

ZBOŽNÉ ÚVAHY A ROZJÍMÁNÍ

*Ze spisů sv. Alfonsa de Liguori
vybral a volně upravil*
P. VLADIMÍR JEŘÁBEK
C. Ss. R.

IMPRIMI POTEST.

P. Joan. Haderka, C. Ss. R.

Sup. Prov.

PRAGAE, die 6. novembris 1937.

NIHIL OBSTAT.

Msgre Dr. Joan. Roubal,

censor ex offio.

Nr. 9860.

IMPRIMATUR.

EPISCOPALIS ORDINARIATUS BUDVICII BOHEMORUM,

DIE 13. NOVEMBRIS 1937.

L. + S.

† Simon,
episcopus.

Čím je chléb pro tělo, tím je modlitba pro duši. To platí na předním místě o modlitbě rozjímavé. V ní se duše se svým Stvořitelem úžeji spojuje a uvažujíc tajemství a pravdy spaté víry, v Boha takorča se noří a jej lépe poznává. Z bližšího poznání Boha pak vyplývá také hlubší láska k němu. Proto všechny duše usilující o pravou ctnost tolik se snažily o modlitbu rozjímavou.

Tento spisek podává některá z rozjímání a úvah velikého učitele církevního sv. Alfonsa Liguori tak, jak je nacházíme v jeho knize nadepsané „Cesta spásy“ Rozjímání byla nově přeložena, upravena a dle obsahu seřaděna. K těmto úvahám jsem přidal ještě jiné z knihy „O umučení a smrti Ježíše Krista“ a „Nábožné úvahy“ Doufám, že kniha bude výbornou duchovní pomůckou všem, kdo se vážně snaží o křesťanskou dokonalost.

*P. VLAD. JEŘÁBEK
C. Ss. R.*

I. SPÁSA

1.

„Život náš je jako sen, který rychle pomíjí, tak volá Zalmista Páně. A právem. Všecka sláva a velikost pozemská připadá v hodině smrti lidem nejinak, než jako sen tomu, kdo právě procitl ze spánku a vidí, že štěstí, o němž se mu zdálo a které považoval za skutečné, se rozplynulo jako dým. Proto pravdivá jsou slova, která napsal kdosi na lidskou lebku: „Kdo přemýšlí, tomu je vše na světě marností.“ Kdo opravdu pamatuje na smrt, tomu všechny pozemské statky jeví se jako bezcenné a pomíjející. Nemůže přilnouti svým srdcem k zemi, kdo si často připomíná, že ji jednou opustí.

Ó můj Bože, jak často pohrdl jsem tvou milostí a dal přednost bídným statkům světa. Od této chvíle nechci na nic jiného mysliti, než jak bych tě miloval a tobě sloužil.

„Hle, tak pomíjí všecka sláva a velikost tohoto světa!“ Tato slova pronesl

kdysi sv. František Borgiaš, když spatřil rozpadávající se tělo královny Isabelly, jež zemřela v květu mládí. A myšlenka ta působila na něho tak, že se rozhodl opustiti svět a zcela se oddati službě Boží. „Chci sloužiti pánu, kterého nemohu nikdy ztratiti“, prohlásil. Vzdal se svého postavení ve světě a vstoupil do kláštera. — Je třeba, abychom se odloučili od světa a jeho statků dříve, než nás od nich odloučí smrt. Jaká tedy pošetilost, ztrácí-li kdo duši pro nezřízenou náklonnost ke tvorům, které beztoho dříve nebo později opustí.

Ó můj Ježíši, kéž jsem tě vždy miloval! Co mám nyní ze všech urážek, jimiž jsem tě hněval. Řci, co mám činiti, abych napravil svůj život. Chci vykonati vše, co si přeješ. Dovol, ať tě miluje duše má, jež dříve sice hřešila, nyní však chce náležeti pouze tobě a proto tě prosí za slitování.

Uvaž, že zde nebudeš na věky. Svět, na kterém nyní žiješ, jednoho dne opustíš. Z domu, kde nyní přebýváš, jednou odejdeš a již se nevrátíš. Vzpomeň, že snad již mnozí před tebou bydlili v téže světnici, kterou ty nyní obýváš, spali

na loži, na kterém ty odpočíváš a — kde jsou nyní? Jsou na věčnosti. Tak stane se jednou i tobě.

Ó můj Bože, osvět mne, abych poznal, jak nesprávně jsem jednal, když jsem opustil tebe, dobro nekonečné. Uděl mi lítost, abych nevěrnost svou dostatečně oplakával. Kéž jsem zemřel dříve, než jsem tě kdy urazil! Nedej, abych v budoucnu nevděkem splácel lásku, kterou jsi mne miloval. Drahý Vykupiteli můj, miluji tě nade všecko a chci tě milovati seč budu, po všecky dny svého života. Pomoz mé slabosti svou milostí. A ty, ó Maria, Matko Boží, oroduj za mne.

2.

Čas je poklad neocenitelný, protože každým jeho okamžikem můžeme získati bohatství milostí a slávu věčnou. Proto zavržení v pekle tolik bědují, ježto poznávají, že minul již čas, kterého jim Bůh popřál ke spasení. Co vše by dali za jednu jedinou hodinu času, aby mohli vzbuditi lítost a odvrátiti svoje zavržení. Podobně kdyby mohli vyvolení v nebi čeho litovati, želeli by toho, že zde na světě nepoužili dosti času, aby si tak získali větší slávu v nebi.

Bože můj, děkuji ti, že mi skýtáš ještě čas, abych oplakával své hříchy a napravil svojí láskou urážky ti učiněné.

Čas je nejdrahocennější, co máme v tomto životě — a je opravdu záhadou, že lidé si tak málo váží času. Jeden ztráví drahně hodin při hře, jiný opět stojí dlouhou dobu u okna, nebo na cestě a dívá se na mimojdoucí. Táže-li se jich kdo, co činí, odpovídají, že si ukracují čas. — Ó čase neoceněný, po tobě budou všichni tito při smrti toužiti nejvíce. Jak draze platili by potom jedinou hodinu zmařeného času! Ale nebude ho již. Až uslyší slova: „Odeber se, duše křesťanská, s tohoto světa, rychle se chystej, neboť čas tvůj již vypršel,“ zvolají s pláčem: „Kolik času bylo mi popřáno k tomu, abych se posvětil a nedbal jsem. A nyní není k tomu již kdy!“ Ale co pomůže potom všecken nářek, když umírajícímu víc a více bude se blížit rozhodná chvíle, na níž záleží celá věčnost?

*

„Dokud světlo máte, chod'te ve světle!“ Doba smrti je dobou temnoty, kdy nelze již ničeho činiti. Písmo svaté o tom

dí: „Přichází noc, kdy nikdo nemůže nic činiti.“ Proto napomíná nás Duch svatý, abychom kráčeli po cestách Páně, dokud máme světlo a jest den. Uvažme, že snad již blízko je chvíle, v níž se rozhodne o naší věčné spáse, kdy pomine také čas. Pospěšme si tudíž a mějme své účty připraveny, neboť v kteroukoliv hodinu se nenadějeme, Syn člověka přijde.

Ó Pane můj, nechci se již déle protiviti láskyplnému tvému hlasu. Kdo ví, není-li toto rozjímání, které konám, poslední volání tvé ke mně. Lituji, ó Lásko Božská, že jsem tě urážel. Všechn ostatní čas svého života zasvěcuji tobě a prosím tě o milost setrvání. Nechci tě již hněvati, ale chci tě vždycky milovati. Ó Maria, útočiště hříšníků, v tebe se důvěřuji.

3.

„Jednoho je potřebí“, praví Božský náš Spasitel. Tím nejpotřebnějším je věčná spása naší duše. Není třeba, abychom měli ve světě velké jméno, abychom oplývali bohatstvím, těšili se dobrému zdraví; čeho však každému je nevyhnutelně třeba, to je spása vlastní duše. Proto

nás též Bůh postavil na tento svět. Ne, abychom se honili za ctí a slávou, bohatstvím a rozkošemi, ale abychom si získali dobrými skutky odměnu věčnou, určenou pro ty, kdo bojují a vítězí v tomto životě nad nepřáteli lidského spasení.

Můj Ježíši, jak často již zřekl jsem se svými skutky nebe! Více však než ztráta nebe bolí mě, můj Spasiteli, že jsem pozbyl tvého přátelství. Ježíši, dej mi velikou lítost nad hříchy a odpusť mi.

Nezáleží na tom, zda je člověk zde na zemi živ v chudobě a zapomenutí, nemocen a v opovržení, jen když jednou zemře v milosti Boží a bude spasen. Byť sebe více byl zkoušen a soužen trampotami největšími, snášeli je trpělivě, bude jeho sláva v nebi tím větší. Naopak, co prospěje jinému, má-li velké bohatství, je-li ode všech ctěn a oslavován, když na konec zemře nešťastně a bude zavržen. Zahyneme-li jednou věčně, potom ze všech pozemských statků, z nichž jsme se tolik těšili, nezbude nám nic, než vzpomínka, jež rozmnoží jen muka naše na věčnosti.

Bože můj, osvěť mne! Dej, ať pochopím, že největší zlo na světě je urážka

tvé Velebnosti a největší dobro láska k tobě. Pomoz mi, abych všechny zbývající dny svého života věnoval jedině tobě.

* *

Jde-li o naši spásu, nelze voliti střední cestu. Buďto budeme spaseni, nebo zavržení. Tu nelze říci: „Jen když ne přijdu do pekla! Nedostanu-li se do nebe, na tom již nezáleží.“ Nikoliv! Buďto nebe, nebo peklo! Buď navždy býti šťasten s Bohem v nebi, v moři radosti a blaženosti, nebo navždy dlíti v pekle se zlými duchy v moři plamenů a muk. Buď dojíti spasení, nebo býti zavržen. Střední cesty tu není.

Můj Spasiteli, děkuji ti, že jsi mne ještě nezavrh, ač bych toho byl pro své hříchy tisíckrát zasloužil. Tvá láska mne až dosud uchovala pekla. Děkuji ti za to a lituji nade všechno, že jsem tě kdy urazil. Uděl mi svaté setrvání a spas mne pro krev, kterou jsi za mne vylil. Ó Maria, naděje má, oroduj za mne.

4.

Uvaž také, že spása tvé duše je pro tebe záležitostí ze všech nejdůležitější.

Jde-li o prospěch časný, lidé nešetří námahy, času ni obětí, jen aby bezpečně došli svého cíle. Často pro to ani nejedí, ani si nedopřejí spánku. Co však činí pro svoji spásu? Nekonají nic, ba lépe řečeno, činí všecko, aby ji ztratili. Počínají si tak, jakoby pravdy o pekle, nebi, věčnosti nebyly ani pravdami víry, nýbrž pouhými báchorkami a smyšlenkami.

Bože můj, přispěj mi svým světlem a nedopouštěj, abych byl živ v takové zaslepenosti, jako až dosud.

Poškodí-li se dům, rychle jej majitel opraví, ztratí-li kdo vzácnou perlu, nedá si pokoje, dokud ji nenalezne. Mnohý však, ztratí-li těžkým hříchem milost Boží a vydá svou duši v nebezpečí věčné záhuby, tu klidně spí a je veselý. Tolik se staráme o blaho časné a tak málo dbáme o štěstí věčné! Blahoslavíme ty, kdo opustili vše pro Boha a při tom sami lneme tolik k věcem pozemským.

Můj Ježíši, tolik ti záleželo na spáse mé duše, že jsi pro ni obětoval svou krev i svůj život. A já si vážil tvé milosti tak málo, že jsem se jí pro marnost zřekl a ji ztratil. Pane můj, je mi líto, že jsem

tě tak zneuctil. Chci se všeho odříci a jen toho býti pamětliv, abych miloval tebe, svého Boha, který je hoden lásky nekonečné.

*

Syn Boží obětoval svůj život, aby spasil naši duši, duch pekelný naopak ničeho neopomíjí, aby ji uvrhl do záhuby -- a my zůstáváme k tomu neteční. Sv. Filip Neri nazval bláznem toho, kdo nedbá o spásu své duše. Oživme v sobě víru a uvažme: Je jisto, že po krátkém životě tomto čeká nás život buď věčně šťastný, nebo věčně nešťastný. Bůh nám ponechal, abychom si zvolili jedno z obou. Ó volme tak, abychom toho nelitovali po celou věčnost.

Bože můj, pro lásku, kterou jsi mi osvědčil, když jsi za mne zemřel, přispěj mi svou milostí a spas mne. Maria, Matko Boží, budiž u Boha mou přímluvkyní.

5.

Kristus praví: „Co platno člověku, byť celý svět získal, ale na své duši škodu utrpěl?“ Kolik boháčů, kolik urozených a vznešených, kolik panovníků je nyní

v pekle! Co mají nyní ze svého bohatství, ze vší pocty a slávy? Nic jiného, leč jen výčitky svědomí a zuřivou zášť proti Bohu, která jejich srdce bude sžírat po celou věčnost.

Dobrý Spasiteli, osvěť mne a pomoz mi. Nechci již žítí bez tvé milosti. Ustrň se nad hříšníkem, který tě chce milovati.

*

„Jak to?“, táže se Salvián, „lidé věří, že umrou, že je soud, peklo a věčnost, při tom však žijí lhostejně, beze vší bázně.“ Lidé věří v peklo a přece jich tolik svým jednáním spěje neodvratně do něho. Věří v ony vážné pravdy, ale nepřemýšlejí o nich a proto jich tolik hyne.

Ach, Bože, k těmto zpozdlým jsem náležel i já. Věděl jsem, že každým hříchem ztrácím tvé přátelství a přece jsem hřešil. Nezamítej mne od své tváře. Poznávám, jak zle jsem činil, když jsem pohrdl svým Bohem. Zkormoucena je proto má duše. Nezavrhuj mne od sebe.

„A co potom? Co potom?“, tak otázel se kdysi sv. Filip Neri Františka Zazzary. Slova ta působila na jinocha tak, že

opustil svět a zaslíbil se zcela Bohu. Ó, by každý pamatoval na smrt, jež o vše jej připraví, na soud, kdy ze všeho bude mu klásti počet, na věčnost buď šťastnou, nebo nešťastnou, která každého čeká. Kéž by každý pamětliv byl posledních svých věcí. Pak by jistě nikdo věčně nezahynul. Většina lidí myslí jen na věci přítomné, i není divu, že se svým věčným štěstím minou.

Děkuji ti, Bože, že jsi mne nyní osvítil. Zapomínal jsem na spásu své duše, ty však ve své lásce na mne jsi nezapomínal. Lituji, že jsem se odvrátil od tebe a umiňuji si, že ode dneška budu náležeti jedině tobě. Nechci déle odkládati s pokáním, abys mě snad neopustil úplně. Ne, můj Bože, nechci tě již zarmucovati, ale chci tě milovati. Miluji tě, dobroto nekonečná. Daruj mi lásku svou, jiného si nežádám. Ó Maria, útočiště hříšníků, oroduj za mne.

6.

Chceme-li se spasiti, nestačí, abychom činili jen to, čeho je k tomu nevyhnutelně třeba. Kdo by se na př. chtěl chrániti jen těžkých hříchů a všedních by ne-

dbal, klesne snadno do hříchu smrtelného a nedojde spásy. Kdo by se chtěl vyhýbat jen největším příležitostem ke hříchu, tomu se stane, že jednoho dne ztratí milost posvěcující a věčně zahyne.

Ó Bože, jak svědomitě se slouží knížatům a jak se každý chrání a střeží, aby nevyvolal nejmenší jejich nelibost! Činíme tak proto, abychom nepozbyli jejich milosti a přízně — při tom však Bohu sloužíme špatně a ledabyle. Lidé se opatrně vyhýbají každému úrazu, jen aby nepřišli o život časný, nebojí se však nebezpečí, že by mohli přijíti o život duše.

Můj Bože, jak nedbale jsem ti dříve sloužil. Ode dneška se chci snažiti, abych ti sloužil co nejsvědomitěji.

*

Bratře milý, kdyby Bůh byl k tobě tak skoupý, jako tys k němu, nedobře by ti bylo. Kdyby ti nedal, než jen pouhou milost postačující, došel bys spásy? Mohl bys jí dojíti, ale ve skutečnosti nikoli, protože v životě doléhají na nás velmi často pokušení tak prudká, že je takorčka nemožno bez zvláštního přispění Božího v ně nesvoliti. Bůh však neposkytne této zvláštní pomoci těm, kdo o něho

nedbají. „Kdo skoupě rozsévá, skoupě i žíti bude.“ To je požadavek spravedlnosti.

A přece, ó Pane, ke mně jsi takovým nebyl. Já jsem k tobě byl tak nevděčný. tvoji lásku a štědrost splácel jsem jen urážkami — a ty, místo abys mne potrestal, zdvojnásobil jsi milosti. Ne, ó Bože, nechci již býti nevděčným, jako jsem byl dříve.

Věčná spása duše není věcí snadnou, ale těžkou, a to velmi těžkou. Máme tělo nezrokované, jež nás láká, abychom svým smyslům dopřáli, čeho se jim zachce. Máme mnoho nepřátel na světě, v pekle i v sobě samých, kteří nás svádějí ke zlému. Bůh nás svou milostí ovšem nepustí, žádá však, abychom se úsilovně namáhali, pokušení potlačovali, zvláště abychom se modlili.

Můj Ježíši, nechci, abych byl od tebe odloučen a zbaven tvé lásky. Dříve jsem ti byl nevděčným a odvrátil se od tebe. Nyní však tě miluji ze vší své duše a bojím se jedině toho, abych tě nepřestal milovati. Ty znáš moji slabost. Pomoz mi. V tebe se důvěřuji. A ty, ó Maria, Královno má, neustávej se za mne přimlouvati.

II. HŘÍCH

1.

Největší nepřítel Boží a tudíž i naší duše je hřích. Jím Boha především zneuctíváme. Když se člověk rozmýšlí, má-li svoliti ke hříchu nebo ne, tu jakoby bral do rukou váhu a zkoušel, zda váží více milost Boží nebo časný nějaký zisk, ukoupení vášně a pod. A svolí-li poté v pokušení, co činí? Jakoby řekl, že hříšná rozkoš váží více, než milost Boží. Jak velice tu zneuctívá Boha, když svým rozhodnutím prohlašuje, že hřích jest mu milejší, než přátelství Boží.

* * *

Pán stěžuje si na to řka: „A zlehčují mne u lidu mého pro hrstku ječmene a kus chleba.“ (Ez. 13, 19.) — Kdyby hříšník zaměnil Boha za vzácný a drahý poklad, nebo pozemské království, učinil by jistě věc velmi zlou, protože Bůh má cenu větší, než všechny poklady a veškerá království světa. Za co však mnozí zaměňují přízeň Boží? Za prach a dým, za hrstku hlíny, za hříšnou rozkoš, která sotva že povstala, již zase zaniká.

Bože můj, jak je to možné, že jsem se tak často odvážil pro věci nízké a hříšné pohrdnouti tebou, jenž jsi mne tolik miloval! Nyní však miluji tě nade všecko a protože tě miluji, lituji, že jsem ztratil svými hříchy tebe, svého Boha. Odpusť mi a slituj se nade mnou. Nechci již více pozbyti tvé milosti. Chci raději umříti, než tě znovu uraziti.

*

„Hospodine, kdo je podobný tobě?“ Které dobro pozemské možno přirovnati k tobě, dobru nekonečnému? A přece odvrátil jsem se od tebe a přidržel se rozkoší, jež mi nabízel hřích.

Ó můj Ježíši, krev tvá je nadějí mou. Ty jsi slíbil, že vyslyšíš prosícího. Neprosím tě o statky pozemské, ale volám k tobě za odpuštění všech urážek ti učiněných, kterých nade všecko želím a oplakávám. Prosím tě o milost, abych setrval v tvé lásce až do smrti. Dej, ať tě vždy miluji v životě tomto i v onom a pak se mnou nalož, jak ti libo. Pane můj a jediné dobro mé, nedopouštěj, abych tě kdy ztratil. Ó Maria, Matko Boží, vypros mi milost, abych cele náležel Bohu a Bůh mně.

2.

Když kdysi Mojžíš oznámil faraonovi rozkaz Boží, že má propustiti jeho lid na svobodu, odvětil tento rouhavě: „Kdo jest Hospodin, abych poslechl jeho hlasu? Neznám Hospodina.“ Stejně mluví i hříšník. Svědomí připomíná mu přikázání Boží, která mu zakazují, aby do hříchu neklesal, ale on odpovídá: „Při tomto činu neznám Boha. Vím, že je můj Pán, ale neuposlechnu ho.“

Tak a podobně i já jsem, můj Bože, mluvil, kdykoli jsem hřešil. Drahý Vykupiteli můj, kdybys nebyl za mne umřel, neměl bych ani odvahy, abych tě prosil za odpuštění. Ty sám však nabízíš mi odpuštění. Ó dej mi je. Lituji, že jsem pohrdal tebou, nejvyšším dobrem. Raději chci zemřít, než tě kdy opět urazit.

„Zlámala jsi jho mé a řekla jsi: Nebudu sloužiti.“ (Jer. 2, 20.) Když duše hříšná je ke hříchu pokoušena, tu jakoby slyšela ve svém nitru hlas Boží: „Dce-ro má, nemsti se, odřekni se bídne oné rozkoše, nedotýkej se věci, která není tvoje.“ Ona však hlasu toho nedbá a klesajíc do hříchu volá: „Pane, nebudu

ti sloužiti. Ty nechceš, abych ten neb
onen hřích spáchala a já se ho přece do-
pustím.“

Ó Bože můj, jak často byl jsem tak
opovážlivý a mluvil podobně — ne sice
slovy, ale za to skutky, celým svým ži-
votem. Nezamítej mne od tváře své. Po-
znávám nyní křivdu, kterou jsem ti uči-
nil, když jsem zaměnil tvou milost za
bídne rozkoše. Ó bych byl spíš zemřel,
než tě kdy urazil!

Jaká to neslýchaná věc! Bůh je pánem
všeho, protože všechno stvořil. Všichni
tvorové také jsou Boha poslušni: nebesa,
moře i země, živly i nemá tvář. Jen člo-
věk — slyš to země, žasněte nebesa —
ten, který od Boha ze všech tvorů nej-
více byl milován a dobrodiními zahrnut,
ten odpírá ho uposlechnouti a nic toho
nedbá, že ztrácí jeho milost.

Děkuji ti, Bože můj, že jsi na mne
čekal. Jak by se mi bylo vedlo, kdybys
mne byl nechal zemřítí některé noci,
kterou jsem ztrávil v tvé nemilosti? Že
jsi na mne čekal, je znamením, že mi
chceš odpustiti. Nuže, odpusť mi, můj
Ježíši. Želím a lituji toho nade všechno,
že jsem tolikráte neměl úcty k tobě. Ale

tehdy jsem tě nemiloval. Nyní však miluji tě více, nežli sám sebe. Jsem ochoten raději stokrát ztratiti život, nežli tvoje přátelství. Tys pravil kdysi, že miluješ toho, kdo miluje tebe. Miluji tě. Miluj i ty mne a dopřej mi té milosti, abych žil i umíral ve tvé lásce a v nebi miloval tě jednou na věky. Ó Maria, mé utočiště, doufám, že tvým přispěním zachovám Bohu věrnost až do smrti.

3.

Hříchem také člověk sužuje a zarmucuje srdce Boží. To potvrzuje královský prorok slovy: „Popouze-li Boha nejvyššího.“ (Ž. 77, 56.) Bůh není sice schopen bolesti a žalu, ale kdyby to bylo možno, každý hřích lidí by jej zarmoutil a zbavil pokoje.

Hle, můj Bože, to je ta moje odměna za tvou lásku! Kolikrát byla mi milejší bídná lecjaká vášeň, nežli tvé přátelství, jehož jsem se odřekl. Dobroto nekonečná, odpusť mi, neboť jsi láska sama.

Sv. Bernard praví, že smrtelný hřích skrývá v sobě takovou zlobu, že sám od

sebe mohl by již Boha zničit, kdyby to bylo možno. Kdyby Bůh mohl umřít, těžký hřích by mu vzal život. Jak to? P. Medina odpovídá: „Zničil by Boha, protože by mu způsobil nekonečný zármutek.“ Jak nás to bolí, když nás urazí člověk, jemuž jsme prokazovali mimořádná dobrodiní a jej milovali! A nyní si představme Boha, jenž prokázal člověku tolik dobrodiní, tolik jej miloval a neváhal dáti za něho krev i život — a pomysleme, že člověk za vše to se od něho odvrací, pohrdá jeho milostí pro věc marnou, proto, aby ulevil své zlosti, nebo pro kratičkou rozkoš. Kdyby Bůh mohl trpět a se rmoutiti, zemřel by z toho hořkostí a žalem.

Můj Ježíši, já jsem ztracená ovečka a ty jsi ten dobrý pastýř, který za své stádce obětoval život. Buď mi milostiv a odpusť mi veškeren žal ti způsobený. Lituji, můj Ježíši, že jsem tě urážel a miluji tě ze vší své duše.

Život Ježíše Krista byl proto tak hořký a trudný, že milovaný náš Vykupitel měl ustavičně před očima naše hříchy. Proto též potil se krví v zahradě Getsemanské a jeho zármutek byl tak veliký,

že zvolal: „Smutná je duše má až k smrti. Co bylo příčinou jeho velké úzkosti a krvavého potu? Byl to pohled na naše viny.

Bože můj, dej mi aspoň část bolesti, kterou jsi tenkrát vytrpěl pro mé hříchy. Dej, ať bolest ta plní mé srdce po celý můj život, ano ať mne i života zbaví, je-li to tvé přání. Můj Ježíši, nechci tě již hněvati. Chci tě milovati ze všech svých sil, ó má lásko, můj živote, mé dobro. Nedej, abych tě opět kdy urazil. Ó Maria, naděje moje, buď mi milostiva.

4.

Bůh miluje každou duši, která ho miluje, zůstává v ní a neodchází od ní, dokud ho duše hříchem nevypudí. Když se člověk dopustí vědomě a dobrovolně těžkého hříchu, zapuzuje Boha ze svého srdce. Jako by mu řekl: „Pane, odejdi ode mne, nechci tě již míti u sebe.“

I já jsem měl, můj Bože, tolik odvahy, že jsem tě vypudil ze své duše a nechtěl tě již míti u sebe. Bylo to tehdy, když jsem hřešil. Ty však nechceš, abych pozbýval mysli, nýbrž, abych toho želel a tě miloval. Ano, můj Ježíši, lituji, že jsem tě urážel, a miluji tě nade všecko.

Duše hříšná dobře ví, že Bůh nemůže přebývati s hříchem pod jednou střechou, a že musí tudíž ji nevyhnutelně opustiti, jakmile do ní vejde nepravost. Klesá-li člověk do hříchu, praví vlastně Bohu: „Protože nemůžeš u mne zůstat, ale chceš odejít, nenechám-li hříchu, odejdi. Raději se vzdám tebe, než abych si odepřel požitky hříchu.“ A v tomtéž okamžiku, kdy člověk vypudil ze srdce Boha, vstupuje do něho ďábel a v něm se usazuje.

Pane, tak jsem dříve jednal i já. Ó, dej mi tu milost, abych aspoň od této chvíle měl v nenávisti každý hřích. Božský můj Vykupiteli, kéž jsem tě nikdy neurazil.

Při křtu sv. poroučí kněz zlému duchu, aby odešel z duše dítěte. Praví: „Klid se, duchu nečistý, a ustup Duchu Svatému.“ Naopak, klesne-li člověk, který před tím žil v milosti, do těžkého hříchu, dí k Bohu: „Odejdi ode mne, Pane, ustup duchu zlému. Ať on vládne mou duší!“

Hle, pěkná to vděčnost, můj Bože, kterou jsem splácel tvoji lásku ke mně! Tys přišel s nebe, abys hledal mne, ovečku

zbloudilou, a já jsem před tebou prchal a tebe vypudil ze svého srdce. Nyní však objímám, Pane, tvé svaté nohy a pevně si umiňuji, že tě nechci již nikdy opustiti. Přispěj mi k tomu svou milostí. A ty, ó Maria, královno moje, neopouštěj mne.

5.

Lidé světáčtí nazývají zpozdilými ty, kteří zde na světě se vyhýbají poctám, bohatství, smyslným rozkoším a milují chodobu, opovržení a život kající. V den soudu posledního však vyznají, že byli sami zpozdilými, když se domnívali, že život svatých je nerozumem. „My nesmyslní, měli jsme jejich život za bláznovství,“ tak budou volati v hrůze a zděšení. A může býti větší pošetilosti na světě, nežli když člověk žije bez Boha? Zde na světě je celý nešťastný a nespokojený a po smrti čeká jej peklo.

Ne, Bože můj, nechci, abych jednou v den poslední byl nucen vyznati svou pošetilost. Již nyní s lítostí volám: Byl jsem zpozdilým, když jsem urážel tebe, své největší dobro. Otče nebeský, nejsem hoden slouti tvým dítětem. Vím, že

nezasluhuji tvého odpuštění, ale doufám v ně pro krev, kterou za mne tvůj Syn prolil. Můj Ježíši, lituji, že jsem tebou pohrdal a miluji tě nade všecko.

Ubohý hříšník, hříchem oslepen, ztrácí rozum. Co bychom řekli o člověku, který by za haléř prodal království? A co říci o tom, kdo za hříšnou rozkoš, za pouhou marnost, za trochu slávy, za cizí, nespravedlivě nabytý majetek, zaprodává sebe a milost Boží? Jeho myšlenky jsou obráceny jen k životu pozemskému, který brzy pomine — a svým životem chystá si peklo, které nepřestane nikdy.

Ó Bože, nedopouštěj, abych byl stále tak zaslepeným, jako dříve, kdy miloval jsem jen zlo a hřích a pro něj pohrdl tebou, dobrem nekonečným. Nyní hřích nenávidím, s ošklivostí se od něho odvracím a miluji tě nade všecko.

Ubozí lidé, kteří milují svět! Přijde chvíle, kdy budou hořce oplakávat své pošetilosti. Ale kdy to bude? Tehdy, až jim nebude již pomoci. Potom zvolají plni zoufalství: „Co nám prospěla pýcha,

co bohatství a sláva? Pominulo vše jako stín!“ „Ach,“ řeknou, „jest konec vší naší radosti, vyprchala rozkoš a nezbylo leč zklamání a věčná bolest.“

Nejdražší můj Ježíši, ustrň se nade mnou. Zapomněl jsem na tebe, ale vidím, že ty jsi nezapomněl na mne. Miluji tě, lásko má, ze vší své duše, nenávidím a zavrhuji všechny urážky, jimiž jsem tě zahrnoval. Odpusť mi, Bože můj, a zapomeň na všechny hořkosti, které jsem ti způsobil. A protože znáš mou slabost, neopouštěj mne. Posilni mne, abych všechna pokušení přemohl a tobě se zalíbil. Ó Maria, Matko Boží, v tebe se důvěřuji, tys mou nadějí.

6.

Zlý duch klame často hříšníky. Namlouvá jim, ukojí-li svou žádost, pomstí-li se, přisvojí-li si cizí majetek, pak že budou šťastni a dojdou pokoje. Není však tomu tak. Stává se pravý toho opak. Když duše klesla do hříchu, bývá ještě více nepokojná a sklíčená, než před tím. Jen nerozumná tvář, kterou Bůh stvořil pro tuto zemi, dochází uspokojení v rozkoších pozemských; člověka, který je

stvořen pro to, aby jednou požíval Boha, nemohou žádní tvorové uspokojiti. Jedině Bůh je s to, aby jej učinil šťastným.

Pane můj, co mám nyní z toho, že jsem užíval světa a tak tě urážel? Nic, leč jen duševní trýzeň a hořkost, která mne mučí. Kéž jsem tě nikdy neurazil. Zavrhuji nyní své hříchy a bolí mě, že jsem svými chybami způsobil hořkost tobě, jenž jsi mě tolik miloval.

Prorok Isaiáš dí: „Bezbožní jsou však jako rozbouřené moře, které se nemůže upokojit.“ (Is. 57, 20.) Čemu se podobá duše ve stavu těžkého hříchu? Jest podobná rozbouřenému moři, jež nemá klidu ni pokoje. Vlna stíhá vlnu. Jsou to u hříšné duše vlny úzkosti a muk. — Zde na světě není možno, aby se dařilo každému všechno dle jeho přání. Člověk však, který miluje Boha, odevzdá se v utrpení do jeho svaté vůle a tím se uklidní. Této útěchy hříšník nemá, protože je nepřítelem Božím.

Můj Bože, je mi líto, že jsem tě opustil. Odpusť mi a nedopouštěj, abych tě opět ztratil.

Duše, čeho hledáš, abys došla spokojenosti? Hledej Boha, který může vyplnit všechny tužby tvého srdce. Popatř na sv. Františka, který prost statků pozemských, ale za to spojen s Bohem, měl již zde na zemi nebe. Proto také neustával opakovati: „Bože můj, Bože můj, a mé všecko.“ Blaze tomu, kdo všecko opustí pro Boha, neboť všecko nalezne v Bohu.

Můj Ježíši, místo abys mne opustil, jak jsem zasluhoval, nabízíš mi odpuštění a zveš mě k své lásce. Hle, vracím se k tobě, bolestně lituji zlého, jež jsem spáchal a jsem dojat, když vidím, že mne dosud miluješ i přes tolikeré urážky, jež jsem ti způsobil. I já tě miluji a miluji tě více, nežli sám sebe. Přijmi mne na milost a učiň se mnou, jak se ti líbí. Maria, Matko má, buď mi milostiva.

7.

Podle učení mnohých sv. Otců Bůh určil každému člověku nejen míru duševních darů, časných statků a počet dnů života, ale stanovil všem také počet hříchů, které jim chce odpustiti. A jakmile kdo počet sobě stanovený překročí, pak Bůh již neodpouští, nýbrž trestá. Slyšme, co

o tom praví sv. Augustin: „Božská shovívavost snáší do určité doby každého člověka. Jakmile však doba uplyne, pak již není pro něho odpuštění.“

Můj Bože, poznávám již, jak velice jsem v předešlém životě hřešil na tvou shovívavost. Vidím však také, že jsi mne dosud neopustil, protože mám lítost nad svými hříchy. A tato lítost je mi důkazem, že mě dosud miluješ. Bože můj, nechci tě již rmoutiti. Pro své milosrdenství neopouštěj mne.

* *

Bůh je trpělivý a čeká na hříšníka, jakmile však nadejde den, kdy se naplní míra jeho hříchů, potom již nebude shovívati, nýbrž trestati.

Ó Pane, poshov mi a neopouštěj mne ještě. Doufám, že s pomocí tvé milosti tě již neurazím. Lituji, nekonečná Dobroto, že jsem tě hněval. Slibuji, že tě již nezradím. Chci si ode dneška vážiti tvého přátelství nad všecky statky tohoto světa.

* *

Hřešíme, a při tom nevzpomeneme, že počtu a tíže našich hříchů stále přibývá. Bojme se, aby se snad i nám nestalo to,

co se přihodilo králi Baltazarovi, kterému bylo řečeno: „Zavěšen byl jsi na váhu a byl jsi shledán lehký.“ (Dan. 5, 27.) Co ti namlouvá zlý duch? Že na tom již nezáleží, máš-li na svědomí o hřích víc nebo méně. Nevěř! Nepřítel tvůj tě klame! I jeden hřích velmi padá na váhu, může převážití misku na vahách Božské spravedlnosti — a jsi ztracen. Nebudeš-li, bratře můj, žít v sv. bázni, budeš-li přidávati stále k starým hříchům nové a nové, pak snadno můžeš zahynouti.

Bože můj, byl jsi ke mně až dosud příliš shovívavým. Nechci déle zneužívati tvé dobroty. Děkuji ti, že jsi mne nezavrhł. Nechci tě již ztratiti. Protože jsi mě dosud neopustil, dej mi tě nalézt. Miluji tě, můj Bože, a lituji z celého srdce, že jsem se od tebe odvrátil a tebou pohrdl. Přispěj mi k tomu svou milostí. A ty, ó Královno a Matko má, Maria, dopomoz mi k tomu svojí přímluvou.

III. S M R T

1.

Když Bůh stvořil prvního člověka. Adama, dal mu za ženu Evu a postavil ho do ráje. Dle vůle Boží měl zde nějaký čas na světě pobýti a potom bez smrti přejíti do nebe. Bůh však chtěl, aby si člověk věčné blaženosti také nějak zasloužil. Proto mu uložil zkoušku poslušnosti. Zakázal mu jísti ovoce se stromu vědění dobrého a zlého a dodal: „V kterýkoliv den bys jedl, smrtí zemřeš.“ Adam však přestoupil Boží zákaz a tak přišla smrt na lidstvo.

Od té chvíle tisíce a tisíce lidí umírají denně. Smrt, jako hrozný jakýs sekáč kráčí světem a uchvacuje všechny napopád. Nešetří nikoho. Bere starce, odvádí však s sebou i kvetoucí dívky a jinochy, ano výjimky nečiní ani u dětské hlavy. My všichni umíráme, neboť všichni v Adamu jsme zhřešili.

Pane a Bože můj, i já jednou zemru, neboť i já jsem z potomků Adamových.

Kéž moje smrt ie šťastná a blažená. Kéž zemru v tvé milosti a lásce. Již nyní ti poroučím svou duši a prosím, abys jí byl v hodinu smrti milostiv a ušetřil ji spravedlivých soudů.

Smrt přišla na svět pro hřích Adamův. Bůh jasně tak ukázal, jak velice nenávidí hřích a jak přísně jej trestá. A přece lidstvo se nepolepšilo. Mnozí žijí tak, jakoby jednou ani umírat neměli a hromadí hřích na hřích. Smrti časné se bojí, nevzpomenou však snad ani na okamžik, že by pro své hříchy mohli propadnouti tisíckrát horší smrti — smrti věčné — zavržení v pekle.

Můj Ježíši, nechci již více hřešiti. A jestliže jsem tě dosud svými hříchy hněval a urážel, nyní toho hořce lituji a slibuji, že se polepším. Můj Ježíši, buď mi v hodině mé smrti milostiv. Ó Maria, pros za mne hříšného nyní i v hodinu mé smrti.

2.

Ó Bože, jak mnoho je dnes pošetilých křesťanů! Vědí dobře — víra svatá je

o tom poučuje — že jednoho dne zemrou a že po smrti na ně čeká buď věčná radost nebo věčná muka. Není jich také tajno, že na poslední chvíli jejich života závisí, budou-li navždy blaženi, nebo navždy nešťastni. A přece neužívají prostředků, jimiž by si pojistili dobrou smrt!

Ó Pane, dej mým očím slzy, abych oplakával urážky ti učiněné. Věděl jsem dobře, že hříchem ztrácím tvou milost a odsuzuji se k věčným mukám. Ano, věděl jsem to, ale přece jsem se hříchu nevaroval. Bože můj, lituji toho, že jsem tě zneuctil. Slituj se nade mnou!

* * *

Slyšíme-li, že někdo náhle zemřel a neměl již kdy se připravit na smrt, polituje ho a řekneme: „Ach, co asi je s jeho duší?“ Proč však se nestaráme o to, abychom aspoň sami byli stále připraveni na smrt? Nebo nemůže se i nám přihoditi, že zemřeme náhle a nenadále? Než, ať je tomu jakkoli, ať zemřeme dříve nebo později, náhle nebo po dlouhé nemoci, jednoho dne položíme se na lože, abychom svou duši odevzdali Bohu. Smutný ten okamžik jest již od Boha stanoven a my se k němu blížíme každým dnem víc a více. Ó, hledme proto, aby-

chom se stále víc a více sjednocovali s Ježíšem Kristem, který bude v hodině smrti naším Soudcem.

Můj nejlaskavější Vykupiteli, doufám, že pro zásluhy tvé smrti budu žíti a jednou umru ve tvé milosti. Miluji tě, nekonečná Dobrota a doufám, že tě budu milovati v tomto životě i po celou věčnost.

*

Mezi lidmi na světě pozorujeme neustálou změnu. Jedni umírají, druzí nastupují na jejich místo. Kde jsou na př. ti, kteří ještě před sto lety žili v naší zemi? Jsou na věčnosti. A tak, duše drahá, za sto roků, ba mnohem dříve, nebudeme žíti na zemi ani já, ani ty. Budeme všichni již na věčnosti, a to věčnosti šťastné nebo nešťastné, buď spasení nebo navždy zavržení. Jedno nebo druhé bude určitě naším údělem. — Můj Bože, dost možná, že, jak doufám, budu spasen, ale možná také, že budu pro své hříchy zavržen. A jestliže moje spása není jistá, proč neužívám všech prostředků potřebných ke spasení?

Pane, osvět mne a dej mi poznati, co mám činiti, abych se spasil. Jsem ochoten učiniti vše, jen když ty mi přispěješ svou milostí. Zavrhuji a znovu nade vše-

cko nenávidím urážek ti učiněných. Miluji tě, Bože můj, celou svou duší. Požehnej mi a nedej, abych tě opět kdy ztratil. Ó Maria, Matko má, měj se mnou slitování.

3.

Den smrti nazývá se v Písmě sv. dnem zahynutí, protože při smrti člověk ztratí vše, co před tím byl získal: čest a důstojnost, přátele, bohatství, statky, moc. Všeho v té chvíli pozbudeme. Co tedy pomůže, získal-li kdo za svého života třeba celý svět, když při smrti všecko zde zanechá? Se vším se rozloučí na smrtelném loži. Který panovník neb vládce celého světa odnesl si s sebou na onen svět jen jedno jediné vlákno purpuru na znamení své moci? Který boháč umíraje vzal s sebou jediného sluhu nebo jediný haléř pro své pohodlí? Smrt o všecko nás připraví. Duše úplně osamocena vkročí na věčnost. Jen její skutky ji tam doprovodí.

Ach, mne ubohého! Kde jsou moje skutky, které by mne uvedly do věčné blaženosti? Vidím ve svém životě jen takové, pro něž zasluhuji pekla.

* *

Lidé přicházejí na svět v různém stavu. Jeden se rodí jako boháč, jiný jako chudák, jeden jako vznešený, jiný jako prostý. Když však odcházejí z tohoto světa, umírají všichni stejně. Jdi na hřbitov a viz, zda rozeznáš tam mezi mrtvými, kdo z nich byl pánem, kdo sluhou, kdo panovníkem a kdo poddaným. Horác praví, že smrt staví žezla na roveň motykám.

Bože můj, nechať usilují jiní o statky tohoto světa, já toužím jen po tvé milosti. Ta budiž mým statkem a údělem. Ty sám, Pane, budiž jediným mým údělem v životě tomto i v onom!

* * *

Každá věc zde na světě vezme jednou za své. Pomine moc a nádhera, ale také starost, soužení a svízele. Zanikne čest a sláva, potupa i opovržení. Přestanou radosti a rozkoše, bolesti i utrpení. V hodině smrti nebude šťastný ten, kdo na světě oplýval bohatstvím, ctí a rozkoší, ale ten, kdo trpělivě snášel chudobu, opovržení a bolesti. Ve chvíli té nebudou nás těšiti vezdejší statky, jichž jsme svou pílí a prací nabyli, nýbrž jen to, co jsme učinili a vytrpěli pro Boha.

Můj Ježíši, odtrhni mé srdce od tohoto světa dříve, než mne od něho odloučí smrt. Přispěj mi svou milostí! Nedopouštěj, abych ti budoucně byl tak nevěrným jako dříve. Líto mi, Pane můj, že jsem sebou tak často pohrdal. Nyní však tě miluji nade všecko a umiňuji si pevně, že chci raději stokrát ztratiti život, nežli tvou milost. Ale peklo mne nepřestane pokoušeti. Slituj se proto nade mnou a neopouštěj mne! Nedej, abych se kdy odloučil od tvé lásky! Ó Maria, Matko má, vyžádej mi na Bohu milost svatého setrvání!

4.

Život rychle plyne a s ním i jeho radovánky, rozkoše, čest a sláva, velikost a nádhera světa. Co z toho všeho na konec zbude? Dříve nebo později přijde smrt a připraví nás o vše. Potom nás uloží do hrobu a všichni nás opustí a na nás zapomenou. Vzpomínka na to, co jsme získali na světě, rozmnoží na konec jen náš bol, naše trampoty a náš strach o věčnou spásu.

Ó smrti, ó smrti, neodcházej nikdy z mé mysli! Bože můj, osvěť mne!

Prorok Isaiáš volá: „Přestřižen jest, jako nit od tkalce, můj život.“ (Is. 38, 12.) Jak mnozí bývají donuceni opustiti svět právě tehdy, když se chystají uskutečniti své životní plány! Smrt je to, která potom maří všechno jejich úsilí. S jakou asi bolestí a s jakými výčitkami svědomí pohlízejí pak na pozemské statky, na kterých příliš lpěli svým srdcem! Přátelům tohoto světa, kteří nemají světla s nebe, zdají se pozemská dobra velikými. Až však jim je smrt ukáže v pravé jejich podobě, poznají ke svému zklamání, že nejsou nic než prach země, dým a marnost. Při světle hromničky mizí a zaniká veškerá velikost tohoto světa. Sebe větší bohatství, sebe větší důstojnost a moc, to vše ztrácí svou cenu a svůj lesk, hledíme-li na ně s lůžka smrtelného. Stín smrti zatemňuje žezla i koruny.

Můj Bože, daruj mi svou milost a dosti jest mi. Nic jiného si nepřeji. Bolí mne, že jsem si jí dříve tak málo vážil. Nyní toho želím a hořce oplakávám. Můj Ježíši, slituj se nade mnou!

*

Co tedy prospěje v hodině smrti všechno bohatství, když nám z něho nezbude iěč rakev? Co prospěje všechna čest a

všecky hodností, kterých jsme získali, když nám z nich nezůstane leč slavný pohřební průvod a mramorový náhrobek? Pomůže nám to snad, bude-li naše duše ztracena? Co pomůže konečně krása a vnady těla, když vše to rozpadne se a zanikne v hrůzách hrobu?

Můj Vykupiteli, věděl jsem dobře, že hříchem ztrácím tvé přátelství. A přece jsem neváhal je ztratiti. Doufám však, že mi odpustíš, protože jsi zemřel, abys mne spasil. Bože můj, kéž bych tě nebyl nikdy urazil! Poznávám, jak jsi mne miloval a právě tato tvá láska oživuje a rozmnožuje ve mně bolest, že jsem tě hněval a zarmucoval. Pane, miluji tě a nechci žíti bez tvé lásky. Uděl mi milost svatého setrvání. Ó Maria, Matko má, oroduj u Ježíše za mne!

5.

Zemřel jinoch v květu mládí. Ve společnosti se na něho těšivali. Všude býval vítán, všude oblíben. Nyní však budí hrůzu těch, kdo se na něho přišli podívat. Spěšně bude vynesén z domu a pohřben. — Běda tomu, kdo k vůli přízni světa ztratil svého Boha!

Můj milý Vykupiteli, třeba všichni jednou na mne zapomněli, jen když ty na mne nezapomeneš! Vždyť jsi dal za mne kdysi na kříži svůj život, abys mne spasil. Kéž jsem tě nikdy neurážel!

* * *

Mluvílo se dříve o výtečných vlastnostech jeho ducha, o jeho dvorných a uhlazených mravech, o jeho příjemné a veselé povaze. Od té chvíle však, co zemřel, vzpomínka na něho rychle mizí. Při zprávě o jeho úmrtí pravili jedni: „To byl člověk, který si dovedl získati vážnost a úctu!“ Druzí k tomu dodali: „Škoda ho! Byl to hezký a příjemný hoch.“ Jiní opět ho litovali, protože je dovedl mile pobaviti a byl jim prospěšný. Jiní dokonce se i radovali v naději, že jeho smrt jim přinese užitek. Za krátko však se o něm nikdo ani nezmínil, ba nejbližší jeho příbuzní ani již nechtějí, aby se o něm mluvílo, aby prý se jejich bolest neobnovovala. Proto přijde-li někdo, aby jim vyslovil soustrast, přeruší jeho řeč a mluví raději o něčem jiném. Hle, jak nepatrnou jest láska příbuzných a přátel zde na světě!

Bože můj, dosti mi, když ty mne miluješ. Jedině tebe chci milovati.

Až se jednou rozloučíš s tímto životem i ty, budou příbuzní tvou smrtí s počátku zarmoucení. Neuplyne však mnoho času a zapomenou na smutek pro radost z dědictví, které jim připadlo. V tomtéž snad pokoji, kde vydechneš svou duši a kde budeš souzen od Ježíše Krista, budou hodovati, hráti, tančiti a smáti se jako dříve. Tvá duše však — kde ta bude?

Pane, dopřej mi času, abych oplakával urážek ti učiněných, dříve než mne povoláš k svému soudu. Nechci již odpírati hlasu tvé milosti. Kdo ví, není-li toto rozjímání posledním tvým voláním ke mně. Uznávám, že jsem tisíckrátě zasluhoval pekla za těžké hříchy, jež jsem kdy spáchal. Ty však nezavrhneš kajícího hříšníka. Lituji, Bože můj, že jsem tě tolik urážel. Odpusť mi a dej mi milost, abych až do smrti byl tě poslušen a v lásce tvé setrval. Ó Maria, utíkám se pod tvůj ochranný plášť a v tebe se důvěřuji!

6.

Víra svatá mne učí, že moje duše bude žíti věčně. Mé tělo jednou půjde do hro-

bu, duše však na věčnost. Třeba proto. abych se postaral o takové štěstí, které ho smrt nezničí, které pro mne potrvá na věky. Velice šťastnými byli kdysi Alexander Veliký a císař Augustus. To však bylo jen nakrátko. Jak dlouho již tomu, co jejich štěstí skončilo a počal pro ně snad život nešťastný, jemuž nebude konce!

Bože můj, kéž jsem tě vždy miloval! Co mám nyní z tolika let, jež jsem ztrávil v hříších? Nic než muka a všítky svědomí. Poněvadž mi však ještě dopřáváš času, abych napravil, co zlého jsem spáchal, nuže, můj Pane, rci, co mám činiti, abych se ti zalíbil. Jsem ochoten ke všemu. Chci použití ostatních dnů svého života k tomu, abych oplakával, v čem jsem tě zarmoutil. Chci tě milovati budoucně ze všech sil. Ó Bože můj a mé všecko!

Co by mi prospělo štěstí zde na světě, kdybych byl jednou nešťasten po celou věčnost? Mnozí věří, že po smrti je čeká buď věčná radost nebo věčná muka. Jsou také přesvědčeni, že jedině na nich závisí, jaká ta věčnost bude a přece — nechápou se prostředků, aby zemřeli jed-

nou smrtí dobrou. Jaká to pošetilst a nerozum!

Duše svatý, osvěť mne a posilni, abych budoucně žil vždy v tvé milosti a setrval v ní až do smrti. Nekonečná Dobroto, poznávám, jak nesprávně jsem jednal, když jsem tě urážel. Poznávám nyní, že jedině ty zasluhuješ lásky. Miluji tě proto nade všecko.

Krátce řečeno, všecko pozemské štěstí skončí se pohřbem a nezbude nám ze všeho nic, než hrob, do kterého nás uloží, abychom se v něm rozpadli v prach. Stín smrti zatemňuje veškeren lesk i pozemskou slávu.

Můj Ježíši, lituji toho nade všecko, že jsem si dříve tak málo vážil tvé lásky. Miluji tě a nepřěji si leč tě milovati. Dej mi milost, abych zůstal věren tvé lásce v životě i v smrti. Pro zásluhy svého umučení dej mi milost setrvání! Ó Maria, Rodičko Boží, tys mou nadějí!

7.

Všichni víme, že zemřeme. Mnozí však sebe samy klamou, protože se domnívají,

že smrt jejich jest ještě daleko. Avšak nikoli! Život náš je krátký a smrt blízko. Jen několik málo let života bude nám popřáno zde na světě. A bude jich snad méně, než si myslíme. Co jiného je náš život, než lehká pára, která zmizí a se rozplyne při dosti malém větříku? Jest jen jako luční květ, jenž sežehnut slunečním paprskem usychá a hyne.

Bože můj, nedopustil jsi, abych zemřel, když jsem žil v tvé nemilosti. Nechtěl jsi, abych zahynul, ale abych tě miloval. Ano, chci tě milovati. Přispěj mi k tomu svou milostí!

Smrt blíží se rychleji než posel, který byl narychlo vypraven — a my každým krokem, každým dechem, každým okamžikem spějeme jí blíž a blíže. Ó, jak budeme ve chvíli smrti toužit po jediném dni, jediné hodině, kterých nyní tolik zbytečně promarníme.

Pane, kdybych nyní měl zemřít, mohl bych se něčím vykázati, co jsem učinil pro tebe? Pomoz mi a nedej mi zemřít v takovém nevďěku, v jakém jsem až dosud vůči tobě žil. Uděl mi lítost nad hříchy, daruj mi svou lásku a milost setrvání!

Smrt nečeká. Proto i my pospěšme, abychom činili dobré a měli připraveny účty ke dni jejího příchodu. Až přijde, bude již pozdě napravovati spáchané zlo. Kolik je v pekle těch, kteří měli v úmyslu tak učiniti. Ale smrt je překvapila a uvrhla do věčných muk.

Drahý můj Vykupiteli, nechci již více odkládati, chci uposlechnouti tvého volání. Ty mi nabízíš odpuštění a já je chci, o ně tě prosím, v ně doufám pro zásluhy tvé smrti, kterou jsi vytrpěl, abys mi mohl odpustiti.

Lituji, Dobroto nekonečná, že jsem tě hněval. Ty jsi kdysi, Ježíši, umíral za mne a já jsem dal tak často ve svém životě přednost světu a pohrdl tvým přátelstvím. Nyní však tě, můj Bože, miluji. Jsi a budeš povždy jediné mé Dobro, jediná má Láska. Ó Maria, Rodičko Boží, popatř na mne a buď mně milostiva!

8.

Není na světě nic jistějšího než smrt. Ale zároveň není nic méně jistého, nežli hodina smrti. Tolik je jisto, že Bůh ustanovil již rok a den, kdy každý z nás zemře. Neznáme však tohoto roku ani

dne. Bůh zatajil nám chvíli smrti z vážných důvodů. Chce, abychom byli vždycky připraveni na smrt.

Děkuji ti, můj Ježíši, že jsi dosud na mne čekal a nenechal mne zemřít, když jsem byl ve hříchu. Všechny zbývající čas svého života chci věnovat tomu, abych svých hříchů oplakával a tebe miloval ze všech svých sil. Vím, že musím jednou zemřít. Chci tedy s tvou milostí připravit se na dobrou smrt.

Ježíš Kristus udává nám všem hodinu naší smrti. A kdy to bude? Tehdy, kdy nejméně budeme tušit. „Neboť Syn člověka přijde v hodinu, kterou netušíte.“ (Luk. 12, 40.) Svatý Bernard praví: „Protože ani na okamžik nejsme jisti před smrtí, musíme býti stále pohotově, stále míti své účty připraveny.“

Můj Ježíši, nechci čekat až na hodinu smrti, abych se ti zcela odevzdal. Tys pravil, že kdo tě hledá, také tě nalezne. Já tě hledám a tebe si přeji. Nuže dej, abych tě našel!

*

Drahá duše, až budeš pokoušena k hříchu pod záminkou, že se z něho můžeš

zítrejšího dne vyzpovídati, řekni sama sobě: „Kdo ví, není-li tento den a tato hodina, ve které hřeším, poslední v mém životě! A zastihne-li mne smrt v tuto chvíli, kde se ocitnu?“ — Ó Bože, kolik ubohých překvapila smrt právě ve chvíli hříchu! — Dábel ti namítne: „Ale tebe to neštěstí nepotká.“ Ty mu však odpověz: „A stihne-li mne přece, jak se mi povede po celou věčnost?“ — Což nemůže se mi přihoditi to, co stalo se již tolika nešťastným? Kolik je jich nyní v pekle a neměli na svědomí ani tolik hříchů, kolik jich mám já.

Můj Ježíši, děkuji ti za trpělivost, kterou jsi měl dosud se mnou, i za osvětlení, jež mi skýtáš. Chybil jsem, neboť jsem tě opustil. Umřel bych proto bolestí. Poněvadž mi však ještě popřáváš k tomu času, nechci ode dneška mysliti na nic jiného, než jak bych tě miloval. Přispěj mi k tomu svou milostí! Přimlouvej se za mne i ty, ó Maria!

9.

Pamatuj na smrt! Lidé, kteří lpí na věcech pozemských, hledí se zbaviti každé myšlenky na smrt — jakoby tím již

unikli smrti, když prchají před vzpomínkou na ni. Tím však, že se vyhýbají vzpomínce na smrt, vydávají se ubozí ještě do většího nebezpečí, že zemrou smrtí zlou. Není tu pomoci: Dříve nebo později zemřeme všichni. Co však důležitého — zemřeme jen jednou! Chybí-li zde kdo jen jednou, chybí na věky.

Bože můj, děkuji ti za osvětlení. Dosti již tolika ztracených let. Zbytek svého života chci věnovati jenom tobě. Rci mi, čeho žádáš! Ve všem chci se ti zalíbiti!

Mnozí světci odešli se světa na poušť, aby si tak pojistili dobrou smrt. S sebou často nevzali nic než nějakou duchovní knihu a lidskou lebku. Tuto měli stále před očima, připomínali si tak ustavičně smrt a volávali: „Co zbylo po tomto zemřelém, to zbude jednou i z mého těla. A kdo ví, co bude s mou duší?“ Tím způsobem hleděli své duši zajistiti život šťastný, kterého nebude nikdy konce.

Pane, děkuji ti, že jsi mi nedal zemřít, když jsem žil v hříchu. Lituji, že jsem tě urážel, a doufám pro krev tvou v tvé odpuštění. Můj Ježíši, chci vše opustiti a činiti seč jsem, abych se ti zalíbil.

*

Svatý poustevník před smrtí se usmíval. Když se ho tázali, proč je tak veselý, odpověděl: „Měl jsem smrt vždy před očima. Nelekám se jí proto, když přichází.“ Smrt poděsí jednou jen ty, kteří za života neměli jiných starostí, než aby hověli svým náruživostem. Těm však, kteří na smrt pamatovali, bohatstvím a rozkošemi světa pohrdali a jen se snažili o lásku Boží, těm smrt hroznou nebude.

Můj Spasiteli, vím, že smrt se již blíží a že jsem dosud neučinil nic pro tebe, jenž jsi umřel za mne. Alespoň od této chvíle chci tě více milovati. Zneuctil jsem tě hříchy v minulém mém životě. Lituji toho z celého srdce. Ty chceš, abych náležel úplně jen tobě. I já chci býti všecek tvůj. Přispěj mi svou milostí! V tebe se důvěřuji! Také v tebe mám důvěru, ó Maria, Matko má a moje naděje!

10.

Představ si v duchu těžce nemocného. Pohled naň, jak se svíjí v bolestech! Jižjiž pracuje k smrti, na čele mu vyráží studený pot, dech se mu krátí, je skoro v ustavičném bezvědomí, a je-li

přece chvílemi při sobě, je duševně tak ochablý a slabý, že sotva chápe a mluví. Co však nejhoršího: ač má duši takřka na jazyku, místo aby myslel na Boha a svou duši, myslí jen na lékaře a na to, jak by mu tento pomohl, aby ještě nezemřel. Kdo stojí u jeho lůžka, místo aby jej povzbudili k modlitbě a vzpomínce na Boha, těší ho a chlácholí, že bude zase lépe.

Ó můj Bože, uchovej mne takové smrti!

Na konec přece však jen mu kněz oznamuje, že smrt není daleko. Laskavě mu domlouvá: „Milý bratře, je to s vámi na pováženou. Rozlučte se se světem. Spojte se s Bohem, přijměte sv. svátosti. Při té smutné zprávě nemocný se poleká. Zmocní se ho těžká zádumčivost, v jeho nitru vyvstane bouře, nepokoj a úzkost svědomí. Před jeho zraky počnou se porůznu objevovati hříchy, jež v životě kdy spáchal, milosti a osvícení Boží, jimiž opovrhoval, sliby, kterých neplnil i celý jeho dlouhý, pro nebe zmařený život. Teprve nyní otevírají se jeho oči pravdám, o něž za svého života nedbal. Ó Bože, jaká jej obchází hrůza při pouhém slově: smrt, soud, peklo, věčnost!

Můj Ježíši, slituj se, odpusť, neopouštěj mne! Poznávám nyní, jak nesprávně jsem jednal, když jsem o tebe nedbal. Umřel bych proto bolestí. Bože můj, pomoz mi, pomoz mi rychle, abych napravil svůj život.

Tehdy povzdychne si umírající pln sklíčenosti: „Jak jsem byl zpozdilý! Ó zmařený můj živote! Mohl jsem se stát svatým, ale nedbal jsem o to. Co nyní? Tak těžce dýchám. Je mi tak úzko a mdlo, že nejsem ani s to, abych sebral své myšlenky. A co se mnou bude za několik málo hodin? Jak se spasím, když takto umírám?“ Jak by si nyní přál ubohý, aby mohl vše napravit, ale čas k tomu vhodný již minul. A v takovém duševním zmatku a beznadějnosti odloučí se jeho duše od těla a objeví se před Ježíšem Kristem.

Můj Ježíši, tvá smrt jest mou nadějí. Miluji tě nade všecko a protože tě miluji, lituji, že jsem tě hněval. Maria, Matko Boží, oroduj u Ježíše za mne!

Smrt svatým není trestem, nýbrž odměnou. Svatí se jí nehrozí, spíše po ní touží. Proč by se jí také báli, když smrtí končí se jen jejich trampoty, boje a pokušení? Slova, která se kněz modlí u lůžka umírajícího: „Putuj, duše křesťanská, s tohoto světa“, hříšníky jen děsí, duše Boha milující však plní nevýslovnou radostí. Duše spravedlivého se nermoutí proto, že opouští pozemské statky, neboť Bůh byl jediným a pravým jejím bohatstvím. Nepřipadá jí také obtížným opustiti hodnosti, protože jimi vždy pohrdala. I příbuzné a přátele opouští bez bolesti, protože je milovala jen pro Boha. Za živa často a ráda se modlívala: „Bože můj a mé všecko.“ Slova ta nyní v hodině smrti opakuje mnohem radostněji. Vždyť brzy již spatří svého Boha, tváří v tvář a bude jej milovati na věky.

*

Nermoutí se ani pro smrtelné bolesti, ano s radostí přináší Bohu v obět tyto poslední zbytky svého života na důkaz, že jej miluje. Proto také své bolesti spojuje s bolestmi a smrtí Krista Pána na

kříži. Již pouhá myšlenka, že se chýlí ke konci doba, kdy byla v stálém nebezpečí, že klesne do hříchu a ztratí Boha, plní ji nevýslovnou radostí. Ovšem i peklo ji pokouší a připomíná minulé hříchy. Vědomí však, že je tolikráte oplakala, a že milovala upřímně Ježíše Krista, dodá jí důvěry.

Ó můj Ježíši, jak jsi dobrý k duši, která tě miluje a hledá!

* *

Jako hříšníci mají před smrtí jakousi předtuchu pekla, tak zase duše spravedlivé zakoušejí předem již jakési nebeské sladkosti. Počínají požívatí slasti a radostí, kterých pak budou účastny v plné míře v nebi. Jakou blažeností naplní je zvláště sv. přijímání, které jim kněz podá na cestu do věčnosti. Zablesají jako sv. Filip Neri, který v hodině smrti volal: „Hle, láska má! Hle, láska má!“

Můj Ježíši, kéž jsou mi jednou v hodině smrti nadějí svaté rány tvé. Ó Bože můj, jsem-li v tvé milosti, dej, abych brzy zemřel. Toužím tě uzříti tváří v tvář a míti tak jistotu, že tě již nikdy neztratím. Ó Maria, Máti moje, vypros mi svatou smrt!

Každý si přeje, aby zemřel jednou svatě. Není však možno, aby kdo zemřel svatě, jestliže vedl až do smrti život bezbožný. Není možno, aby zemřel ve spojení s Bohem ten, kdo žil vzdálen od něho. Svatí odřekli se bohatství, smyslných rozkoší a všeho, co jim sliboval a nabízel svět a zvolili si život chudý a umrtvený. To vše učinili proto, aby si pojistili blaženou smrt. Pohřbili se takorůžka za živa na zemi, aby unikli nebezpečí, že budou po smrti pohřbeni v pekle.

Pane můj, dávno již zasluhoval jsem býti zavržen do pekla bez naděje, že mi bude odpuštěno a že tě budu milovati. Ty však jsi na mne čekal, abys mi mohl odpustiti. Lituji z celého srdce, že jsem urážel tebe, Dobro svrchované. Slituj se nade mnou a nedopouštěj, abych tě opět hněval!

Bůh hrozí hříšníkům, že v hodině smrti budou ho hledati, ale nenaleznou: „Budete mne hledati a nenaleznete.“ (Jan 7, 34.) Tehdy totiž budou Boha hledati ne z lásky, ale jen ze strachu před pe-

klem. Budou ho tehdy hledati, ač neupustili od náklonnosti ke hříchu. Proto ho nenaleznou.

Ne, Bože můj, nechci odkládati s pokáním a hledati tě až v hodině smrti. Již nyní po tobě toužím a tebe hledám. Lituji toho, že jsem dříve šel za svými vášněmi a tebe, Dobrotu nekonečnou, tak rmoutil a urážel. Hořce toho želím a vyznávám, že jsem dobře nejednal. Ty však nechceš, aby v beznaději hynulo srdce těch, kdo tě upřímně hledají: „Vesel se srdce hledajících Hospodina.“ (Ž. 104, 3.) Ano, Pane můj, hledám tě a miluji tě více nežli sám sebe.

Nešťastný ten, kdo včas neoplakává svých hříchů. Je možno, že v poslední chvíli se ještě obrátí a bude spasen — ale při obtížích nemoci, při zatvrzelosti jeho srdce a při jeho zlých návycích a náruživostech bude skoro nemožno, aby zemřel smrtí dobrou. Ve chvíli poslední by potřeboval mimořádné milosti, aby svých hříchů litoval a se spasil. Dá mu ji však Bůh, když jej svou nevďěčností urážel až do konce? Ó Bože, kam se obrátí hříšníci, aby ušli věčnému zahynutí? Ne, nechci čekati až na smrt, abych

teprve potom činil pokání a Boha miloval. Již nyní lituji toho, že jsem svými hříchy Boha urazil, již nyní jej miluji z celého srdce.

Můj Pane a Bože, nedej, abych tě kdy opustil a proti tvé lásce znovu se prohřešil! Nech mne spíše zemřít než proti tobě znovu se provinit! Ó nejsvětější Matko má, Maria, vypros mi milost setrvání!

13.

Modli se častěji ve svém životě: Bože můj, jsem ochoten přijmouti jakýkoliv způsob smrti, který jsi mně ustanovil. Od této chvíle se ti podvoluji a obětuji svůj život jako pokání za své hříchy. Jsem tomu rád, že mé tělo, které tě tolikráte urazilo, jednou se obrátí v prach.

Můj Ježíši, spojuji bolesti a smrtelný zápas, který tehdy podstoupím, s bolestmi a smrtelným bojem, který jsi kdysi ty, můj Spasiteli, umíraje vytrpěl. Přijímám smrt se všemi okolnostmi, s kterými ji ráčíš spojit, ať již zemru brzy nebo po letech, na lůžku nebo mimo ně, v nemoci nebo bez bolesti. Ve všem tom se podrobuji tvé nejsvětější vůli.

* *

Děkuji ti, Bože můj, za dar svaté víry a prohlašuji, že chci zemřít jako dítě církve svaté katolické. Děkuji ti, že jsi mne nenechal zemřít, když jsem žil ve hříchu a že jsi mi tolikrát odpustil a byl mi milostiv. Děkuji ti za mnohá osvětlení a milosti, jimiž jsi mě hleděl získati své lásce.

Prosím tě, aby mi bylo dopřáno, přijmouti před smrtí nejsvětější Svátost Oltářní, abych tak spojen s tebou, předstoupil před soudnou tvoji stolicí. — Ukřižovaná Lásko má, slituj se nade mnou! Shlédni na mne s toutéž láskou, s kterou jsi za mne kdysi umíral. Hříchy mé plní mé nitro děsem a úzkostí, útěchou však jest mi svatý kříž, na němž tě vidím umírati z lásky ke mně. Můj Ježíši, objímám tvůj kříž a líbám rány tvých svatých nohou. Neopouštěj mne v poslední chvíli života! Miluji tě z celého svého srdce, miluji tě více než sám sebe a lituji nade všechno, že jsem tě dříve urážel. V tebe, Hospodine, jsem doufal, nechť nejsem zahanben na věky.

*

Ó Panno přesvatá, stůj i ty při mně ve chvíli mé smrti. Svatá Maria, Matko Boží, pros za mne hříšného nyní i v ho-

dinu smrti mé. V tebe. Paní má, jsem doufal, nechť nejsem zahanben na věky. Svatý Josefe, můj ochránce, vypros mi svatou smrt. Ježíši, Maria, Josefe, stůjte při mně v hodince mé smrti.

IV. S O U D

1.

„Uloženo jest jednou lidem zemřítí a potom bude soud.“ Jest článkem svaté víry, že ihned po smrti budeme souzeni ze všeho, co jsme ve svém životě učinili. A jest také pravdou, které nikdo nemůže popřítí, že na tomto soudu rozhodne se o naší spáse nebo věčné záhubě. Představ si proto živě, jako bys každým okamžikem měl předstoupiti před Ježíše Krista a vydati mu počet ze svého života. Ach, jak poděsí tě pohled na tvé nesčetné hříchy!

Můj Vykupiteli, odpusť mi dříve, než mne povoláš před svůj spravedlivý soud. Víím sice, že jsem tisíckráte zasloužil věčné smrti, nyní však chci před tebe předstoupiti ne jako vinník, nýbrž jako kající, který došel odpuštění. Lituji, ó nejvyšší mé Dobro, že jsem tě urážel.

*

Ó Bože, jaká asi hrůza zmocní se hříšné duše, až spatří před sebou Ježíše Krista, svého soudce a uzří jej rozhněva-

ného! Tehdy pozná, co vše vytrpěl kdysi Syn Boží z lásky k ní. Pochopí, jak velice byl k ní milosrdný, kolik prostředků spásy jí poskytl, aby se mohla věčně zachrániti. Pozná též velikost a význam statků věčných a jasně uzří ubohost pozemských rozkoší, pro něž bude zavržena. To vše tehdy pozná, ale nic jí to již neprospěje; bude již pozdě k nápravě toho, v čem pochybila. Na soudu Božím nebude se hleděti na urozenost, ani na hodnost, důstojnost nebo bohatství. Rozhodovati zde budou skutky, které člověk za živa vykonal.

Můj Ježíši, až předstoupím před tvůj soud, kéž tě uzřím usmířeného! Uděl mi milost, abych ve zbývající době svého života oplakával urážky a křivdy, jež jsem ti způsobil, když jsem tě opustil a oddal se svému žádostem. Ne, nechci tě již hněvati. Miluji tě a chci tě vždycky milovati.

* * *

Jakou radost pocítí v hodině smrti ten, kdo opustil svět, aby se dokonale oddal službě Boží, kdo odpíral svým smyslům nedovolených rozkoší a klesl-li tu a tam, ihned za to činil přísné pokání! Naopak, jakou pocítí bolest, kdo opět a

opět klesal do svých nepravostí, když náhle se ocitne na prahu smrti. Potom zvolá: „Běda mi! Za okamžik mám stanouti před soudnou stolicí Kristovou a dosud jsem se ještě nepolepšil. Kolikráte ve svém životě jsem sliboval, že tak učiním a neučinil jsem. Jak se mi nyní na soudu Božím povede?“

Můj Ježíši a můj soudce, děkuji ti za shovívavost, se kterou jsi na mne čekal. Často jsem si svými skutky podepsal odsouzení věčné. A přece jsi mě nezavrhl, ale čekal na mé pokání. Nezamítej mne proto ani nyní od své tváře. Přijmi mou duši pro zásluhy svého umučení na milost. Lituji, že jsem tě urážel. Miluji tě nade všechno. Bože můj, nechci tě již opustiti. Ó Maria, doporuč mne svému Synu Ježíši a neopouštěj mne.

2.

Často se stává, že zločinci se u soudu chvějí a na čele jim vyvstává studený pot. A přece mají při tom aspoň slabou naději, že jejich zločin zůstane buďto utajen anebo, že soud jim zmírní zasloužený trest. Ó Bože, jak zachvěje se duše

hříšná, až předstoupí před Ježíše Krista, jenž ji bude souditi s neúprosnou přísností a před nímž nezůstane nic skryto? „Já sám jsem soudcem i svědkem“. tak zvolá k ubohé. „Já jsem tvým soudcem a zároveň i svědkem všech těch křivd a urážek, které jsi mi učinila.“

Takového oslovení z tvých úst zasluhoval bych já. můj Ježíši, kdybys mě byl dříve povolal k svému soudu. Nyní však slyším od tebe, že zapomeneš na všechno, čím jsem zavinil tvou nelibost, budu-li litovati urážek ti učiněných. Ó dobrý Ježíši, odpusť mi!

*

*

Jest všeobecným míněním bohoslovců, že duše zemřelého bude souzena ihned po smrti a to na tomtéž místě, kde se odloučila od těla. Tam se také rozhodne, bude-li jejím údělem život věčný, nebo věčná smrt. A jestliže zemřela ve hříchu, co řekne nešťastná, až Ježíš Kristus jí připomene, iak k ní byl milosrdný, kolik času jí dopřál ku pokání, kolik prostředků a milostí jí udělil, aby došla spasení!

Ježíši, můj Vykupiteli, ty odsuzuješ jen zatvrzelé a nekající hříšníky, nikoli však ty, kdo tě milují a litují všeho, čím

tě urazili. I já jsem hříšníkem. Miluji
tě však více, než sám sebe a lituji nade
všecko, že jsem tvoji velebnost hněval.
Ach, odpusť mi dříve, než mne zavoláš
před svůj soud.

*

„Syn člověka přijde v hodinu, kterou
netušíte.“ (Luk. 12. 40.) Až tedy, můj Je-
žíši, můj věčný Soudce, povoláš mne po
smrti k svému soudu. svaté rány tvé to
budou, jež mě naplní strachem. Budou
mi vytykáti můj nevděk k tvé lásce,
k tobě, jenž jsi za mne trpěl a zemřel.
Nyní však dodávají mi myslí a důvěrou,
abych doufal, můj Vykupiteli, v tvé od-
puštění. Vždyť proto jsi se dal zraniti
a ukřižovati, abys mne nemusil odsouditi.

Ó Ježíši, měj slitování s ovečkou, za
níž jsi prolil svou Božskou krev. Jestliže
jsem dříve o tebe nedbal, nyní si tě vá-
žím a miluji tě nade všecko. Osvěť mne,
abych poznal, jakých prostředků mám
užítí, abych došel spásy. Posilni mne též,
abych vždycky konal tvou vůli. Nechci
již zneužívatí tvé dobroty. Nechci již
žítí od tebe vzdálen a zbaven tvé lásky.
Ó Maria, Matko milosrdenství, měj se
mnou útrpnost.

3.

V téže chvíli a na tomtéž místě, kde se duše oddělila od těla, bude se konati soud Boží. Tam bude přečtena žaloba a Soudce vyřkne rozsudek. Abychom jednou na soudu Božím obstáli, musí býti náš život podoben životu Ježíše Krista. Proto právem píše sv. Petr, že v den soudný, „spravedlivý stěží se zachrání.“ (I., Petr., 4, 18.)

Můj Ježíši, věčný můj Soudce, jak se mi asi povede na tvém soudu, když můj život byl tak nepodobný tvému životu? Než utrpení tvé jest mou nadějí. Jsem hříšníkem, ty však mne můžeš učiniti světce. Doufám od tvé dobrotivosti, že to učiníš.

Kdykoliv přemýšlel ctihodný kněz Ludvík de Ponte o počtu, který bude klásti na soudu Božím ze svého celého života, pokaždé chvěl se a třásl tak, že s ním se třásla i chudičká, dřevěná jeho světnička. Je záhodno proto, abychom se i my třáslí před soudem Božím a hleděli naléztí Pána a svatou jeho milost, dokud se dá naléztí. Hledejme ho proto již nyní lítostí a láskou.

Ano, můj Bože, lituji nade všechno, že jsem tě urážel. Nyní si tě vážím a miluji tě.

Zbožný Job zvolal: „Co bych činil, kdyby Bůh povstal k soudu, kdyby vyšetřoval, co bych mu odpověděl?“ (31,14.) A co já odpovím jednou na soudu Božím Ježíši Kristu, jestliže i po tak častém jeho volání a tolikerých důkazech jeho milosrdenství budu mu ještě dále odporovati?

Ne, Pane můj, nechci ti již odpírati, nechci již býti tak nevděčným. Tolik jsem ti křivdil, tolikráte tě zradil, ty však jsi prolil svou krev, abys mne obmyl ode všech mých hříchů. Lituji, Ježíši, že jsem tě urážel a miluji tě z celého srdce. Měj se mnou slitování. A ty, ó Maria, má Matko, neopouštěj mne.

4.

Nesmírná radost naplní srdce člověka, jenž odešel z tohoto života v milosti Boží a stanul před soudem Syna Božího. Ježíš Kristus uvítá jej stváří laskavou a pronesek němu slova radostná: „Dobře, služebníče věrný. Vejdi v radost svého Pána!“

Ó dobrý Ježíši, kdybych nyní měl předstoupiti před tvůj soud, mohl bych doufati, že mne nazveš služebníkem dobrým a věrným, když jsem dříve byl tolik zlým a nevěrným? Chci v budoucnu raději stokrát ztratiti život, nežli pozbyti tvé milosti. Posilni mne, abych splnil to, co slibuji.

* *

Naopak zase, jaká bolest, můj Ježíši, zmocní se hříšníka, který zemřel v hříchu, až se objeví před tebou a spatří tě rozhněvaného. Duše, která odešla se světa v nemilosti, odsoudí nejdříve sama sebe. Hned po té stihne ji hrozný nález Ježíše Krista: „Odejdi ode mne zlořečená, do ohně věčného. Odejdi mi s očí, duše nevděčná, odebeř se do ohně věčného a více se mi neukazuj.

O Pane, tato slova jsem zasloužil z tvých úst tolikrát, kolikrát jsem tě urazil těžkým hříchem. Až jednou umru, budeš mi soudcem. Dosud však jsi mi Vykupitelem a Otcem. Jsi ochoten mi odpustiti, budu-li litovati, že jsem tě urazil. Ano, lituji z celého srdce všech urážek ti způsobených a želím jich ne tak proto, že jsem jimi zasluhoval pekla,

jako spíše proto, že jsem svými hříchy rozhněval tebe, jenž jsi mne tolik miloval.

Člověk dodýchal a příbuzní budou snad ještě v pochybnosti, zda je skutečně mrtev, duše však bude již na věčnosti. — Kněz bude se nad tělem zemřelého modliti: „Přispějte mu svatí Boží a pospěšte mu vstříc andělé Páně; přijměte duši jeho a přiveďte před obličej Nejvyššího.“ Ale tato prosba nepomůže duši, která odešla se světa jako Boží nepřítelkyně.

Ó svatí ochráncové moji, sv. Anděle strážný, sv. Michale, sv. Josefe a přímělkyně moje Panno Maria, přispějte mi nyní, kdy mi ještě můžete pomoci. I ty, můj Spasiteli, odpusť mi nyní, dokud je čas. Líto mi, že jsem tě hněval. Miluji tě ze vší své duše. Pomoz mi, Pane, abych tě již neurazil. Ó Maria, ukryj mne pod svůj ochranný plášť.

5.

Mimo soudu soukromého bude též soud veřejný na konci světa. Tento soud nazývá se v Písmě sv. „dnem hně-

vu“, dnem soužení a bídy. A jest jím opravdu pro ty, kdo zemřeli ve hříchu. V ten den vyjdou najevo před celým světem všechny i nejtajnější jejich nepravosti, budou veřejně vyloučeni ze společnosti svatých a odsouzeni k mukám věčným. Sv. Jeroným chvěl se v betlemské jeskyni při pouhé vzpomínce na soud. Ctihodný kněz Juvenal Ancina zaslechl jednoho dne zpívati sekvenci o zemřelých: „Dies irae.“ Zapůsobilo to na něho tak mocně, že opustil svět a vstoupil do řehole.

Můj Ježíši, co bude se mnou jednou v den poslední? Stanu na tvém soudu po pravici s vyvolenými, nebo po levici se zavrženými? Vím, že bych zasluhoval státi po levici, vím však též, že jsi dosud ochoten mi odpustiti, budu-li litovati urážek, jež jsem ti učinil. Ano, želiím jich z celého srdce svého a jsem odhodlán raději zemříti, než tě znovu uraziti.

*

Den soudu posledního bude sice dnem soužení a hrůzy pro zavržené, bude však též dnem radosti a vítězství a to pro vyvolené. Přede všemi budou nesmírně povýšeni a vyznamenáni.

Ježíši, krev tvá jest nadějí mou. Zapomeň na křivdy, jež jsem ti kdy učinil a zapal moje srdce svatou svou láskou. Miluji tě nade všechno a doufám pevně, že v onen den budu připočten k duším tě milujícím, jež budou tvé milosrdenství chváliti a milovati po celou věčnost.

*

Duše má, vyvol si! Máš na vybranou. Chces si vyvoliti věčnou blaženost, kde vyvolení patří tváří v tvář na Boha a jej milují ve společnosti svatých, andělů, ano i samé nejblahoslavenější Matky Páně, anebo se rozhodneš pro žalář pekelný, abys tam sténala, úpěla a opuštěna byla navždy od Boha?

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi. Beránku neposkvrněný, jenž jsi život svůj za nás obětoval v největších bolestech na kříži, abys nás vysvobodil od pekla, slituj se nad námi. Slituj se zvláště nade mnou, který tě nad jiné urážel. Jestliže jsem tě však urážel víc než jiní, chci tě také nad jiné více milovati. Lituji nade všechno, že jsem tě svými hříchy zneuctil. Doufám, že v poslední den světa budu velebiti tvoje milosrdenství a poctím tě tak přede všemi lidmi a anděly. Můj Je-

žísí, pomoz mi, abych tě více miloval. Chci jen tebe a nic jiného. Ó Maria, Královno moje, dej, abych v den soudu stál blízko tebe.

6.

Přijde den ze všech poslední. Jím ukončí se dějiny světa. Dříve, než se objeví věčný Soudce, oheň s nebe stráví zemi a vše, co je na ní. A tak v den ten všechno na zemi se promění v popel.

Ó Bože, tehdy jasně poznáme marnost tohoto světa a jeho statků, pro něž se vrhá tolik lidí do věčné záhuby. V jakém asi světle objeví se nám ve veliké té chvíli všechny pozemské hodnosti a důstojnosti, žezla i koruny! Ó bláhový, kdo je miloval! Jak naříkat budou ti, kdo pro marnost ztratili Boha.

„Polnice zazní a mrtví vstanou.“ (1. Kor. 15, 52.) Hlas její svolá všechny lidi, aby vstali a dostavili se k soudu. Jak krásná a zářivá budou tehdy těla vyvolených! Sv. Matouš o tom praví: „Tehdy budou spravedliví se skvíti jako slunce.“ (13, 43.) A naopak, jak hrozná

a ošklivá budou těla zavržených! Jaká to bude trýzeň pro tyto nešťastné duše, až se opět spojí se svým tělem. Pro ně kdysi, aby mu vyhověly, ztratily nebe a toto tělo bude nyní uvrženo společně s duší do ohně věčného. Ó šťastní ti, kdo odpírali svým smyslům rozkoše, jež se přičily zákonu Božímu a kdo je krotili posty a jinými skutky pokání.

Ó můj Ježíši, nezamítej mne od své tváře, jak bych zasloužil. Jak často odřekl jsem se tvého přátelství jen proto, abych vyhověl svým smyslům. Kéž jsem raději zemřel, než tě hříchem urazil! Měj se mnou slitování.

*

Jakmile všichni lidé vstanou z mrtvých, svolají je andělé do údolí Josafat, aby tam byli veřejně souzeni před celým světem.

Bože můj, i já budu jednou státi v tomto údolí. Kdo ví, kam budu postaven, zda mezi vyvolené, nebo mezi zavržené! Milovaný můj Vykupiteli, krev tvá jest mou nadějí. Často jsem již zasloužil býti zavržen do pekla a navždy býti odloučen od tebe. Ne, Ježíši můj, chci tě vždycky milovati, zde i na věčnosti. Nedopouštěj, abych se kdy od tebe opět

hříchem odloučil. Ty znáš moji slabost, pomoz mi a neopouštěj mne. Ó Maria, moje zastánkyně u Boha, vyžádej mi svaté setrvání.

7.

Cítil by se jistě velmi zahanben, kdo by před velkým množstvím lidí byl násilím vyveden z kostela. Oč větší však zahanbení stihne zavržené, až budou v den soudný před celým světem vyvrženi ze společnosti svatých. Zde na světě dostává se zlým a špatným často větších projevů úcty, než dobrým. V onen den však, kdy dějiny světa se ukončí, vyvolení budou postaveni po pravici Kristově a vzati od něho do nebe. Zavržení však, obklopeni zlými duchy, stanou po levici a budou plni hrůzy a strachu očekávati věčného Soudce, který přijde, aby nad nimi vyřkl rozsudek zavržení. — Dnes mnozí tropí si posměch z ctnostného života svatých, tam na soudu Božím změni svůj úsudek. Tam poznají svou zpozdilost. Bude však již pozdě.

V jaké kráse objeví se v den soudu svatí, kteří pro Krista všechno opustili! V lesku nebeském zaskví se tu tolik jinochů, kteří pohrdli bohatstvím a rozkošemi pozemskými a odešli na poušť nebo do kláštera, aby tam zabezpečili svoje spasení. K nim přidruží se množství mučedníků, kteří vytrpěli kdysi pro sv. víru krutá muka. Ti všichni budou prohlášeni za zvláštní miláčky Ježíše Krista. — Naopak děsný bude pohled na Herodesa, Nerona a mnoho jiných, kteří zde na světě zaujímalí sice vynikající postavení, ale zemřeli v nemilosti Boží.

Můj Ježíši, objímám tvůj svatý kříž. Čím je pro mne bohatství, čím svět a jeho pocty? Tebe jediného si přeji a nic jiného.

Duše má, kdo ví, kde budeš státi v den soudu Božího! Bude to po levici Kristově, nebo po jeho pravici? Chceš-li stanouti po pravici Syna Božího, musíš se dát na cestu, která tam vede. Je nemožné, aby ten, kdo se dal na cestu hříchu, ocitl se na konec na cestě ctnosti.

Ó Beránku Boží, který jsi přišel na svět, abys zadostiučinil za naše hříchy, smiluj se nade mnou. Lituji, že jsem tě

hněval a miluji tě nade všecko. Nedej, abych tě kdy urazil. Neprosím tě o statky pozemské, uděl mi jen milost a svou lásku — to mi dostačí. Ó Maria, tys mým útočištěm a mou nadějí.

8.

Nebesa se otvírají a všichni andělé a svatí přicházejí, aby zasedli na soud. Přichází také Královna nebeská, nejbl. Panna Maria a s ní i Soudce věčný. V okamžiku, kdy se objeví Ježíš Kristus, nesmírná radost naplní srdce vyvolených, zavržené však pohled na rozhněvanou tvář Ježíšovu zdrtí a způsobí jim větší bolest a zděšení, nežli peklo samo. Tehdy řeknou horám a skalám: „Padněte na nás a ukryjte nás před hněvem Beránkovým.“ (Zjev. 6, 16.) Milejší by jim v tom okamžiku bylo, kdyby se sesuly na ně hory, nežli když musí patřiti na rozhněvanou tvář Vykupitele, který za živa snášel mlčky jejich urážky.

Ó Ježíši, můj Soudce, lituji, že jsem tě urážel a zlehčoval. Odpusť mi a nedej, abych tě v den soudu uzřel rozhněvaného.

Na soudu Božím nebude nikomu možno utajiti hříchy. Ježíš Kristus, který je bude souditi, byl sám kdysi jejich svědkem. Zjeví se proto všemu světu. I nejtajnější chyby, za které se lidé stydí, vyjdou tehdy před celým světem na jevo.

Můj Vykupiteli, poněvadž znáš všechny mé nepravosti, buď mi milostiv, dokud se ještě můžeš slitovati.

*

Na soudu posledním ukáže se Ježíš Kristus tím, kým skutečně jest: mocným a velkým Pánem. Nyní mnozí si váží více světa a hříchu, nežli Boha. Tuto nevďěčnost jim Soudce věčný příkře vytkne. Ó Bože, co odpovíme potom na jeho výčitky? Zmatkem a zděšením nebudeme schopni slova. Odpověz proto duše již nyní a modli se:

Můj Ježíši, vím, že jednoho dne budeš mi Soudcem. Dosud jsi mi Spasitelem. Rozpomeň se, že jsi proto umřel, abys mne spasil. Lituji z celého srdce, že jsem tak často ve svém životě pohrdl tebou, nejvyšším svým dobrem. Jestliže však jsem tebou dříve pohrdal, nyní si tě vážím, nyní tě miluji více, než sám sebe. Jsem hotov zemřít z lásky k tobě. Můj Ježíši, odpust mi a nedej, abych se kdy

zbavil tvojí lásky. Ó Panno Maria, mocná Orodovnice za hříšníky, pomoz mi nyní, dokud pomoci můžeš.

9.

„Pojdte, požehnaní Otce mého!“ — tak promluví Kristus na soudu k vyvoleným. Hle, toť ten rozsudek slavný, jenž v den soudu bude pronesen nad dušemi, které milovaly Boha! Když bylo zjeveno sv. Františku z Assisi, že náleží k vyvoleným, radostí div nezemřel. Jak asi zaplesají vyvolení, až Ježíš Kristus je osloví řka: „Dítky moje, pojdte a přijměte dědictví svého Otce, Boha.“

Ó Bože, kolikráte ztratil jsem toto nebeské dědictví vlastní vinou. Než zásluhy tvé, můj Ježíši, dodávají mi důvěry. Dobrý můj Vykupiteli, miluji tě a doufám v tebe.

Ó, jak si budou blahoslavení navzájem blahopřáti, že mohou požívatí Boha společně na věky a beze strachu, že se kdy od sebe odloučí! S jakou slávou vejdou do nebe, pějíce píseň radosti a chvály Boží. Ó, duše šťastné, kterým je připraven tak krásný úděl!

Ó Bože duše mé, připoutej mne k sobě sladkými vnadami svaté své lásky, abych v onen den také já vešel do tvého království a miloval a velebil tě na věky. „O milosrdenstvích Hospodinových na věky budu zpívati.“

*

Oživme v sobě sv. víru. Jest jisto, že jednoho dne staneme v údolí Josafat, kde bude nad námi vynesena ten neb onen výrok věčného Soudce: buďto rozsudek věčného života, nebo věčné smrti. Hledme si zabezpečiti rozsudek života. Vystříhejme se všech příležitostí, v nichž bychom mohli klesnouti do hříchu, spojujme se s Ježíšem ve sv. přijímání, konejme rozjímání a duchovní čtení, ustavičně se modleme. Podle toho, jak si zde budeme počínati, spasíme se, nebo věčně zahyneme.

Dobrý Ježíši, doufám pro krev tvou, že mi v den soudu požehnáš. Požehnej mi již nyní a odpusť mi všecky urážky, jež jsem ti způsobil. Dej, abych ze svatých tvých úst zaslechl slova, kterými jsi kdysi potěšil Maří Magdalenu: „Odpouštějí se ti hříchy tvoje.“ Uděl mi též milost, abych tě vždycky miloval. Kéž mohu zvolati: „Bůh srdce mého

a díl můj jest Bůh na věky.“ Bože můj, jen tebe si žádám, nic jiného. Ó Maria, ty můžeš a chceš mě zachrániti. V tebe se důvěřuji.

10.

Uvaž, jaká bolest zmocní se zavržených v den posledního soudu, až uzří Ježíše Krista, jak s tváří dobrotivou obrací se k vyvoleným a volá je k sobě slovy: „Pojďte, požehnání, Otce mého!“ (Mat. 25, 34.) A co řeknou, jak budou zahanbeni, když spatří se obklopeni zlými duchy, kteří je vlekou k věčnému Soudci, aby z jeho úst zaslechli slova hrozná: „Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného.“ (Mat. 25, 41.) Těmi slovy bude ohlášeno před celým světem jejich odsouzení.

Ó můj Vykupiteli, kéž není jednou na mně zmařena tvoje přebolestná smrt, kterou jsi vytrpěl s takovou láskou za mou spásu.

*

„Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného!“ Hle, toť rozsudek nad zavrženými, toť ten krutý osud, který stihne

nešťastné zavržené a pošle je na věky do ohně pekelného, aby tam trpěli, odloučení od Boha. — Smutná to věc, že mnozí křesťané věří v peklo a přece s takovou lehkomyšlností dobrovolně se do něho vrhají.

Bože můj, kdo ví, nebudu-li i já v onen hrozný den mezi odsouzenými. Pro přesvatou krev tvou doufám, že se tak nestane. — Než, kdo mi to zaručí? Pane, osvěť mne, ať poznám, co mi jest činiti, aby mne nezastihlo toto neštěstí, ač jsem ho tolikráte zasluhoval. Můj Pane, milosrdenství!

*

Jakmile bude vysloven hrozný rozsudek věčného Soudce, otevře se zavrženým brána pekla, do něhož vstoupí, aby nevyšli na věky. Ó, zlořečený hříchu, k jak smutným koncům přivedeš jednoho dne tolik ubohých duší! Ó duše nešťastné, jak žalostný konec je vám připraven po celou věčnost. Bože můj, jak mně se povede? Neděsí mne ani tolik oheň pekelná, ale toho se hrozím, abych nebyl navždy odloučen od tebe, dobra nekonečného.

Milý můj Vykupiteli, jestliže jsem tebou dříve pohrdal, nyní tě miluji nade

všecko. Vím, že ti, kteří tě milují, nebudou od tebe navždy odloučeni. Nuže, daruj mi svou lásku. Dej, ať tě vždycky miluji. Spoj, svaž, spoutej mne s sebou pouty mnohonásobnými, abych se již nikdy od tebe neodloučil. Ó Maria, orodovnice ubohých, neustávej se za mne přimlouvati.

V. V Ě Č N O S T

1.

Největším trestem v pekle není oheň, není děsná tma, ani všechna ostatní muka tohoto žaláře zoufalých. Trest, který vlastně činí peklo peklem, je ztráta Boha. Duše naše je stvořena k tomu, aby jednou byla navždy spojena s Bohem a požívala patření na jeho tvář. Bůh jest jejím posledním cílem, jejím jediným dobrem, a to v té míře, že všechny radosti a rozkoše na zemi i v nebi nejsou s to, aby ji uspokojily. Kdyby zavržený v pekle mohl na Boha patřiti, jej milovati, peklo se všemi svými mukami proměnilo by se v nebe. Než to bude právě jeho největší trýzní, která jej bude činiti ustavičně nešťastným, že bude zbaven Boha na věky, a to beze vší naděje, že jej kdy spatří.

Ó Ježíši, můj Vykupiteli, pro mne na kříž přibitý, ty jsi má naděje. Ó, bych byl spíše zemřel, než tě kdy urazil.

Duše je stvořena pro Boha a proto touží nade všechno po spojení s Bohem,

nejvyšším dobrem. Zde na světě však následkem hříchu bývá její mysl nezřídka zaslepena tak dalece, že ztrácí nebeské světlo a s ním i touhu po Bohu. Až jednou se odloučí od těla a všeho, co ji poutalo k smyslnému světu, potom teprve pozná, že jen Bůh ji může učiniti dokonale šťastnou. Proto, sotva že vstoupí na věčnost, pocítí neodolatelnou touhu po Bohu. Odejde-li však se světa spoutána okovy hříchu, bude zavržena do pekla a od Boha navždy odloučena a vzdálena. Tehdy dokonale pochopí, jak krásný a milování hodný jest Bůh. Již ho však neuzří. Již ho nebude moci milovati, ano pro své hříchy bude nucena ustavičně ho nenáviděti. A to právě bude peklem jejího pekla, vědomí, že nenávidí Boha, který je nejvyšš milování hodný. Kdyby možno bylo, zničila by Boha, od něhož je nenáviděna, a zničila by i sebe, že nenávidí tohoto Boha.

Ó Pane, měj se mnou slitování.

* *

Trýzeň tu nesmírně rozmnoží vzpomínka na všechny milosti, které Bůh duši po čas života udělil. Tehdy pochopí lásku, kterou jí Kristus dal na jevo, když za ni obětoval krev i život, aby ji spasil.

Ona však místo vděčnosti, jen aby se nemusela odřící nízkých svých rozkoší, zřekla se raději Boha, svého nejvyššího dobra. I pozná a pochopí, že není již žádné naděje, aby lásku Boží zpět získala.

Ó můj Bože, kdybych byl v pekle, nemohl bych tě již milovati, ani svých hříchů litovati. Protože však tak mohu dosud učiniti, želim a lituji z celého svého srdce, že jsem tě hněval. Miluji tě nade všecko. — Ó Pane můj, připomínej mi ustavičně peklo, jehož jsem zasluhoval, abych tě miloval co nejvroucněji. Ó Maria, útočiště hříšníků, neopouštěj mne.

2.

Peklo je ohnivá propast, v níž nešťastní zavržení se trápí a budou vždycky mučiti. Již pozemský oheň působí člověku muka nesnesitelná. Oč hroznější však jest oheň pekelný ohně pozemského! A proto ze všech muk, jež zavržený bude trpěti na svých smyslech, muka ohně budou nejhorší.

Ó Bože, dávno již jsem zasluhoval hořeti v ohni pekelném, ty však jsi měl se mnou strpení. Nechtěl jsi, abych hořel

ohněm pekelným, ale blaženým žářem
tvé svaté lásky. Ano, miluji tě, Pane
můj, a chci tě věčně milovati.

*

Zde na zemi oheň mučí tělo jen na
venek, nikoliv uvnitř. Docela jinak je
tomu v pekle. Nešťastní zavržení jsou
plni žáru uvnitř i zevně. Co tomu říkáš,
duše má? Nyní nesneseme ani jiskry,
jež náhodou padne na naši ruku, ani
přílišného tepla v pokoji, ani prudkých
paprsků slunečních v létě. Jak to vydrží
hříšník, až bude ponořen do ohnivého
moře, kde bude trpěti ustavičně smrtel-
ná muka?

Ach, můj Vykupiteli, kéž není na mé
duši zmařena krev, kterou jsi prolil
z lásky ke mně. Dej mi srdečnou lítost
nad hříchy a uděl mi svatou lásku.

*

*

Prorok Isaiáš se táže: „Kdo z nás bude
moci bydleti s ohněm šířajícím?“ Jako
dravá šelma požírá kozlátko, tak oheň
pekelný bude ustavičně šířiti ubohého
zavrženého, nikdy však ho úplně neza-
hubí. Proto volá sv. Petr Damiani: „Jen
oddávej se, hříšníče, nezřízeným vášním
svého těla. Přejde den, kdy všechny tvé

neřesti tím mocněji roznítí oheň, kterým budeš hořeti v pekle po celou věčnost.“

Bože můj, tolikráte jsem tebou pohrdl a ztratil tvou milost! Odpusť mi a nedopouštěj, abych tě opět ztratil. Lituji nade všechno, že jsem tě urážel. Přijmi mě na milost. Slibuji ti, že tě chci milovati. Svatá Panno Maria, uchraň mne pekla.

3.

Trojí myšlenka bude zavrženého v pekle trápiti nejvíce. První, že věčně zahynul promalichernost. Jak dlouho trvají sladkosti hříchu? Pouhý okamžik. Vždyť i celý uplynulý život, byť byl sebe delší, zdá se umírajícímu jen jako okamžik. Čím bude pro zavrženého v pekle těch 50 nebo 60 let života, které ztrávil na zemi, až se za ním zavře brána věčnosti a on pozná — byť již sto i tisíc milionů let uplynulo — že věčnost jeho teprve počíná? „Ach“, zvolá, „pro několik těch chviliek hříšné rozkoše mám nyní úpěti v této výhni, v zoufalství, ode všech opuštěn, na věky, dokud Bůh bude Bohem.

Bože můj, slituj se nade mnou!

Druhé, co bude příčinou duševních muk zavrženého, bude vzpomínka na to, jak snadno se mohl spasiti a přece tak neučinil. Nešťastník zvolá: „Kdybych byl častěji se zpovídal, pilně se modlil, kdybych byl navrátil odcizenou věc, kdybych se byl vystříhal příležitosti, nebyl bych býval zavržen! Každou i sebe větší oběť jsem měl přinést, jen abych byl spasen. Ale neučinil jsem tak a nyní jsem zavržen na věky. Kolik dobrých vnuknutí mi Bůh udělil, kolikráte mne volal, varoval a napomínal, nezanechám-li té neb oné příležitosti, že mne zavrhne! Tehdy mi byla ještě pomoc, nyní však jest již pozdě.“ — Vzpomínka ta bude zavrženého mučiti více, než oheň a všechna ostatní muka pekelná.

Můj Ježíši, ještě je čas ku pokání a k odpuštění. Odpusť mi rychle.

* * *

Nejkrutší výčitkou pro zavrženého bude pohled na neocenitelné dobro, jehož pozbyl svojí vinou. Tehdy pozná, kolik prostředků mu Bůh dal, aby si získal nebe. — Za něho zemřel, aby ho mohl spasiti. Dal mu milost, že se narodil v církvi katolické a tolik jiných milostí. A jeho vlastní vinou vše to mu nic

neprospělo. I zaúpí: „Jsem ztracen a nejsou mi již nic platny ani zásluhy Ježíše Krista, ani přímlyvy Matky Boží, ani modlitba svatých. Je mi zavřena brána každé naděje.“

Můj Bože, kéž jsem raději zemřel, než tě kdy urazil. Prosím. přijmi mě opět na milost. Miluji tě a chci tě vždycky milovati. Ó Maria, orodovnice moje, zastáň se mne.

4.

Kdyby peklo nebylo věčné, nebylo by peklem. Které utrpení netrvá dlouho, není utrpením velikým. Naopak, dosti malá bolest, trvá-li dlouho, stává se nesnesitelnou. Kdyby měl někdo po celý svůj život poslouchati ustavičně tentýž hudební kus, zprotivilo by se mu to a nesnesl by to. Co však učiní, až v pekle bude trpěti po celou věčnost? Byl by pošetilým, kdo by se dal za jediný den radosti páliť ohněm. Jak zpozdlé tedy, když mnozí pro jedinou smyslnou rozkoš, která trvá snad jen několik okamžiků, vrhají se do pekelného ohně, kde ustavičně umírají, ale nikdy nezemrou!

Bože můj, stůj při mně svou milostí. Nedej, abych se od tebe opět odvrátil a to po tolika projevech tvé milosrdné lásky. Chraň mne před velikým tímto neštěstím.

* *

Vzbudme v duchu úkon víry: Je jisto, zahyne-li kdo, že zahyne navždy, bez naděje. Písmo sv. to jasně potvrzuje slovy: „I půjdou tito do trápení věčného.“ (Mat. 25, 46.) Kdo vkročí do hrozného pekelného žaláře, nikdy odtud nevyjde. Kdyby aspoň zavržený mohl se ukonejšiti jakous takous nadějí a říci si: „Kdo ví, snad jednoho dne prokáže mi Bůh milosrdenství a vysvobodí mne z pekla.“ Ale nikoliv! Nešťastník ví dobře, že peklo nemá konce a že muka, která trpí, musí snášeti stále, dokud Bůh bude Bohem.

Drahý můj Vykupiteli, vím dobře, že jsem pozbyl tvé milosti a propadl peklu, nevím však, zda jsi mi již odpustil. Odpusť mi rychle, můj Ježíši, neboť hořce lituji toho, že jsem tě urážel. Nedej, abych tě opět zarmoutil.

Smrt je to, které se bojíme zde na světě nejvíce. V pekle však je, pro zavržené něčím, po čem touží nejvíce. Rádi

by zemřeli, ale nemohou. A kdyby aspoň, v tomto moři bolestí a muk někdo jich politoval! Ale ne; všichni je nenávidí, a jedni radují se z bolesti druhých, která potrvá na věky a nikdy nepřestane. Hlas Božské spravedlnosti neustále bude zavrženým v pekle ohlašovati: „Vždycky, vždycky, nikdy, nikdy.“

Mezi těmito nešťastnými, můj Ježíši, měl jsem býti též já. Ty jsi mne však pekla dosud uchoval. Ó, chraň mne v budoucnu i od hříchu, který jediný mě může uvrhnout do pekla. Nedej, abych byl kdy tvým nepřítelem. Miluji tě, Dobroto nekonečná, a lituji, že jsem tě hněval. Odpusť mi a dej, ať moje srdce hoří vždy ohněm svaté tvé lásky. Ó Maria, ó Maria, v tebe se důvěřuji!

5.

Sv. Augustin nazval vzpomínku na věčnost „velkou myšlenkou“. A právem! Tato vzpomínka to byla, jež tolik poustevníků pohnula k tomu, že odešli na poušť a tam žili životem modlitby a sebezáporu. Jiní opět — a byli to často lidé z nejpřednějších rodů — odešli do kláštera. Myšlenka na věčnost sílila i mu-

čedníky v jejich bolestech, že Kristu zachovali věrnost až do konce. Ti všichni pochopili dobře, co to znamená věčnost šťastná a věčnost nešťastná! Ctihodný Jan Avila obrátil jistou dámu jen těmito dvěma slovy: „Paní“, řekl jí, „pomněte na toto dvojí slovo: vždycky, nikdy.“ Jistý řeholník zavřel se do hrobu, aby tak měl věčnost stále na mysli. Tam často volával: „Ó věčnosti, ó věčnosti!“

Ó můj Bože, jak často jsem zasluhoval věčného pekla! Ó, kéž jsem tě nikdy neurazil! Uděl mi lítost nad hříchy a buď mi milostiv.

P. Avila také říkával, že kdo věří ve věčnost a při tom svůj život nezdokonaluje, že by zasluhoval, aby jej zavřeli do ústavu šílených. — Buduje-li kdo dům, mnoho přemýšlí o tom, jak by jej měl postavit, aby byl pohodlný, světlý a útulný. Na věčnost myslí se však tak málo. Až jednou přijdeme na věčnost, potom nepůjde o to, zda budeme přebývat v domě pohodlnějším nebo méně pohodlném, světlejším nebo méně světlém, nýbrž o to, zda budeme bydlet v královském paláci, v radosti a klidu, nebo v hrobě, plném muk a trýzní. A jak

dlouho? Ne čtyřicet nebo padesát roků, nýbrž vždycky, dokud Bůh bude Bohem. — Svatí ztrávili často celý svůj život v nejpřísnější kajícínosti. A při tom se báli, že činí pro svou spásu příliš málo. A co činíme my?

Ó můj Bože, již tolik let mého života uplynulo, smrt se blíží a já neučinil dosud nic pro tebe! Osvěť a posilni mne, abych zbývající dny svého života věnoval jedině tobě. Dosti jest již těch urážek, kterých jsem se dopustil proti tobě. Nyní tě chci milovati.

„Pracujte s bázní a třesením o své spasení.“ (Filip. 2, 12.) Abychom došli spásy, musíme mítí bázeň před věčným zavržením. Máme se však báti ne tak pekla jako spíše hříchu, který jediný je s to, aby nás uvrhl do pekla. Kdo se bojí hříchu, chrání se nebezpečných příležitostí, doporučí se často Bohu, užívá též prostředků, aby se udržel v milosti Boží. Kdo to činí, spasí svoji duši. Tomu však, kdo o to nedbá, je mravně nemožno, aby došel spásy. A zde třeba připomenouti co praví sv. Bernard: „Žádná jistota není přílišná tam, kde se jedná o věčnost.“

Ó můj Vykupiteli, byl jsem již ztracen pro své hříchy, ty však mi nabízíš odpuštění, — budu-li toho litovati, že jsem se jich dopouštěl. Ano, lituji z celého srdce, že jsem jimi urazil tebe, dobrotu nekonečnou. Miluji tě, nejvyšší dobro, nade všecko. Vím, že mě chceš spasiti. I já chci býti spasen, abych tě mohl věčně milovati. Ó Maria, Matko Boží, oroduj u Ježíše za mne.

VI. LÁSKA BOŽÍ K NÁM

1.

Sv. Lukáš vypravuje v podobenství o marnotratném synu, jak těžce nesl tento jeho poslušnosti. Proto obrátil se jednoho dne na svého otce se žádostí, aby mu dal jeho otcovský podíl. Chtěl žíti dle své libosti. Dostal jej a také ihned opustil otce, odešel do ciziny a oddal se tam životu zhýralému. Tento syn je obrazem hříšníka, který zneužívá svobody Bohem mu propůjčené, opouští jej a vzdálen jeho milosti žije ve hříších.

Pane a Otče můj, já jsem tím marnotratným synem, neboť, chtěje se oddávat životu hříšnému a pohodlnému, tebe jsem opustil a žil zbaven tvé milosti.

Marnotratný syn, který nevděčně opustil svého otce, upadl za nějaký čas do takové nouze a bídě, že neměl, čím by se nasytil. — Totéž stává se i hříšníku. Žije Bohu odcizen a všechny radosti pozemské nejsou s to, aby jeho srdce upokojily. — Když viděl marnotratný syn,

jak zle se mu vede, řekl sám k sobě: „Vstanu a půjdu k otci svému.“ — Tak učiň i ty, duše má. Povstaň ze své ubohosti a vrať se k svému nebeskému Otci, který tě od sebe jistě nezavrhne.

Ano, Bože a Otče můj, přiznávám, že opustiv tě, učinil jsem věc zlou. Bolí mě to a želím toho z celého srdce. Nezamítej mne od sebe, neboť se vracím s myslí kající, pevně rozhodnut, že se již nikdy neodloučím od tvých nohou. Drahý Otče můj, odpusť mi, dej mi políbení pokoje a přijmi mne opět na milost.

Marnotratný syn vrátil se pokorně k nohám otcovým a řekl: „Otče, nejsem hoden slouiti tvým synem.“ Otec jej něžně objal, zapomněl na jeho nevděk, přijal ho s láskou a byl šťasten, že zase našel ztraceného syna.

Ó nejsladší můj Otče, dovol, abych i já padl k tvým nohám a u vědomí urážek ti způsobených, modlil se k tobě se srdcem zkroušeným: Otče, můj, nejsem již hoden slouiti tvým synem, protože jsem tě tolikráte opustil a tebou pohrdl. Víím však, že jsi Otcem nejdobrotivějším a nezavrhneš od sebe syna kajícího. Jestliže jsem tě dříve nemiloval, chci tě

milovati nyní nade všecko a z lásky k tobě podrobiti se každému utrpení. Přispěj mi svou milostí, abych ti vždycky zachoval věrnost. Ó Maria, Bůh je mým Otcem a ty jsi mou Matkou. Matko má, nezapomínej na mne.

2.

Bůh nechce smrti hříšníka, nýbrž aby se obrátil a živ byl. Proto též Syn Boží sestoupil s nebe na zemi, stal se člověkem, třiatřicet let zůstal mezi námi a na konec obětoval krev i život svůj za naše spasení. A my bychom měli zahynouti?

Ty tedy, můj Spasiteli, obětoval jsi celý svůj život za moji spásu! A jak jsem já odpovídal svým životem tvé lásce? Jako neužitečný fík v evangeliu, tak zasluhoval jsem i já býti vyťat a uvržen do pekelného ohně. Ty však nechceš smrti hříšnickovy, nýbrž aby se obrátil a byl živ. Ano, můj Bože, všeho na světě se zříkám. Chci jen tebe! Miluji tě a proto také lituji, že jsem tě hněval. Přijmi mne na milost a nedej, abych opět tě opustil.

Co vše učinili kdysi svatí, aby si pojistili věčnou spásu. Kolik šlechticů, ano i panujících knížat, zřeklo se královských trůnů a odešlo do kláštera! Kolik jinochů opustilo svou vlast i rodiče a uchýlili se na poušť a do jeskyní! Kolik mučedníků skončilo svůj život uprostřed muk! A proč? Aby zachránili svou duši. A co konám já pro svou spásu? Ach, běda mi. Smrt moje jest snad již blízko a já snad na to ani nevzpomenu. Ne, můj Bože, nechci již déle žítí tímto povrchním životem. A na co čekám? Snad na to, že mne smrt překvapí v ubohém tom stavu? Bože můj, pomoz mi, abych se na smrt dobře připravil.

Kolika již milostmi zahrnul mne Bůh, abych se mohl spasiti! Dal se mi naroditi v lůně církve svaté, tolikráte mi odpustil urážky jemu způsobené, tolik osvícení mi dal při kázání, při modlitbě, při sv. přijímání, při duchovních cvičeních, tolikráte mne zval k své svaté lásce. Slovem, nebylo takořka milosti, kterou by mi nebyl udělil. Jiným tyto milosti nedal. A já tak těžko při všem tom odhodlávám se k službě Boží. Než, můj Ježíši, nechci ti déle odpírati. Příliš jsi

mne sobě zavázal svou láskou. Chci všechno náležeti tobě. Přijmi mne a dovol ubohému hříšníku, aby tě směl milovati, když dříve tebou tolik pohrdal.

Miluji tě, Bože můj, lásko má, mé všechno. Slituj se nade mnou! Ó Maria, tys moje naděje!

3.

Bůh má tak velikou touhu uděliti nám své milosti, že více si přeje, aby nás jimi mohl zahrnouti, než my po nich toužíme. Odtud vyvěrá velká Boží slitovnost s našimi bédami. Žalmista Páně praví, že země plna jest milosrdenství Božího. Není plnou spravedlnosti Boží, protože Bůh jen zřídka ukazuje na bezbožných svou trestající spravedlnost. Bůh dává rád na jevo své milosrdenství a to ke všem a v každé době. — Abychom poznali, jak velkou je Boží slitovnost k nám a jak velice si Bůh přeje dobře nám činiti, k tomu netřeba než přečísti si krátká slova ve svatém evangeliu: „Proste a bude Vám dáno. Chceme-li svému příteli projeviti lásku, můžeme mu říci více než: „Zádej ode mne, čeho si pře-

ješ, všechno ti dám?“ A hle, tak mluví Bůh ke každému z nás.

Hřešil jsi a přeješ si odpuštění? Nepochybuj o něm, těší tě sv. Jan Zlatousta, neboť Bůh více touží ti odpustiti, než ty dychtíš, aby ti bylo odpuštěno. — A vidí-li Bůh, že někdo ve svém hříchu zatvrzele setrvává, netrestá jej hned, ale čeká a shovívá. Zatím jej upozorňuje na trest, který ho čeká, aby se vzpamatoval. Ano, Bůh vyhledává takové svou milostí a laskavě jim domlouvá: Proč byste měli zemřít, dome israelský? Sv. Diviš Areopagita píše, že Bůh hříšníka dokonce i prosí, aby se nevrhal v záhubu. — A jestliže i přes to vše mnozí zůstávají zatvrzelými, co má Bůh nad to činiti? Ostatně i tu ještě všem ohlašuje, že od sebe nezapudí nikoho, kdo k němu přijde s myslí kající. „Pak-li by bezbožný činil pokání, živ bude. Všechny nepravostí jeho, které činil, nevzpomenu.“

*

Můj Ježíši, protože jsi měl se mnou takovou trpělivost, tak dlouho na mne čekal, s takovou láskou mi odpustil, chci tě velice milovati. Dej mi, Pane, velikou

lásku k sobě. Malou měl bys z toho čest, kdyby tě málo miloval hříšník, kterému jsi udělil tolik milostí. Můj Ježíši, kdy ti odplatím vděčností za to, že jsi ke mně byl tak dobrý? Místo vděčnosti jsem tě dříve jen urážel a o tebe nedbal. Než nechci si již vůči tobě takto počínati. Chci tě, můj Spasiteli, milovati z celého srdce a nechci tě již hněvati a urážeti. Ty mi poroučíš, abych tě miloval, a já si jiného nepřeji, než tě milovati. Pomoz mi, neboť bez tvé pomoci nemohu ničeho.

Ó Maria, Matko milosrdenství, připoutej mne docela k Bohu.

4.

Čím větší milosrdenství Bůh člověku prokazuje, tím více se tento musí báti a chrániti, aby ho snad nezneužíval. Jinak ho stihne dříve nebo později pomsta Boží. Kdo nechce přestati hřešiti na milosrdenství Boží, toho zachvátí Boží spravedlnost.

Pane můj, děkuji ti, že jsi mi dosud shovíval, ač jsem tolika hříchy tě zrazoval. Dej, ať poznám, jak zle jsem jednal, když jsem zneužíval tvé shovívavosti, a vzbud' ve mně lítost nad uráž-

kami, jež jsem ti učinil. Ne, nechci již nadužívatí tvého milosrdenství.

„Jen tohoto ještě hříchu se dopušť, však se z něho vyzpovídáš!“ Tak často namlouvá ďábel hříšné duši. A mnoho duší takto již oklamal a zavedl do pekla. — Bůh čeká na hříšníka, aby se obrátil a dosáhl tak jeho odpuštění, pozoruje-li však, že hříšník zneužívá času, kterého mu poskytl ku pokání, jen k tomu, aby zvětšoval ještě svou zlobu, potom Bůh již nečeká, ale trestá dle zasloužení.

Bože můj, odpusť mi, neboť nechci tě více urážeti. Nechci čekati, až mne uvrhneš do pekla. Dosti již těch urážek, které jsem ti způsobil. Lituji jich a doufám v odpuštění pro krev, kterou jsi za mne prolil.

*

„Jé to hojnost milostí Hospodinových, že není veta po nás.“ (Pláč Jer. 3, 22.) Tak plným právem může zvolati každý, kdo byl tak nešťasten a často urážel Boha. Může Bohu děkovati, že ho nenechal zemříti ve hříchu. Třeba však, aby se také vystříhal opětovných urážek Božích, jinak mu Pán bude činiti výčitky, řka: „Co víc jsem učinit měl své vinici

a neučinil jsem jí.“ (Is. 5, 4.) „Nevděč-
níce,“ řekne mu, „kdybys byl posledního
člověka na světě tak často urážel, jako
mne, jistě by nebyl k tobě tak shoví-
vavý. A jaké milosrdenství a shovíva-
vost já jsem ti již dal na jevo! Kolik
dobrých vnuknutí, kolik vnitřních osvícení
jsi ode mne již obdržel, kolikráte
jsem ti odpustil! Čeho si ještě žádáš?
Nyní nadešla doba trestu a ne odpuštění.“
Tak a podobně mluvil Bůh již
k mnohým, kteří jsou nyní v pekle. A co
je tam nejvíce trápí a sužuje? Milosr-
denství, které jim Bůh projevovat za-
živa.

Ó Ježíši, můj Vykupiteli a soudce,
tuto výčitku zasloužil jsem od tebe též
já. Nyní však slyším, že mne zveš opět
ku pokání a nabízíš mi odpuštění. Ó, zlo-
řečené moje hříchy, zavrhuji a nenávi-
dím vás. Pro vás jsem ztratil svého Boha.
Nyní však vracím se opět k tobě, můj
Pane. Miluji tě, mé nejvyšší dobro, a
protože tě miluji, lituji z celého srdce,
že jsem tebou dříve tolik pohrdal. Bože
můj, nechci tě již zarmoutiti. Daruj mi
svou lásku, dej mi milost setrvání.
Ó Maria, moje útočiště, budiž mi nápo-
mocna.

5.

Sv. Fulgenc uvažuje, jak malý Ježíšek utíká před Herodem do Egypta a volá něžně: „Herode, proč jsi tak poděšen? Tento král nepřišel krále porazit brannou mocí, nýbrž podmanit svojí vlastní smrtí!“ — „Herode,“ praví, „proč se lekáš? Věz, že tento král nepřišel zbraněmi nás podmanit, nýbrž láskou, nepřišel života nás zbavit, ale od smrti nás zachránit vlastní svou smrtí!“ Proto právem přísluší Pánu Ježíši titul krále a to krále lásky. —

Kéž jsem tě vždycky miloval, Ježíši, můj králi. Kéž jsem tě nikdy neurazil! Ty jsi za mne obětoval 33 let života plného námahy a strádání, abych ušel zahynutí, a já pro krátkou rozkoš ztratil jsem tebe, nejvyšší své dobro. Otče můj, odpusť mi a dej mi políbení pokoje.

*

Nevděční Židé, povězte, proč se zdráháte tohoto krále, tak milování hodného a tolik vás milujícího uznati za svého krále? Proč pravíte: Nemáme krále, než císaře? Císař vás nemiluje a není též ochoten za vás zemřít. Tento však váš pravý král přišel s nebe na zemi, aby zemřel z lásky k vám.

Ó sladký můj Spasiteli, zdráhají-li se jiní uznati tebe za svého krále, já nechci míti králem než tebe. Král můj jsi ty. Víím dobře, že ty jediný mne miluješ, ty jediný jsi mne vykoupil svou krví. Kde tedy naleznu krále, který by mne miloval více, než ty. Bolí mne, že jsem dříve i já nechtěl tě uznati za svého krále, když jsem se hříchem postavil proti tobě. Odpusť mi, Ježíši, můj Králi, neboť jsi proto zemřel, abys mi odpustil.

* *

„Proto zajisté Kristus zemřel a oživil, aby panoval i nad mrtvými i nad živými.“ (Řím 14, 9.) Milovaný králi, milý můj Ježíši, přišel jsi na svět, abys sobě získal naše srdce. Dosud protivil jsem se tvému laskavému hlasu, nyní však nechci již odporovati. Nepohrdej mnou a přijmi mne, neboť se ti všecek daruji. Králi můj, vezmi si vůli mou, můj rozum i mne celého a chraň mne, bych ti zůstal věrným. Kdybych tě měl zraditi, raději mne nech již nyní zemříti, můj králi, má lásko, mé jediné Dobro. Ó Maria, Královno a Matko mého Krále, vypros mi věrnost, kterou dnes slibuji tvému Synu.

6.

Pán Bůh je všemohoucí. Kdo jej kdy přemohl? „A přece,“ praví sv. Bernard, „láska k lidem jej přemohla a nad ním zvítězila.“ Láska, ta jej pohnula k tomu, že zemřel jako zločinec na potupném dřevě kříže, aby spasil lidstvo.

Ó, Lásko nekonečná! Ubohý, kdo tě nemiluje!

*

Kdyby někdo šel na horu Kalvarii v den, kdy Kristus Pán dokončil svůj život na kříži a byl by se tázal, kdo je ten ukřižovaný zločinec, a kdyby mu odpověděli, že je to Syn Boží a pravý Bůh, co by asi na to řekl? Totéž, co řekli pohané, kteří neměli víry: „Věřiti tomu je zpozdilé.“ Bylo by nemoudré, kdyby král stal se z lásky k červu červem. Větší však pošetilostí se zdá, že Bůh z lásky k člověku člověkem se stal a za člověka zemřel. Tak prohlásila kdysi sv. Maří Magdalena z Pazzi, když uvažovala o nezměrné Boží lásce. „Můj Ježíši,“ zvolala, „ty jsi téměř pošetilým z lásky!“

A tohoto Boha já ubohý jsem nemiloval a tolik jsem jej urážel!

* *

Duše má, pozdvihni své oči a popatř na kříž. Pní na něm muž zničený bolestmi a žalem. Pracuje k smrti a jižjiž dodýchává. Viz, kdo to je. Je to tvůj Bůh. Věříš-li, že je to tvůj Bůh, otaž se ho, kdo jej tak zubožil. „Kdo to učinil?“ táže se sv. Bernard. A odpovídá: „Láska to učinila.“ Láska to byla, která se neodříká utrpení ani opovržení, když jde o to, aby byla poznána a činila dobře milovanému.

Můj Ježíši, protože jsi mne tak velice miloval, proto trpíš nyní na tomto dřevě. Kdybys mne byl méně miloval, byl bys též méně trpěl. Miluji tě, Vykupiteli můj, z celého svého srdce. Jak bych též mohl odepřítí svou lásku Bohu, který mi neodepřel ani krve. ani života? Miluji tě, Ježíši můj, lásko má, mé všechno. Ó svatá Maria, dej, abych vždy miloval Ježíše.

7.

Bůh prohlašuje, že miluje každého, kdo ho miluje. Nikdo však nemůže od Boha žádati, aby se mu zcela daroval, jestliže on sám miluje nezřízeně mimo Boha ještě některou jinou pozemskou

věc. Zakusila to kdysi sama svatá Terezie, když po nějakou dobu měla příliš velkou náklonnost k svému příbuznému. Sotva že však tuto náklonnost odložila, promluvil k ní Bůh: „Nyní jsi všecka moje a já jsem všecek tvůj.“

Ó můj Bože, kdy pak budu také já tobě úplně náležeti? Ó znič ve mně plameny božské své lásky veškery pozemské náklonnosti, které mi brání v tvé službě. Kéž mohu zvolati z hloubi srdce: „Bože můj, jen tebe chci a nic jiného.“

*

Bůh miluje duši, která se mu darovala, tak velice, že se zdá, jako by nemiloval nikoho jiného, jen ji. Proto nazývá ji v Písmě svatém jedinou svou holubicí. Svatá Terezie zjevila po své smrti jisté řeholnici, že Bůh miluje více jednu duši, která se snaží o dokonalost, než tisíce jiných, které sice žijí v milosti Boží, ale jsou duchovně vlažné a nedokonalé.

Můj Bože, kolik již let zveš mne hlasem své milosti, abych se ti úplně odevzdal a já ti ustavičně odporuji. Poslední hodinka mého života blíží se stále víc a více. Jak budu jednou umírat, budu-li

stále tak nedokonalý, jako až dosud? Nikoli, nechci, aby mne smrt překvapila v takovém nevděku, v jakém jsem až dosud žil. Pomoz mi. Chci se všeho vzdáti, jeň abych náležel úplně a bez výhrady tobě.

Pán Ježíš z lásky k nám celý se nám daroval. „Miloval nás a vydal sebe samého za nás.“ Jestliže tedy Bůh, dí sv. Jan Zlatoústý, daroval se ti úplně a nic si neponechal, pak jest rozumno a spravedливо, abys i ty bez výjimky, všecek daroval se jemu. Sv. František Saleský píše: „Příliš málo jest jednoho srdce, abychom dostatečně milovali Vykupitele, který nás tolik miloval, že i svůj život za nás obětoval.“ Jaký to proto nevděk, jaká nespravedlnost, jestliže kdo své srdce dělí a nedaruje ho celé Bohu. Zvolejme v duchu slovy Velepísně: „Můj milý můj jest a já jsem jeho.“ (Pís. Šal. 2. 16.)

Bože můj, ty jsi se mi úplně daroval. I já se ti všecek daruji. Miluji tě, Dobroto neskonálá. Bože můj a mé všecko! Ó Maria, má Matko, dej, ať nemiluji nikoho leč Boha.

VII. PROSTŘEDKY SPÁSY

1.

Mnozí lidé nechápou a neznají ceny a významu milosti posvěcující. A přece jest pokladem nekonečným. Pohané tvrdili, že je nemožno, aby se člověk stal přítelem božím. Není však tomu tak. Milost Boží působí, že Bůh nazývá duši, která žije v jeho lásce, svou přítelkyní. „Povstaň, pospěš, přítelko moje.“ (Velepís. Šal. 2. 10.)

Můj Bože, když duše má žila v tvé milosti, byla tvou přítelkyní, když však klesla do hříchu, stala se otrokyní ďáblou a tvou nepřítelkyní. Děkuji ti, že mi k tomu popřáváš času, abych zase nabyl tvé milosti. Slituj se nade mnou a daruj mi ji zpět. Nedopusť však, abych jí opět pozbyl.

Za šťastného by se jistě pokládal ten, komu by se podařilo státi se královým přítelem. A byla by to naopak veliká opovážlivost, kdyby poddaný žádal na knížeti, aby mu byl přítelem. Není to

však opovážlivostí, uchází-li se o Boží přátelství duše. Svatému Augustinu řekl kdysi jistý královský dvořan: „Ucházím-li se o přátelství u císaře, těžko toho dosáhnu, přeji-li si však býti Božím přítelem, závisí to jedině na mně.“ — Chci-li býti Božím přítelem, již jím jsem. Vzbudím-li lítost nebo lásku, stávám se Božím přítelem. Sv. Petr z Alkantary říkal: „Žádný jazyk lidský nedovede vypovědět, jak velice miluje Ježíš Kristus duši, která jest v jeho milosti.“

Ó Bože, ukaž mi, zda jsem v tvé milosti, nebo ne. Vím, že jsem ji kdysi ztratil, nevím však, zda jsem jí opět nabyl. Pane, miluji tě a lituji, že jsem tě urážel. Ach, odpusť mi!

*

Ubohá naopak je duše, která žije v nemilosti. Je odloučena od svého nejvyššího dobra. Není již Boží a Bůh není její. Bůh ji nemiluje, ale nenávidí ji. Jest mu odporná. Dříve jí žehnal, jako své dceři, nyní ji zlořečí, jako své nepřítelkyni.

Hle, to je ten nešťastný stav, v jakém jsem kdysi žil, můj Bože, když jsem byl v tvé nemilosti. Doufám, můj Ježíši, že se již těším tvé milosti. Jestli dosud ne,

pomoz mi, abych jí nabyl. Ty jsi kdysi prohlásil, že budeš milovati toho, kdo tebe miluje. Já tě miluji, svrchované moje Dobro, miluj tedy i ty mne. Nechci již žíti v tvé nemilosti. Ó Maria, přispěj svojí přímluvou jednomu ze svých služebníků, který se ti poroučí.

2.

První a nejdůležitější úlohou lásky jest, aby vůle milujících byla sjednocena. Bůh, který nás miluje, chce býti i od nás milován a proto žádá nás o srdce, to jest o naši vůli. „Dej mi, synu můj, srdce své.“ Celý náš duchovní život, ano i naše spása závisí na sjednocení naší vůle s vůlí Boží. Kdo tedy žije sjednocen s vůlí Boží, bude živ ctnostně a spasí se. Kdo se od ní odlučuje, jest duchovně mrtev a zahyne.

Ne, můj Bože, nechci již konati nic proti tvé nejsvětější vůli. Dej mi milost, abych tě miloval a pak jednej se mnou, jak se ti líbí.

* * *

Snahou duší Boha milujících musí býti, aby svou vůli srovnávaly vždy

s vůlí Boží. Podle slov Ježíše Krista máme prositi za to, abychom zde na zemi plnili vůli Boží tak dokonale, jako se jí podrobují blahoslavení v nebi. Svátá Terezie obětovala Bohu svou vůli nejméně padesátkrát za den slovy Žalmisty Páně: „Hotovo jest srdce mé, ó Bože, hotovo jest srdce mé.“ Dokonalé sjednocení s vůlí Boží může proměnit srdce bezbožné v srdce svaté v jediném okamžiku. Tak tomu bylo kdysi u sv. Pavla, který pouhým slovem: „Pane, co chceš, abych činil?“ stal se z pronásledovatele církve apoštolem a vyvolenou nádobou Boží.

Bože můj, slibuji ti, že si již nebudu naříkati na trampoty a soužení, která na mne sešleš. Vím, že všechny jsou k mému blahu. Chci často ve svém životě opakovati: Pane, staň se vůle tvá. Jak ty chceš, tak chci i já. Buď vůle tvá: „Ano, Otče, neboť tak se tobě líbilo.“ (Mat. 11, 26.) Tak se i staň!

*

Nejbezpečněji poznáme, že duše miluje Boha, podle toho, jak tiše a pokojně podrobuje se jeho vůli, a to i tehdy, když ji potkají protivné věci, jako chudoba a nedostatek, nemoc, časná ztráta

a vnitřní opuštěnost. Potká-li nás nějaké protivenství, hledme ne na kámen, který na nás dopadá, ale na ruku Boží, která nám jej posílá. Bůh nesouhlasí s hříchem toho, který nás připravuje o majetek, o čest nebo život, chce však, abychom dopuštění to přijímali z jeho rukou trpělivě a se sv. Jobem volali: „Hospodin dal, Hospodin vzal, jak se Hospodinu líbilo, tak se i stalo. Buď jméno Hospodinovo požehnáno.“

Bože můj, já jsem tak nesmýšlel. Kolikrát jsem pohrdl tvou vůlí a jednal dle své! Ale tehdy jsem tě nemiloval. Nyní tě miluji více než sebe a proto se podvoluji ve všem tvé svaté vůli a jsem ochoten činiti, co si přeješ. Znáš však mou slabost, posilni mne proto, abych splnil to, co si umiňuji. Ó vůle Boží, tv budiž ode dneška také vůlí mou. Ó Maria, vypros mi milost, abych po všechn čas svého života plnil vůli Boží.

3.

Sv. Filip Neri říkal: „O tolik lásky připravíme Boha, kolik jí věnujeme tvorbě.“ A sv. Jeroným píše, že Ježíš Kristus je žárlivý na naše srdce, Protože

nás nesmírně miluje, proto chce také sám panovati v našem srdci. Nestrpí soupeře, který by mu ubíral lásky, již chce mít sám pro sebe. Proto Syn Boží těžce to nese, milujeme-li něco, co se nevztahuje na něho. A nežádá náš Spasitel mnoho! Vždyť daroval nám svou krev a položil svůj život za nás. Zaslouží si proto od nás, abychom jej milovali celým svým srdcem a bez výjimky.

Dle výroku sv. Jana z Kříže je veškerá náklonnost k věcem stvořeným pro nás překážkou, že nenáležíme zcela Bohu. Mnohé duše byly povolány od Boha, aby se staly svatými. Protože však mu nevěnují celou svoji lásku, nejsou a nebudou nikdy svatými. — Svatá Gertruda tázala se jednoho dne Pána Ježíše, aby jí oznámil, čeho si od ní přeje. Ježíš jí odpověděl: „Nežádám si od tebe nic jiného, leč prázdného srdce.“ O totéž prosil také David, řka: Srdce čisté stvoř ve mně, ó Bože.“

Božemůj, dej mi srdce čisté, t. j. prázdné, zbavené vší lásky a světské náklonnosti!

*

Prosme ustavičně Boha, aby nás naplnil svou svatou láskou. Láska, toť ten mocný oheň, který stráví v našem srdci

všecky náklonností, jež se nevztahují na Boha. Sv. František Sáleský říkal: „Když je dům v plamenech, tu vše, co v něm je, vyhazuje se okny.“ Chtěl tím říci: „Když srdce hoří láskou k Bohu, potom duše nepotřebuje ani kázání ani duchovního vůdce, aby se odloučila od světa. Láska Boží sama zmaří a zničí v srdci každou nepravou náklonnost.“

Aby duše náležela zcela Bohu, jest jí dbáti hlavně trojího prostředku: 1. Třeba, aby se vystříhala všech i sebe menších chyb, aby potlačovala v srdci každou nezřízenou žádost, jako je: zvědavost, pohodlí, požívačnost, vše, co lahodí smyslnosti, byť to bylo sebe nepatrnější, atd. 2. Jedná-li se o dobré, ať volí vždy to, co je lepší, co se Bohu více líbí. 3. Tiše a vděčně ať přijímá z rukou Božích vše, co se protiví sebelásce.

Můj Ježíši, lásko má, mé všechno, když tě vidím mrtvého na dřevě kříže, ode všech opuštěného a bolestmi zničeného, je možno ještě, abych toužil po rozkoších a světských poctách? Chci býti všechnek tvůj. Zapomeň na urážky ti způsobené a přijmi mě na milost. Dej, ať poznám, čeho se mám odříci a co mám či-

niti, abych se ti zalíbil. Ke všemu jsem ochoten. Posilni mne, abych vše to splnil a zůstal ti věren. Nejmilejší můj Vykupiteli, ty si přeješ, abych se ti daroval bez výjimky, zcela a úplně. Od tebe doufám, že s milostí tvou budu ti věren až do smrti. Ó Maria, Matko Boží a matka má, vypros mi svaté setrvání.

4.

Svatost spočívá v lásce k Bohu. Boží láska jest nekonečný poklad, kterým si získáváme přátelství Boží. Bůh je ochoten dáti nám tento poklad své svaté lásky, chce však, abychom po něm toužili. Kdo má po něčem malou touhu, přičiní se jen málo, aby toho dosáhl. Naopak, podle slov sv. Vavřince Justiniani, velká po něčem touha ulehčuje obtíže a dodává síly. A podobně, kdo má jen slabou touhu, aby prospíval v lásce Boží, takový, místo aby se horlivě snažil o dokonalost, bude v ní ochabovati víc a více a nepozvedne-li se včas ze své vlažnosti a liknavosti, bude vždycky ve velikém nebezpečí, že nakonec nešťastně klesne. Naopak, kdo silně dychtí po dokonalosti a kdo den co den hledí úsilovně krá-

četi kupředu, ponenáhlu jistě jí dojde. Svátá Terezie říkala: „Bůh zahrne hojnými milostmi jen toho, kdo velice touží po jeho lásce.“

Je to klam zlého ducha, domnívá-li se kdo, že je to pýcha, když si přeje stát se svatým. Pýcha a domýšlivost by to byla pouze v tom případě, kdybychom spoléhali na vlastní své skutky nebo svá předsevzetí. Jinak je tomu, skládáme-li veškerou svoji naději v Boha a doufáme, že nám dá k tomu potřebné síly. Mějme proto velikou touhu po lásce Boží a řekněme si s odvahou: „Všecko mohu skrze toho, který mne posiluje.“

* * *

Druhý prostředek svatosti je odhodlanost mysli. Tato záleží v tom, že se snažíme seč jsme, abychom dosáhli určité ctnosti. Mnozí touží po dokonalosti, ale nikdy se nechápou prostředků, aby jí opravdu dosáhli. Hoří touhou, aby mohli odejít na poušť a tam konati tuhé kající skutky, touží i po mučednické smrti, ale všechna tato jejich přání rozplynou se nakonec jen v pouhém chtění, které nejen že nic neprospívá, ale ještě i škodí. Tací utrácejí drahocenná léta svého života jen v prázdných tužbách, nedbají

však, aby své chyby odkládali, umrtvovali vášně a trpělivě snášeli opovržení a obtíže života.

* * *

Chceme-li se tedy opravdu státí svatými, rozhodněme se: 1. Že se budeme chrániti každého i nejmenšího dobrovolného hříchu a chyby. 2. Že se zbavíme jakékoliv náklonnosti k věcem pozemským. 3. Že nevynecháme nikdy svých obvyklých pobožností a cvičby v sebezáporu, byť bychom k tomu měli sebe větší nechuť a odpor. 4. Že budeme denně rozjímati o umučení Páně. 5. Že se ve všem odevzdáme do vůle Boží. 6. Že budeme ustavičně prositi Boha o dar jeho svaté lásky.

Ó můj Bože, tolik roků jsem již na světě a jak málo jsem dosud pokročil ve tvé lásce. V chybách, v sebelásce a v hříších jsem ovšem pokročil. Než mám tak žíti až do smrti? Nikoli, můj Ježíši a můj Spasiteli, nechci v tomto nevděku zemřítí. Chci tě opravdu milovati a zanechati všeho, jen abych se ti zalíbil. Podej mi k tomu svou ruku. Hodina mé smrti se blíží. Pomoz mi, abych se ode všeho odloučil a náležel jen tobě, jenž jsi mne tolik miloval. Učiň to pro své zásluhy.

Ó Maria, Matko má, vypros mi svou přímlovou u Boha milost, abych ode dneška žil jedině pro něho.

5.

Jest dvojí věda: Nebeská a pozemská. Věda nebeská nás učí, jak bychom se Bohu líbili a velikými byli v nebi. Věda však světská nás vede často jen k tomu, abychom se líbili sobě samým a proslavili se ve světě. Takováto světská věda však je bláhová a pravou pošetilostí před Bohem. „Moudrost tohoto světa bláznovství je před Bohem.“ — Ale i když se jedná o přirozenou lidskou vědu, jež se vztahuje na pozemské věci, kolik z ní lidé asi znají, byť byli sebe učenější? Často nevědí nic, než několik pouhých domněnek. Hlavní však zlo tkví v tom, že světská věda nezřídka vede k pýše a jest náchylná k pohrdání jinými. To ovšem škodí nadmíru duši.

Kéž by lidé jednali vždy tak, jak jim velí rozum a zákon Boží! Kéž by tu pamatovali vždy ne na život časný, který brzy pomine, ale spíše na život věčný. Jistě by potom dbali na prvním místě o vědu, která pomáhá k blaženosti věčné

a učí nás, jak bychom unikli věčným mukám.

Blaze tomu, komu se dostalo od Boha vědomostí svatých! Věda svatých jest umění milovati Boha. Kolik lidí ve světě zná krásná umění, matematiku, cizí řeči! Než co jim to vše jednou prospěje, nedovedou-li milovat Boha? Blažený ten, praví sv. Augustin, kdo zná Boha, třebaže jiného nic neuměl. Kdo Boha zná a jej miluje, třebaž nevěděl nic z toho, co jiní znají, je učenější nad všechny učence, kteří nedovedou Boha milovati.

Nezávidme lidem, kteří znají mnoho, ale spíše závidme těm, kdo umějí milovati Ježíše Krista. Blaze nám, jestliže se nám poštěstí poznati, jakou láskou nás miloval Ježíš Kristus ukřižovaný, a jestliže z této knihy lásky Boží naučíme se jej milovati.

Ó můj Spasiteli, najdu někoho, kdo by mne tolik miloval, jako ty jsi mne miloval? Dříve jsem mařil čas mnohými věcmi, ze kterých moje duše neměla žádného užitku. Málo jsem o to dbal, abych tebe dovedl milovati. Vidím před

sebou ztracený svůj život. Slyším však, že mne zveš k své lásce. Hle, zde jsem! Všeho se odříkám. Ode dneška budiž jedinou mojí snahou, abych se zalíbil tobě, nejvyššímu svému dobru. Tobě se všecek daruji. Přijmi mne a pomoz mi, abych ti byl věrným až do smrti. Nechci již náležeti sobě, ale chci býti všecek tvým. Ó Matko Boží, přispěj i ty mně svou přímluvou!

6.

Modlitby jest nám ke spasení nevyhnutelně třeba. A protože Bůh chce, abychom byli spaseni, ukládá nám ji za povinnost. Je to blud zavržený od kostnického sněmu, tvrdí-li Viklef, že modlitba jest pouhou radou, nikoliv povinností. Proto správně se domnívají učitelé bohosloví, že nemůže býti prost těžkého hříchu ten, kdo se nemodlí aspoň jednou za měsíc, nebo kdykoli na něho doléhá těžké pokušení. — Musíme se Bchu doporučeti v modlitbě proto, že sami ze sebe jsme neschopni vykonati něco pro nebe záslužného. „Beze mne nemůžete nic činiti,“ praví Božský náš Spasitel. A sv. Augustin píše, že Bůh

chce své milosti udělit každému, dá je však jen tomu, kdo o ně prosí. Zvláště milost setrvání neobdrží nikdo, kdo za ni neprosí.“

A poněvadž také ďábel neustále obchází, hledaje, aby nás zahubil, nezbývá, než abychom se mu bránili modlitbou. Jinak bychom ani neodolali ustavičným pokušením, která nám chystá svět a ďábel. Ano, Bůh je ochoten pomoci nám, abychom nebyli pokušením přemoženi, přece však dopřeje své pomoci jen těm, kdo se v pokušení k němu utíkají.

*

Chceme-li dosáhnouti důležitých milostí, vzývejme také svaté o jejich přímluvu. Mnoho mohou u Boha a mnoho milostí vyprošují zvláště svým věrným ctitelům. To, co řečeno, platí na předním místě o přímluvě nejbl. Panny Marie. Její prosba jest u Boha mocnější, nežli modlitba všech svatých dohromady, a to tím spíše proto, že dle slov sv. Bernarda prostřednictvím Marie Panny máme přístup k Ježíši Kristu, svému prostředníku a Spasiteli. Světec praví: „Hledejme milosti, ale hledejme ji skrze

Marii, neboť co hledá, nalézá a nelze, aby hledala marně.“

Modleme se tedy, ale modleme se s důvěrou. Ježíš Kristus sedí nyní na trůnu milosti, aby potěšil všechny, kdož se k němu utíkají. V den posledního soudu bude též sedět na trůnu, ale na trůnu spravedlnosti. Nyní nás ještě ubezpečuje, že se nám dostane od něho všeho, začkoli ho budeme s důvěrou prositi. A může-li přítel příteli lépe projevit svou lásku, než když mu řekne: „Žádej ode mne, čeho si přeješ, všechno ti dám.“ Chceme-li se tedy spasiti, musíme až do smrti prositi Boha: „Bože můj, pomoz mi! Můj Ježíši, milosrdenství! Ó Maria, buď mi milostiva!“ Jakmile se přestaneme modliti, jsme ztraceni.

Bože můj, o tu milost tě nyní prosím, abych vždy, co živ budu, zvláště ale v čas pokušení, tobě se doporučel a doufal v tvou pomoc pro lásku Ježíše Krista a Panny Marie. Ó Panno nejsvětější, vymoz mi od Boha tuto milost, neboť na ní závisí má spása.

7.

Modlitby vnitřní, rozjímavé je nám třeba především proto, že je nám světlem, zářícím na cestě k věčnosti. Věčné pravdy jsou duchovní věci, kterých nelze viděti očima tělesnými, nýbrž jen tak, že o nich uvažujeme. Kdo nerozjímá, ten jich nevidí a proto nesnadno kráčí po cestě, vedoucí do života věčného. Mimo to, kdo nerozjímá, nepoznává svých chyb a nedostatků a nemá jich proto v ošklivosti. Sv. Bernard praví, že takový nevidí ani nebezpečí, která hrozí jeho spáse a nedbá proto, aby se jich varoval. Kdo však oddán je modlitbě rozjímavé, tomu jsou ihned zřejmy nejen jeho chyby, nýbrž i nebezpečí vedoucí do záhuby. Když je takovým způsobem pozná, hledí je předejít a chyby své napravit.

*

Bez rozjímavé modlitby nemáme ani dosti síly, abychom přemohli pokušení a cvičili se se zdarem ve ctnosti. Sv. Terezie říkala, kdo vynechává rozjímání, že se sám vrhá do pekla i bez pomoci zlých duchů. Naopak, kdo se zahloubá v rozjímání o tom, jak milování hodný

jest Bůh a jak velkou láskou nás miluje, zatouží ihned po Bohu, mysl jeho naplní se svatými myšlenkami, láska k věcem pozemským v ní utuchne, probudí se v ní velká touha po svatosti a na konec se duše rozhodne, že se Bohu a jeho svaté službě oddá úplně. Modlitba rozjímavá to byla, při níž svatí učinili tak vznešená předsevzetí, že dospěli až k nejvyšší dokonalosti.

Sv. Alois z Gonzagy říkával, že nikdo nedosáhne vysokého stupně dokonalosti křesťanské, kdo nekoná častá rozjímání. Važme si proto rozjímavé modlitby a nikdy od ní neupouštějme, ani tehdy, když nás mrzí a nám se protiví. Bůh nám to jistě odmění.

Ó můj Bože, kolika milostí jsem pozbyl, že jsem rozjímavou modlitbu zanedbával. Posilni mne, abych v budoucnu častěji se s tebou spojoval duchovně v rozjímavé modlitbě a zasloužil si tak býti s tebou spojen jednou v blažené věčnosti. Nežádám, abys mne zahrnoval duchovní útěchou. Nejsem jí hoden. Dosti, když mi dovolíš, abych dlel u tvých nohou a ubohou duši svou ti doporučel. Vždyť jen proto jest tak ubo-

hou, že tě opustila. U tvých nohou však, ukřižovaný Ježíši, pouhá vzpomínka na tvé umučení odloučí mne od země a spojí mne s tebou. Ó svatá Panno Maria, stůj při mně a buď mi při rozjímání nápomocna.

8.

Modlitba se Bohu líbí, ať ji konáme kdekoli. Zvláště však milou jest Ježíši Kristu modlitba, kterou konáme před nejsvětější Svátostí. Zdá se, jako by zde Syn Boží zahrnoval hojněji svým světlem a svými milostmi toho, kdo ho navštěvuje. Vždyť v této Svátosti se nám zanechal nejen, aby byl při svatém přijímání pokrmem duší, ale též proto, aby každý, kdo ho hledá, našel jej tu přítomného v každé době. Zbožní poutníci putují do svatého domku Loretánského, kde Ježíš přebýval za svého pozemského života, jiní opět touží spatřiti Jerusalema, kde zemřel na kříži. Oč větší však má býti naše zbožnost a víra, když klečíme před svatostánkem, kde dlí tentýž Ježíš, který mezi námi kdysi dlel a za nás zemřel na Kalvarii.

Zde na zemi není každému dopřáno, aby mohl mluvit s králem. S králem nebeským však, přítomným ve velebné Svátosti, mohou mluvit všichni, vznešení i prostí, bohatí i chudí. A mohou tu pobýti, jak dlouho chtějí, aby mu přednesli svoje záležitosti a poprosili ho o milosti. Ježíš Kristus všechny přijímá, prosby jejich vyslýchá a je těší.

* * *

Lidé světáčtí, kteří neznají jiných radostí než pozemských, nechápou, kolik je v tom skryto útěchy, můžeme-li klečeti před oltářem, kde je ve svatostánku ukryta svatá Hostie. Duším však Boha milujícím zdají se hodiny a dny ztrávené před svatostánkem takorůzka okamžikem a to pro slast, které jim zde Božský Spasitel dává okoušeti a která je oblažuje. — A co má duše činiti před nejsvětější Svátostí? Má milovati a prositi. Nemá zde dlíti proto, aby zakoušela sladkosti a vnitřní útěchy, ale jen proto, aby se zalíbila Bohu. Bohu se líbí, když vzbuzuje lásku k němu, bez výminky se mu daruje a odřiká se vlastní vůle.

* * *

Co se týče roztržitostí, jestliže se jich hledíme zbaviti, jakmile jsme si je uvě-

domili. Pak netřeba se pro ně znepokojovati. I svatí trpívali nedobrovolnými roztržitostmi a přece pro ně svou modlitbu ještě neopomíjeli. Sv. František Sálleský praví: „Kdybychom při modlitbě nečinili nic jiného, než zapuzovali roztržitosti a opět je zaháněli, byla by nám nicméně naše modlitba velmi prospěšná. Co se týká duchovní vyprahlosti, tu nelze upříti, že duším, které milují modlitbu, je největší trýzní, když nepociťují při modlitbě ani nejmenší vroucnosti a jsou plné nechuti a omrzelosti. Ani v takovém případě nesmí duše upustiti od modlitby. Ať spojí svoji opuštěnost s opuštěností, kterou Ježíš Kristus trpěl na kříži a neví-li, co by se modlila, nechť občas zvolna opakuje: „Bože můj, chci tě milovati, chci býti vždycky tvou. Ustrň se nade mnou a neopouštěj mne.“

Ano, Bože můj, miluji tě a jiného nechci, než tebe. Dej, abych tě vždycky miloval a pak jednej se mnou, jak ti libo.

9.

Věnujme těmto slovům Ježíše Krista pozornost. Syn Boží praví: „Kdo chce za mnou přijíti.“ Nepraví „ke mně“, ale „za

mnou přijíti.“ Spasitel chce, abychom šli za ním. Nutno tedy kráčetí toutéž cestou, po setou trnám a bolestí, kterou on sám krácel. Ježíš jde napřed a neustává, dokud nestane na Kalvárii, kde umírá. Milujeme-li ho tedy, dlužno, abychom ho následovali až do smrti. Je proto třeba, aby každý z nás zapíral sám sebe, to jest, aby si odepřel vše, co žádá sebe-láska.

*

Mnohé duše rády poslouchají, když se mluví o modlitbě, o pokoji, o lásce k Ježíši Kristu, jeví však malý zájem, mluví-li se o kříži a utrpení. Milují jej jen potud, dokud je to nestojí oběti. Jakmile však se dostaví nějaké utrpení, opuštěnost nebo nedostatek útěchy, přestávají se modlit, opomíjejí svatá přijímání, oddají se smutku a vlažnosti a pídí se po radostech pozemských. Tyto duše milují více samy sebe, než Ježíše Krista. Duše, která Syna Božího miluje láskou opravdovou, protože je hoden lásky, taková nezanechá svých obvyklých nábožných cvičení pro nějakou malou duševní vyprahlost nebo omrzelost. Těší se při tom tím, že se líbí Bohu, když je ochotna trpěti tuto opuštěnost až do

smrti, ano, kdyby to Bůh chtěl, i po celou věčnost. Sv. František Saleský praví, že Ježíš Kristus jest stejně hoden lásky, když na nás sesílá duchovní opuštěnost, jako když nás zahrnuje svou útěchou.

*

Toho všeho, ano mnohem více, zaslouží si od nás Ježíš Kristus, protože z lásky k nám zvolil si život plný trudu a strastí. Chtěl nás tím upozorniti, že pravá láska k němu pozná se v utrpení a bolesti. Ó, jak milou jest Ježíši Kristu duše, která trpí a miluje.

Můj Ježíši, neprosím tě, abys mne v budoucím životě ušetřil utrpení. Jen o sílu tě žádám, abych je trpělivě a oddaně snášel. Ó Panno nejsvětější, vypros mi stálou lásku k Ježíši Kristu až do smrti.

10.

Myšlenka, jak marný jest svět a všechny věci na něm, pohnula přemnohé duše, že se rozhodly úplně pro Boha, neboť „co platno člověku, byť celý svět získal a na své duši škodu utrpěl.“ Všechno pozemský blahobyť, nejvyšší hod-

nosti a důstojnosti, zlato a skvosty, pozbývají svého lesku, pohlížíme-li na ně s lůžka smrtelného. Stín smrti zatemňuje i žezla a koruny a hlásá nám, že všechno, čeho si svět váží, není než marnost a trápení. A opravdu! Co prospěje umírajícímu v hodince smrti veškero jeho bohatství, když mu po smrti nedají než dřevěnou rakev, do níž ho položí? Co prospěje krása a tělesné přednosti, když z nich nezbude nic než hrstka prachu a několik kostí?

*

Co je život člověka na zemi? Jest jako pára, která na krátko se objeví a pak se opět ztratí. Dnes se vznešenému někomu pánu lidé koří, jeho se bojí a jemu pochlebují, zítra jím pohrdají, jej odsuzují a jemu zlořečí.

Duch svatý nás varuje, abychom se nedali oklamati od světa, protože svět váží své statky na váze nepravé. Nám třeba vážiti všecky věci na pravé váze svaté víry, jež nám ukazuje statky pravé. A jimi nelze nazvati ty, které pomíjejí. Sv. Terezie říkala: „Nemáme si vážiti věcí, které končí smrtí.“ Ó Bože, co zbylo ze vší slávy a moci tak mnohým ministrům, tolika knížatům a pa-

novníkům, kteří již zmizeli s jeviště tohoto světa a jsou nyní na věčnosti? Zde na světě vynikali a budili pozornost, jméno jejich všude bylo vyslovováno s obdivem, ale jak umřeli, zmizela jejich sláva, zaniklo jejich jméno a vše ostatní.

* *

Život náš, v krátkosti vzat, není nic jiného nežli hra na jevišti, která rychle míjí, brzy se končí — a skončí se všem: vznešeným i prostým, vládcům i poddaným, bohatým i chudým. Šťasten, kdo na jevišti světa hrál svou úlohu dobře před Bohem. Filip III., král španělský, zemřel ještě mlád, ve věku 42 let. Před smrtí pravil těm, kteří stáli u jeho lůžka: „Až umru, povězte všem, co jste viděli. Povězte jim, že král nemá z toho, že byl králem, v hodince smrti nic než nepokoj a výčitky svědomí.“ A dodal s povzdechem: „Kéž jsem prožil dobu tu na poušti, abych se tam posvětil! S větší důvěrou předstoupil bych nyní před soudnou stolicí Ježíše Krista.“ Jednejme podobně, dříve než nás zachvátí smrt.

Bože můj, dosti již tvé shovívavosti ke mně. Hle, zde jsem, přijmi mne na milost. Zcela se ti daruji. Ó Beránku nepo-

skvrněný, který jsi se za mne obětoval na hoře Kalvárii, obmyj mne krví svou a odpusť mi všechny křivdy, jež jsem ti učinil. Miluji tě nade všecko, miluji tě ze vší své duše, protože i ty jsi mne tolik miloval. Ó Matko Boží a přímluvkyně má Maria, oroduj za mne a vypros mi pravou a stálou změnu života.

11.

Boha nenajdeme v hluku a šumu tohoto světa. Proto světci vyhledávali i nejnehostinnější pustiny a nejtajnější sluje, aby unikli styku s lidmi a mohli hovořiti toliko s Bohem. Sv. Hilár hledal místo co nejosamělejší, jen aby s nikým nemusel se stýkati. Chodil proto s pouště na poušť a zemřel na konec na poušti Cyperské po pětiletém pobytu. Sv. Bernard říkával, že se naučil mnohem lépe milovati Boha v lesích mezi buky a duby, než v knihách a ve styku s kněžími. Sv. Jeroným zanechal hlučného světa v Římě, ubytoval se v betlemské jeskyni a když byl okusil samoty, zvolal: „Ó samoto, v tobě Bůh se svými důvěrně rozmlouvá a se stýká!“ Pravdu řekl. V samotě jedná Bůh důvěrně s milými sobě

dušemi, tam k nim hlasem milosti mluví slova, při nichž jejich srdce svatou láskou se rozplývá.

Víme ze zkušenosti, že ve styku se světem a v starostech o časné věci zapomínáme snadno na Boha. Co však budeme míti jednou v hodině smrti ze vší své námahy a z tolika času, který jsme obětovali na věci pozemské? Nic jiného než žalost a výčitky svědomí. Na věčnost s námi půjde jen to, co jsme vykonali dobrého a vytrpěli pro Boha. Proč se tedy neodtrhneme od světa dříve, než nás od něho odloučí smrt? Dokud žijeme na světě, nelze nám s něho odejít. Snažme se tedy aspoň o to, abychom co nejvíce milovali samotu, mysli v ní toliko na Boha a tak nabudeme síly, abychom se lehčeji uvarovali hříchu.

*

Kéž jsem pamatoval vždy na tebe, Bože duše mé, a ne na pozemské statky! Zavrhuji tyto dny, kdy jsem toužil jen po radostech a požitcích pozemských a kdy jsem hněval tebe, nejvyšší své dobro. Kéž jsem tě vždy miloval. Měl jsem spíše zemřít, než tě kdy urazit. Běda

mně! Smrt se blíží víc a více a já ještě tolik lnu ke světu! Než nikoliv, Ježíši můj, dnešního dne si pevně umiňuji, že zanechám všeho, jen abych náležel úplně tobě. Ty jsi všemohoucí, na tobě tedy záleží, abys mne posilnil, abych ti zůstal věren. Ó Rodičko Boží, pros Ježíše za mne.

12.

Čistým je náš úmysl tehdy, když vše, co činíme, konáme jen proto, abychom se zalíbili Bohu. Podle slov Ježíše Krista jaký jest náš úmysl, buď dobrý nebo špatný, takový je též před Bohem čin, který konáme. „Je-li oko tvé zdravé, bude světlým celé tělo tvé; je-li však oko tvé špatné, celé tělo tvé bude tmavým.“ (Mat. 6, 22, 23.) Oko zdravé znamená čistý úmysl, abychom se Bohu zalíbili. Oko špatné značí úmysl nepravý, když totiž jednáme z marnivosti, nebo se chceme líbiti sobě samým.

Je něco krásnějšího, než obětovati svůj život za sv. víru? A přece podle slov sv. Pavla kdo umírá z jiného důvodu, než aby se Bohu líbil, tomu jeho mučednictví nic neprospěje. Nuže, jestli tedy ani mu-

čednictví nic nepomůže, nepodstoupíme-li je pro Boha, co jsou asi platná všechna kázání, všechny napsané knihy, ano i všechny přísnosti kajících, jestliže byly konány pro lidskou chválu?

* *

Jak poznáme, zdali kdo pracuje s pravým úmyslem? Podle toho, zda je rozmrzelým nebo ne, když jeho práce neměla toho úspěchu, kterého si přál. Také podle toho poznáme pravý úmysl, zůstane-li duše klidnou a spokojenou, i když za vykonanou práci sklídí jen výčitky a nevděk.

Úmysl, získati si svou prací větší slávu v nebi, je dobrý. Nejdokonalejší úmysl však zakládá se v tom, že se chceme zalíbiti Bohu. Buďme ujištěni, čím více se odřekneme vlastního prospěchu, tím více Bůh rozmnoží i naši radost v nebi. Blaze tomu, kdo pracuje jedině proto, aby oslavil Boha a konal jeho vůli. Následujme zde blahoslavených v nebi, kteří si nežádali nic, leč líbiti se Bohu.

* * *

Snažme se tedy hned z rána obětovati všechny své denní skutky Pánu Bohu. Je velmi záhodno, abychom tento dobrý

úmysl obnovili vždy na počátku každé práce, aspoň důležitější, jako je rozjímání, svaté přijímání, duchovní čtení a pod. Tak to činil onen svatý poustevník, který před jakoukoliv prací pozdvihl vždy své oči k nebi a na chvíli se zamyslel. Když se ho tázali, co to činí, odpověděl: „Hledím, aby se rána cílem neminula.“

Můj Ježíši, kdy tě začnu opravdově milovati? Ach mne ubohého! Hledám-li mezi svými pracemi jediné dílo, podniknuté ke cti a chvále Boží, nejsem s to, abych je našel. Ach, smiluj se nade mnou. Nedej, abych ti tak špatně sloužil až do smrti. Pomož mi, abych zbytek života věnoval jediné tvé lásce a tvé službě. Dej, ať všechno konám jen proto, abych ti činil radost. Prosím tě za to pro zásluhy tvého umučení. Ó veliká moje přímluvkyně, Panno Maria, vypros mi té milosti svojí přímluvou.

13.

Sv. František Sáleský praví, že pravá pobožnost a pravá láska k Bohu nezáleží v citelné duchovní útěše při modlitbě a

jiných nábožných cvičení, nýbrž v odhodlané vůli činiti a chtíti jen to, co chce Bůh. To musí býti také jediným účelem našich modliteb, svatých přijímání, umrtvení a všech ostatních bohumilých skutků — i když je konáme beze vší chuti, za sterých pokušení a vnitřního odporu.

V čas duchovní opuštěnosti máme se cvičiti hlavně v pokoře a odevzdanosti do vůle Boží. Není lepší příležitosti, abychom poznali svoji duchovní nedostatečnost a bídu, než když při modlitbě cítíme vyprahlost, omrzelost, roztržitost, nechť a odpor k dobrému.

Největší však mukou pro modlíci se duši není tak vyprahlost, jako duševní zatemnělost. Duše se v tomto stavu vidí zbavena vší dobré vůle a pokoušena proti víře a naději. Často se jí zmocní tak veliká nedůvěra, že je potom plna strachu a úzkosti, že snad pozbyla milosti Boží. Zdá se jí, jakoby ji Bůh pro její chyby opustil. Proto jest jí také samota mukou a modlitba se jí zdá peklem. A tu je třeba dodávati si myslí a nezapomínati, že strach a úzkosti, jako by byla svolila v pokušení nebo k ne-

důvěře, nejsou než pouhými úzkostmi a trýzní, za něž nezodpovídá.

Netrap se nikdo a nenamáhej se, abys nabyl jistoty, zdali jsi v milosti Boží a bez hříchu. Ty chceš tedy s jistotou věděti, zdali tě Bůh miluje? Bůh však tentokráte nechce, abys to věděl, chce jen, abys se pokořoval, abys se odevzdával do jeho svaté vůle, v něj důvěřoval. Ostatně podle slov sv. Františka Saleského, odhodlaná vůle, kterou máš, že nechceš v ničem Boha uraziti, dodává ti jistoty, že jsi v milosti Boží. Vrhni se tedy do náruče Božího milosrdenství a obnov své rozhodnutí, že nechceš nic než Boha a jeho svatou vůli.

Ó Ježíši, naděje a jediná láska mé duše, nezasluhuji tvé útěchy. Dopřej jí těm, kdo tě vždycky milovali. Já zasluhuji pekla.

Pane můj, každému utrpení se podrobuji; trestej mne jakkoliv, jen mi dej svoji lásku. Vezmi mně všechno, jenom ne sebe. Miluji tě více, nežli sám sebe a všecek se ti daruji. Ó naděje hříšníků, nejsvětější Panno Maria, v tvou přímluvu skládám svou důvěru! Dej, abych miloval Boha, který mne stvořil a vykoupil.

Jest dvojí vlašnost, ta, které můžeme uniknouti a jiná opět, které se nemůžeme vyhnouti. Duše, která se snaží o duchovní život, již z přirozené křehkosti se neubrání a tu a tam klesne do všedních hříchů. Těchto chyb, které jsou následkem zvrácené lidské přirozenosti, není prost nikdo. Jedině Rodička Boží činila tu výjimku. A Bůh sám dopouští na svaté občas tyto chyby proto, aby se udrželi v pokoře. Často pociťují nedostatek horlivosti a jsou plni nechuti a omrzelosti k duchovním věcem. V duševní vyprahlosti upadají pak velmi snadno do mnohých chyb, třeba ne vždy dobrovolných.

Kdo této zkoušce byl od Boha podroben, neklesej na mysli a nedomnívej se, že jsi již proto upadl do vlašnosti. Konej jen dále svoje obvyklá cvičení, měj své chyby v nenávisti a obnovuj často svoje předsevzetí, že chceš náležeti jen a jediné Bohu. Bůh tě potom jistě potěší.

Nebezpečnou je věc, stane-li se naše duchovní vlašnost opravdovou. Poznáme to dle toho, že duše klesá do všedních

hříchů s úplnou rozvahou a zcela dobrovolně. Při tom nejeví nad nimi dosti lítosti, ani se vážně nepřičiňuje, aby se jich zbavila. Taková je ve vážném nebezpečí, že jednoho dne ztratí milost posvěcující, klesne do těžkého hříchu. „Kdo za nic nepokládá maličkosti, pomalu zhyne.“ (Sir. 19, 1.)

Ubohá duše, která takto jedná. Náruživosti budou v jejím srdci zapouštěti vždy silnější kořeny a snadno ji zaslepí úplně. A když je někdo slepý, lehce upadne do propasti a to tehdy, kdy se toho nejméně naděje. — Bojme se proto dobrovolné vlažnosti. Je podobna dlouhé horečce, která ponenáhlu stráví všechny síly člověka.

Ostatně, i když není snadné z dobrovolné duchovní vlažnosti se pozvednouti, jsou přece jen prostředky, které nám to mohou usnadniti. Je to: 1. odhodlaná vůle, stůj co stůj se pozvednouti z tohoto politování hodného stavu. 2. Musíme odstraniti příležitost k chybám, jinak nelze doufati v polepšení. 3. Máme se častěji doporučeti Bchu a prositi o potřebnou sílu.

Pane, slituj se nade mnou. Vím, že pro své chyby zasluhuji věčného zavržení. Než neopouštěj mne. Pozvedni mne z hrobu vlažnosti, do něhož jsem upadl. Učiň to pro zásluhy svého umučení. Ó přesvatá Panno, tvoje přímluva může mě potěšiti a vzkřísiti. Oroduj za mne.

15.

Milosti, které nám Bůh dává, jako jsou jeho osvícení, povzbuzení k dobrému, spasitelné myšlenky a jiné, byly vesměs získány drahou krví Ježíše Krista. Aby jich člověk dosáhl, bylo třeba, aby Syn Boží zemřel a svými zásluhami učinil jich člověka schopným. Kdo tedy milostí Boží pohrdá, nedobře jí užívá, pohrdá krví a smrtí Syna Božího. Mnoho křesťanů proto bylo zavrženo. Jsou to ti, kteří nyní bědují v pekle, a nemají ani paprsku naděje, že jim bude odpuštěno.

Můj Bože, i já jsem měl býti mezi těmito nešťastníky! Děkuji ti, že mohu aspoň nyní plakat v naději na tvé odpuštění.

Ó Bože, jak mučiti bude jednou zavržené vzpomínka na tolik milostí, které

zde na zemi od Boha obdrželi! Tehdy poznají velikou cenu těchto milostí a spolu i pochopí, jak nesprávně jednali, když jimi pohrdali.

Milý můj Vykupiteli, osvěť mne a dej, abych poznal, jak velice jsem zavázán tě milovati. Vždyť, místo abys mne trestal pro moji nevděčnost, místo abys mne opustil v mých hříších, tím více jsi mne osvěcoval a volal. Nyní mne opět voláš a zveš. Odpovídám na tvé volání: „Chci býti všecek tvůj a navždy ti náležeti!“

* *

Duše má uvaž: Kdyby Bůh byl dal některému nevěrci všechny ty milosti, které udělil kdysi tobě, byl by nyní nevěrec ten světcem. A jak ty jsi jich užil? Bůh ti dával v hojnosti své milosti a ty jsi mu splácel hříchy. Můžeš se takto nadíti, že tě Bůh bude dále svou milostí podporovati a že tě neopustí? Vzchop se, zanech nevděčnosti a boj se, aby tě Bůh v budoucnu neopustil, budeš-li zneužívatí osvícení, kterých ti popřává.

Můj Bože, byl jsi ke mně dosud shovívavým. Nechci tě již hněvati. Pane, nezavrhuj mne od sebe. V budoucnu chci tě upřímně milovati. Ty toho zasluhuješ, chci se ti proto zalíbiti. Posilni mne svou

milostí. Ó Maria, Rodičko Boží, přispěj mi svou přímluvou!

16.

Bůh stanovil pro každého míru milostí, které mu chce udělit. Až míra ta se naplní, zavře se brána veškeré další milosti. Musíme se tudíž velice báti, abychom snad nezmařili některé milosti, kterou nám Bůh podává. Není vyloučeno, že milost nebo osvícení, které nám Bůh právě poskytuje, jsou posledními. Pohrdneme-li jimi, budeme zavrženi.

Můj Pane, kolik milostí jsi mi již udělil, a jak mnoho z nich jsem zneužil. Slituj se nade mnou a neopouštěj mne!

*

Míra milostí není pro všechny stejná. Pro některé je velmi veliká, pro jiné malá. Duše, rozpomeň se, kolik milostí obdržela jsi od Boha. Budeš spasena, když jich budeš dále zneužívat? Považ, čím hojnější milosti se ti dostalo, tím více se musíš báti, že tě Bůh opustí ve tvém hříchu, jestliže se nerozhodneš pro nápravu svého života. Kdo ví, zdali dalším smrtelným hříchem, do kterého kles-

neš, nezavře se ti brána Božího milosrdenství a nebudeš-li zavržen? Je to snad nemožné? Boj se proto, aby se tak nestalo!

Ne, ó Bože, nechci tě již ztratiti. Kdykoliv peklo bude mne pokoušeti, uteku se o pomoc k tobě, můj Ježíši, a budu jist, že pomůžeš každému, kdo hledá u tebe ochrany.

Čím větších milostí se nám dostává, tím větší bereme na sebe odpovědnost a tím většího nevďěku se dopouštíme, jestliže jich neužíváme dobře. Milosti, které dostáváš, mohou tě naplniti nadějí, že ti Bůh odpustí, jestliže se polepšíš a v dobrém setrváš. Jsou však pro tebe také důvodem, aby ses bál, že tě Bůh zavrhne do pekla, jestliže po tolika hříších znovu jej urazíš.

Pane Bože můj, děkuji ti, že jsi mne dosud neopustil! Světlo, kterým mne osvěcuješ, ošklivost, kterou mám nad urážkami ti učiněnými, touha, kterou pociťuji po tvé lásce a milosti, jsou jistá znamení, že jsi mne neopustil. A protože ani po tolika hříších jsi se ode mne neodvrátil, proto nechci ani já tebe již opustiti, ó Bože mé duše! Miluji tě nade

všecko, a proto že tě miluji, lituji, že jsem o tebe nedbal. Přesvaté tvoje umučení dej mi svaté setrvání. Ó Maria, moje Královno, přispěj mi svojí ochranou!

17.

Šťasten, kdo dojde spásy, kdo vykročí z tohoto místa vyhnanství, kdo vstoupí do nebeského Jerusalema, kde již nebude žádného soužení ani strachu.

Praotec Jakub pravil: „Dnů panování mého jest sto třicet let malých a zlých.“ Slova ta vztahují se i na nás, ubohé poutníky, dokud žijeme zde na zemi a snášíme těžké jho svého vyhnanství. Jsme soužení mnohými pokušeními, zmítání náruživostmi, znepokojování a svírání rozličnými trampotami, vydání v ustavičné nebezpečí věčného zavržení. Nezapomeňme však, že tato země není naší pravou vlastí, nýbrž jest místem vyhnanství, kde nás Bůh ponechává, abychom si svým utrpením zasloužili jednou nebeského štěstí.

Proto žijme odloučení ode všech pozemských věcí, volejme a vzdychejme po nebi, řkouce: „Ó Pane, kdy již budu zproštěn tolika a tak velikých úzkostí,

kdy nebudu již na nic jiného mysliti, než abych tebe miloval a chválil? Kdy se budu těšiti pokoji stálému a nerušenému, kdy budu prost vší hořkosti, všeho žalu a všeho nebezpečí věčné záhuby? Kdy, ó můj Bože, budu patřiti na nekonečnou tvoji krásu tváří v tvář? Kdy, můj Stvořiteli, budeš mým majetkem tak, abych mohl říci: Bože můj, již tě nemohu nikdy ztratiti? Nyní však, ó Pane, dokud mne vidíš v tomto kraji pozemského vyhnanství, přispěj mi svou milostí a potěš mě na tak strastiplné pouti! Vím ovšem, že svět mne nemůže uspokojiti a dáti mi pokoj, byť sebe více mně ho sliboval; bojím se však, neposkytneš-li mi své pomoci, že rozkoše pozemské a zlé náklonnosti mne strhnou do propasti.

Musím-li již strádati v tomto pozemském vyhnanství, rád bych aspoň vždy myslil na tebe, můj Bože! Rád bych se těšil z nekonečné blaženosti, které požíváš. Zlé žádosti však ozývají se často v mém srdci a nedopřávají mi pokoje. Chtěl bych jen na tebe mysliti, jen tebe milovati; tělo mé však mne svádí, abych si liboval v rozkoších a požitcích smysl-

ných. Se svatým Pavlem proto volám:
„Nešťastný já člověk! Kdo mne vysvobodí z těla smrti této?“

* *

Ó vlasti má nebeská, ó příbytku mého Boha, připravený těm, kdo tě milují, po tobě toužím a vzdychám v tomto bídném údolí pozemském.

Ó přelaskavý můj Pastýři, sestoupil jsi s nebe, abys hledal a spasil ztracené ovečky. Hle, já jsem jednou z nich, ovečkou, která tebou pohrdla a vrhla se tak do záhuby. Pane, hledej mne a potěš mne! Vzpomínka na mé hříchy mě děsí, ale pohled na tebe dodává mi odvahy a naděje, že přijde den, kdy tě spatřím tváří v tvář a kdy tě budu milovati v blaženém tvém království! Královno nebeská, buď i nadále mou orodovnicí. Věřím, že mne spasíš.

VIII. U MUČENÍ PÁNĚ

1.

Není užitečnější práce, jako pamatovati denně na utrpení a muka, která Ježíš kdysi podstoupil z lásky k nám.

Není možno, aby klesla do těžkého hříchu duše, která rozjímá často o smrti svého Spasitele.

Rány Kristovy jsou žhavé šípy, které dovedou rozpáliti i nejchladnější srdce.

Mnoho křesťanů hyne věčně jen proto, že nedovedou oceniti pokladů skrytých v trpícím srdci Spasitele.

Nikdo nedojde křesťanské dokonalosti, kdo nebude ustavičně nositi ve svém srdci Krista Ukřižovaného.

Býti svatým neznamená nic jiného, než uměti trpěti pro Ježíše a s Ježíšem.

*

Pane Ježíši, můj Bože a Spasiteli! Lituji z celého srdce všech svých hříchů, protože jsem jimi zasloužil tvého spravedlivého trestu; ale nejvíce jich lituji proto, že jsem jimi urazil a rozhněval

tebe, nejvyšší a lásky nejhodnější Dobro. Miluji tě nade všechno a pevně si umiňuji, že se budu s tvou milostí chrániti hříchu i každé blízké příležitosti k němu. Ó Bože, buď milostiv mně hříšnému!

2.

Božský náš Vykupitel kdysi prohlásil, že přišel na zemi jen proto, aby zapálil oheň lásky Boží a jiného že si nežádá, leč, aby všechna srdce lidská hořela tímto svatým žářem. „Oheň na zem pustit jsem přišel, a co chci jiného, než aby se vznítil.“ (Luk. 12, 49.) A opravdu! Mnoho bylo již na světě těch duší šťastných, které zahořely posvátným tímto ohněm, když patřily na Krista ukřižovaného, takže zanechaly všeho a docela se zaslíbily jeho svaté lásce. Zastav se duše a přemýšlej: Mohl Kristus Pán učiniti ještě více než učinil, aby od nás byl milován? Vždyť proto trpěl a zemřel v bolestech na kříži! Právem zvolal sv. František z Pauly při pohledu na Ježíše ukřižovaného: „Ó lásko! Ó lásko! Ó lásko!“

Jak je to však možné, že lidé zapomínají na Boha, který je tolik miluje?

Kdyby můj služebník, nebo třeba i nejposlednější člověk na světě, byl učinil pro mne to, co učinil Kristus svou smrtí na kříži, musel bych po celý život ho milovati. Ó Bože, kdo je ten, který pní na kříži? Je to Bůh, který mne stvořil! On umírá nyní za mne. Volá k nám kříž, volají trny, volají hřeby a nejhlasitěji volají jeho svaté rány, dožadující se lásky.

* * *

Sv. František Serafinský se modlíval: „Kéž umru, ó můj Ježíši, z lásky k lásce tvé, protože ty jsi ráčil umřít z lásky k lásce mojí! Ó, jiný Bůh by musel zemřít, aby vyvážil lásku Boha, který za nás zemřel! Proto bylo by to málo, kdybychom obětovali všichni tisíce životů z lásky k Ježíši Kristu. Ježíš však se spokojí, dáme-li mu své srdce. Není však spokojen, leč mu je dáme celé. Sv. apoštol dí, že Kristus proto zemřel, aby byl jediným a úplným pánem našich srdcí. „Proto zajisté Kristus zemřel a oživnul, aby panoval i nad mrtvými i nad živými.“ (Ř. 14, 9.)

Nejmilejší můj Vykupiteli, možno, abych na tebe kdy opět zapomněl? Je

možno ještě, abych miloval někoho jiného, než tebe — a to od té chvíle, co vím, že samou bolestí zemřel jsi na potupném dřevě kříže za mé hříchy? Je možno, abych nezemřel bolestí při vzpomínce na urážky ti učiněné, když uvážím, že jen moje hříchy tě na kříž přibily? Můj Ježíši, pomoz mi. Jen tebe si žádám a nic jiného. Pomoz mi tebe milovati. Maria, moje naděje, přispěj mi i ty svou přímluvou.

3.

Prorok Isaiáš napsal o Božském Vykupiteli: „Povržen byl a nejposlednějším z lidí, mužem bolestí.“ (53, 3.) A právem Vždyť celý život Ježíše Krista byl pln bolesti a útrap. Proč? Vzal na sebe naši vinu. Byla by sice postačila pouhá jeho modlitba, aby zadostučinil za všechny hříchy celého světa, Spasitel však chtěl svému nebeskému Otci zadostučiniti dle přísné spravedlnosti. Proto zvolil si život plný opovržení a bolestí a z lásky k hříšnému lidstvu snášel s radostí a ochotou, když s ním bylo jednáno jako s posledním a nejnižším všech lidí.

Dobrotivý můj Ježíši, ty jsi svým životem odčinil opovržení tobě mnou způsobená. Ó, bych byl raději zemřel, než tě urazil!

Ó Bože, nebylo nikdy na světě člověka tolik sklíčeného a zkormouceného, jako tomu bylo u našeho Vykupitele. Není na světě člověka, byť sebe sklíčenější byl, jemuž by se aspoň občas nedostalo úlevy a útěchy. Tak jedná milostivý a slitovný Bůh náš s námi, tvory nevděčnými a odbojnými. Takto Bůh však nejednal se svým milovaným Synem. Život Ježíše Krista zde na zemi byl trudný a plný strastí, vždycky — od narození až do konce — a to bez nejmenší útěchy a jakékoliv úlevy. Slovem, Ježíš Kristus narodil se jen proto, aby trpěl a byl mužem bolesti.

Můj Ježíši, nešťasten je ten, kdo tebe nemiluje, anebo tě miluje málo, ač ty jsi tolik miloval nás, ubohé červy, kteří jsme tě uráželi. Posilni mne, abych ode dneška nemiloval leč tebe, neboť ty jediný zasluhuješ svrchované lásky.

Lidé při svém utrpení nevědí alespoň, co jich očekává v budoucnu. Ježíš Kristus však jako Bůh znal všechny budoucí věci a proto již napřed zakoušel všechna muka svého přebolestného utrpení na kříži. Ustavičně takořka si připomínal bičování, trním korunování, ukřižování a přehořkou smrt se všemi bolestmi a opuštěnostmi, které ji provázely.

Můj Ježíši, pravdu kdysi měla, sv. Maří Magdalena z Pazzi, když tě nazvala „láskou téměř pošetilým!“ Vždyť trpěl jsi pro nás, kteří tě tolik uráželi. Ó dovol, abych tě miloval aspoň nyní, neboť nechci ode dneška milovati, leč tebe, Lásko má a mé nejvyšší Dobro, přijmi a posilni mne. Chci býti svatým jen proto, abych se ti zalíbil. Ty chceš mne míti jediné pro sebe, i já chci býti všecek tvým. Ó Maria, ty jsi moje naděje.

4.

Přiblížila se již chvíle umučení Božského Spasitele. Ježíš opustil Bethanii a vydal se na cestu do Jerusalema. Když se přiblížil k tomuto nevděčnému městu, zastavil se a dlouho mlčky na ně hleděl. Slzy kanuly mu při tom po líci. Plakal,

neboť v duchu viděl hroznou zkázu, která měla v brzké době postihnouti město a celý národ za to, že usmrtili Syna Božího.

Ó můj Ježíši, když jsi plakal nad Jerusalemem, plakal jsi spolu i nad mojí duší. V duchu jsi předvídal zkázu, do které jsem se vrhal, když jsem se dopouštěl těžkých hříchů a nutil tak tvoji Božskou dobrotu, aby mne zavrhl do pekla. Ó Pane, který jsi umíral pro moji spásu, dej mi tu milost, abych po celý svůj život neustal oplakávati svou zlobu a své hříchy, jimiž jsem tě tolik urážel. Bože můj, buď milostiv mé duši.

*

Ježíš vstupuje do Jerusalema. Lid vychází mu vstříc a vítá jej s jásotem. Aby mu dokázali svoji úctu, kladou na cestu, kudy se ubírá, palmové ratolesti a rozprostírají na ni svá roucha. Se všech stran zní radostné volání. — Kdo by byl tehdy tušil, že Spasitel, který je nyní tak slavnostně vítán a ode všech s láskou přijímán, již po několika málo dnech bude odsouzen na smrt, a obtížen křížem zvolna půjde ulicemi tohoto města!

Můj milý Ježíši! Nyní ještě všichni jásají: Hosanna Synu Davidovu, požeh-

naný, jenž se béře ve jménu Páně. Čest Synu Davidovu. Buď požehnán ten, jenž přichází ve jménu Páně a pro naše blaho. Brzy však tentýž lid bude nutiti Piláta, aby tě odsoudil na smrt, a bude volati: Ukřižuj, ukřižuj ho!

Vzchop se, duše drahá, a plna lásky zvolej i ty k svému Spasiteli: Požehnáný, jenž přichází ve jménu Páně. Buď požehnán, veleben, ó Spasiteli světa, který nyní přicházíš! Bez tebe bychom všichni zahynuli. Ó můj Spasiteli, zachraň mne.

*

Když nadešel večer, při všem tom nadšení a jásotu, nenašel se nikdo, kdo by byl Spasitele pozval do svého příbytku. Vrátil se proto zpět do Bethanie.

Drahý můj Vykupiteli, i když tě nikdo nechce přijati, přijd' aspoň do mého ubohého srdce. Byl jsem kdysi tak nešťasten, že jsem tě z něho vypudil; nyní však cením si tvé přítomnosti v mé duši více nežli všech pokladů celého světa. Miluji tě, můj Spasiteli. Kdo mne odloučí od tvé lásky? Jedině hřích mohl by tak učiniti. A toho mne, můj Ježíši, svou milostí uchovej. Ó Maria, přimlouvej se za mne, abych vytrval v lásce Boží.

Ježíš věděl dobře, že hodina jeho utrpení již nadešla. Proto ještě naposledy stoloval se svými učedníky, myl jim nohy a zanechal nám ve velebné Svátosti poslední důkaz své Božské lásky. Hned potom odešel do zahrady Gethsemanské, kde měl býti od svých nepřátel zajat. Tam padá na zem a počíná se vroucně modliti. Náhle zmocňuje se ho nesmírný strach, hrůza a smutek. Třese se a rmoutí se. Duše jeho je plna bázně před trpkou smrtí, která jej očekává na hoře Kalvarii. V duchu zří všechnu duševní opuštěnost a úzkost, jež bude spojena s jeho bolestmi. Při svém umučení, ať již byl bičován, trnám korunován nebo na kříž přibit, pociťoval Syn Boží jednotlivá muka vždy odděleně. Zde, v zahradě Olivetské, však pocítil v duši všechny bolesti najednou. A přece, i když se všecek hrůzou chvěje, přece béře je z lásky k nám ochotně na sebe. Klesá však opět na zem a dlouho se modlí.

*

Znovu zmocňuje se ho nesmírná hrůza a strach před utrpením. Rozpíná své ruce a volá úpěnlivě: „Otče můj, je-li

možno, nech, ať odejde tento kalich ode mne!“ Modlil se tak, aby nás poučil, že můžeme v utrpeních, která nás stíhají, Boha prositi, aby je vzdálil, že však spolu máme se odevzdávati do jeho svaté vůle. Proto také na konec přidává: „Ale ne jak já chci, nýbrž jak ty.“

Ano, Ježíši, ne má, ale tvá vůle se staň! Přijímám již nyní každý kříž, který na mne sešleš. Nevinný Ježíši, ty jsi z lásky ke mně tolik vytrpěl! Sluší se tedy, abych též já, který za své hříchy tolikrát zasloužil peklo, abych z lásky k tobě snesl všecko, co mne bolestného potká.

*

Konečně zmocnil se Ježíše tak veliký zármutek, že již sám od sebe byl s to, aby mu odňal život. Kristus Pán toho však nedopustil, neboť chtěl za nás trpěti ještě více na kříži.

„Smutná jest duše má až k smrti!“ tak zvolal tehdy Ježíš. Co naplnilo jeho duši takovým zármutkem? Syn Boží zřel v duchu všecken ten nevděk lidí, kterým budou spláceti jeho lásku, viděl jasně ohromné to množství hříchů, kterými ho budou urážeti. Byl to pohled, který mu vynutil krvavý, smrtelný pot.

Můj Spasiteli, nebyli to katané, kteří tě tak mučili, ani biče, ba ani trny a kříž. Byly to mé hříchy, které tě tolik zarmoutily na hoře Olivetské. Ó, dej proto, abych zakusil aspoň nepatrný díl oněch bolestí, jež jsi přetrpěl v zahradě Olivetské, abych své proviny oplakával až do konce života. Miluji tě, můj Ježíši. Ujmi se z milosrdenství hříšníka, který ti chce věrněji sloužiti. Ó Maria, doporuč mě lásce svého zarmouceného Syna.

6.

Poněvadž Ježíš věděl, že se blíží, kdo jej měli zajati, vstal od modlitby, šel jim vstříc a bez odporu dal se od nich spoutati.

Ó, jaká to úžasná věc! Bůh se dává spoutati od svých tvorů jako nějaký zločinec. Viz, duše drahá, jak jedni pou-
tají jeho ruce, jiní se mu rouhají, jiní opět jej bijí. A nevinný Beránek mlčí a tiše snáší krutou tu potupu. „Obětován jest, protože sám chtěl a neotevřel úst svých. Jako ovce k zabití veden bude.“ Nemluví, nestěžuje si, neboť sám dobrovolně se byl Otci svému nabídl jako oběť zápalná za naše hříchy. Proto

také bez odporu dává se spoutati a vésti na smrt.

Spoutaný Ježíš vstoupil opět do Jerusalema. Ospalí obyvatelé, probuzeni hlukem běsnícího davu, vybíhají na ulici a táží se, kdo je ten zajatec, kterého tu vedou. Lůza odpovídá: „Je to Ježíš Nazaretský. Dokázalo se mu, že je podvodníkem a svůdcem.“ Přivedli ho ke Kaifášovi, kterv jej uvítal s ďábelskou radostí a ihned se dotazuje na jeho učedníky a učení. Ježíš, pln Božské důstojnosti, poukazuje na to, že učíval vždy veřejně v chrámě a dovolává se jako svědků Židů, kteří stáli kolem. Na tuto odpověď však dal mu jeden ze sluhů Kaifášových políček a zvolal: „Tak odpovídáš nejvyššímu knězi?“

Ach můj Bože, zaslouží si tato pokorná odpověď takové potupy? Ne, Ježíši, ty to vše trpíš proto, abys zadosti učinil za urážky, způsobené od hříšníků tvému nebeskému Otci.

Na to zapřisahá velekněz našeho Spasitele ve jménu Božím, aby otevřeně a jasně řekl, zda je skutečně Syn Boží.

Když Ježíš na jeho otázku přisvědčil, tu vstává Kaifáš a místo, aby před ním padl na tvář, trhá tento pokrytec svoje roucho, obrací se k veleradě a volá: „K čemu nám ještě třeba svědků? Rouhal se! Nyní jste sami slyšeli! Co se vám zdá?“ A oni jednohlasně odpovídají: „Hoden jest smrti.“ Hned na to, jako o závod, jali se jej tupiti, plvali mu do obličeje a posměšně volali: „Hádej nám, Kriste, kdo jest, který tebe udeřil?“ A zahalovali mu obličej, bili ho a tupili.

Můj Ježíši, v oné smutné noci stal jsi se hříčkou svých nepřátel. Jak je to však možné, že lidé, pro něž jsi se tolik pokořil, tě nemilují? A co bolestnějšího, též já jsem byl pro své hříchy mezi těmi, kteří tě uráželi. Lásko nekonečná, odpusť mi. Nechci tě již hněvati. Miluji tě, nejvyšší Dobro, a více než cokoliv jiného mě mrzí, že jsem o tebe tak málo dbal. Ó Maria, Matko Boží, pros svého potupeného Syna, aby mi odpustil.

7.

Sotvaže nastalo jitro, vedli Židé Ježíše k Pilátovi, aby nad ním potvrdil rozsudek smrti. Pilát poznal ihned, že Ježíš

je nevinen. Oznámil proto Židům, že na něm nenalézá, proč by ho měl odsouditi. Když se však přesvědčil, že zatvrzele stojí na svém, poslal ho k Herodovi. Herodes se zaradoval a přál si, aby Ježíš učinil některý z těch zázraků, o kterých byl tolik slyšel. Ježíš však na jeho otázky ani neodpověděl. — Ó, jak nešťastnou je duše, ke které Pán již nemluví.

Můj Vykupiteli, i já jsem si zasloužil něčeho podobného, protože jsem tak často neslyšel volání tvé milosti. Zasloužil jsem, abys ke mně více nemluvil, mě opustil. Ty jsi to však neučinil. Mluv proto, Pane, slyší služebník tvůj! Rci, čeho si ode mne přeješ. Vše chci učiniti, jen abych se ti zalíbil.

*

Když Herodes viděl, že Ježíš mu neodpovídá, rozhněván před celým dvorem jej tupil, a aby Ježíše co nejvíce ponížil, dal ho obléci v bílý šat, nazval jej bláznem a poslal zpět k Pilátovi.

Ó, pohled, duše, jak Ježíš, oděn v potupný plášť, je veden ulicemi Jerusalema!

Ó, můj zrazený Spasiteli! Ani tohoto ponížení tě neušetřili a bláznem tě nazvali! Jestliže však tak jedná svět s věč-

nou Moudrostí, potom šťasten ten, kdo o přízeň světa vůbec se nestará, a kdo nechce znáti nic jiného nežli Ježíše ukřižovaného.

*

Bylo to staré židovské právo, že na velikonoce býval lidu propuštěn některý z vězňů. Proto se otázal Pilát lidu: „Koho chcete, abych vám propustil, Barabáše nebo Ježíše?“ Barabáš byl vrah a lupič, kterým každý pohrdal. Ježíš však byl nevinný. Židé však nicméně s křikem odpovídají: „Propuť nám Barabáše, Ježíš ať zemře!“

Ach, můj Ježíši, také já jsem tak smýšlel, když jsem se od tebe pro bídnu rozkoš odvrátil. Abych se nemusil vzdáti světa, ztratil jsem tebe. Nyní však tě miluji nade všecko, více než svůj život. Smiluj se nade mnou, milosrdný Bože. A ty, ó Maria, buď mojí přímluvkyní.

8.

Pilát nařídil Ježíše připoutati ke sloupu a zbičovati. Ó, soudce nespravedlivý! Před chvílí jsi jej prohlásil za nevinna

a nyní jej odsuzuješ k tak krutému a potupnému trestu? Ó duše, pohleď, jak katané chápou se na rozkaz Pilátův Božího Beránka, vlekou ho do radního domu a provazy pevně poutají ke sloupu!

Ó, šťastné provazy, jež jste připoutaly ruce mého Spasitele k tomuto sloupu. Připoutejte i moje ubohé srdce k jeho Božskému Srdci, abych ode dneška po ničem netoužil a ničeho jiného nehledal, nežli jeho svaté lásky.

Hle, již berou do svých ukrutných rukou bičíky a na dané znamení zasypávají svaté jeho tělo přčetnými ranami. Nejprve objevily se na něm velké krevní podlitiny, brzy na to tryská se všech stran jeho svatá krev. Biče, ruce katanů, ano i země je kol dokola pokryta krví. Ach, Bože, celé kusy masa byly takto vyrvány ze svatého těla. Tělo Ježíšovo jest již všecko rozedráno, ale katané neustávají. A co činí Ježíš? Nemluví, nestěžuje si. Trpělivě snáší tato muka, aby usmířil rozhněvanou Boží spravedlnost. „Jako beránek před těmi, kdož jej stříhají, neotevřel úst svých.“

Pospěš, ó duše, a umyj se v této přesvaté krvi. Ó, můj nejmilejší Pane, vi-

dím tě před sebou celého zraněného. Nemohu již pochybovati, že mne miluješ. Proléváš za mne svou svatou krev. Sluší se proto, abych z vděčnosti daroval ti své srdce. Vezmi si je a dej mi milost, abych ti zůstal věrným až do smrti.

Ó Bože, kdyby Ježíš byl z lásky ke mně přetrpěl jen jeden jediný úder, již to by bylo velikým důvodem, abych láskou roznícen, pln úžasu zvolal: „Bůh se dal pro mne bičovati!“ Ale ne, aby nás zbavil hříchů, dopustil, aby celé jeho přesvaté tělo bylo zraněno a ranami poseto jako tělo malomocného!

Připomeň si, duše, že Ježíš myslil při svém bičování na tebe a obětoval nebeskému Otci svoje muka proto, aby tě osvobodil od muk pekelných. Ó Bože lásky, jak jsem jen mohl dosud žíti a tebe nemilovati! Ó přesvaté rány mého Ježíše, zraňte mé srdce láskou k Bohu, který mě tolik miloval! Ó Maria, Matko milosti, vypros mi tuto lásku.

9.

Když se žoldnéři Ježíše do sytosti nabíchovali, vedli jej opět do radničního

domu, svlékli znovu ze šatů a oděli jako nepravého krále potupným nachovým pláštěm. Na to vložili do jeho ruky třtinu a na hlavu hroznou trnovou korunu. Tuto hluboko vtlačili mu do čela. Trny vnikly do hlavy a způsobily ubohému Spasiteli nesnesitelné bolesti.

Ó vy nevděčné trny, proč mučíte mého Stvořitele? Ach, co trny, naše hříšné myšlenky to byly, jež hlavu Spasitele zranily! Ježíši, více než smrt nenávidím hřích, kterým jsem tě zarmoutil. Nyní, když jsem poznal tvou lásku ke mně, nechci milovati než tebe.

Můj Bože, již se řine svatá krev v proudech po utýrané hlavě a zalévá Ježíšův obličej. A ty, můj Ježíši, si nestěžuješ? Ty jsi králem nebes a země a přece učinili tě králem bolestí, na posměch a potupu celému Jerusalemu. Než bylo třeba, aby se vyplnilo, co o tobě, dobrý Ježíši, předpověděl prorok Jeremiáš: „Líce své dá bijícím jej a nasycen bude potupou.“ Ó Ježíši, lásko má, dříve jsem o tebe nedbal, nyní však miluji tě celým svým srdcem a přeji si z lásky k tobě zemřítí.

Mukami, jaká způsobili žoldnéři a židovská lůza Kristu Pánu, ještě nenasytili svoji krvelačnost a zlobu. Klekali před ním a posměšně volali: „Zdráv buď, Králi židovský!“ Na to opět s divokým smíchem a křikem dávali mu poličky, které bolest ubohého Spasitele jen ještě zvětšily.

Pojď aspoň ty, duše, skloň se hluboko před Ježíšem a uznej ho za krále králů a svého pána. Poděkuj mu a miluj jej, neboť z lásky k tobě stal se králem bolesti. — Můj Pane, ach, zapomeň urážek, jež jsem ti kdy způsobil. Miluji tě více než sebe sama. Ty jediný zasluhuješ veškeré mé lásky, proto jedině tebe chci milovati. Jsem sláb, ale ty mi dáš sílu, abych uskutečnil svoje dobrá předsevzetí. A ty, ó Maria, buď mi nápomocna svojí mocnou přímluvou.

10.

Zbičovaného a trním korunovaného Ježíše přivedli opět k Pilátovi. Tento, vida jej, zhrozil se a užasl. Byl přesvědčen, až lid Ježíše spatří, že bude pohnut k milosrdenství. Proto vyšel opět na vy-

výšené místo a ukázal lidu Ježíše řka: „Ejhle člověk!“ Jako by tím chtěl říci: „Nuže, spokojte se konečně tím, co tento Nevinný až dosud vytrpěl. Jest tak zubožen, že není možno, aby ještě déle žil. Propusťte jej na svobodu. Bude beztoho živ jen několik okamžiků.“

Pozoruj, duše, svého spoutaného Pána. Je pokryt ranami a krví. Viz, jaká muka na sebe vzal, aby tebe, ztracenou ovečku, zachránil.

*

V tomtéž okamžiku, kdy Pilát ukazuje Židům zraněného Ježíše, zve nás nebeský Otec, abychom pohlédli na Božského jeho Syna a volá: „Ó lidé, ten, kterého jste zranili a potupili, jest mým Synem. Trpí tolik, aby zadostiučinil za vaše hříchy. Pozorujte jej a milujte!“

Otče nebeský, hledím na tvého Syna, děkuji mu, miluji a doufám, že jej nepřestanu milovati. Prosím tě, pohlédni i ty na něj a smiluj se nade mnou. Z lásky k tomuto Synu odpusť mi a dej mi milost, abych nemiloval leč tebe jediného.

Co odpověděli Židé, když spatřili zmučeného Ježíše? Dali se do křiku a volali:

„Ukřižuj, ukřižuj ho!“ A poněvadž viděli, že Pilát jej chce přece jen propustiti, hleděli ho zastrašiti hrozbou: „Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův.“ Pilát však přece ještě odporuje a táže se: „Krále vašeho mám ukřižovati?“ Oni odpovídají: „Nemáme krále, leč císaře!“

Ó můj potupený Ježíši, Židé nechtějí tě uznati za svého krále, nechtějí míti jiného krále, leč císaře. Já však tě uznávám za svého Krále a Boha. I já jsem kdysi byl mezi těmi, kdo tě za krále neuznali. Nyní však si přeji, abys jedině ty vládl nad mou vůlí. Učiň, můj Bože, abych se ochotně podroboval tvým rozkazům. Ó Maria, pros za mne. Tvoje prosby nezůstanou oslyšeny.

11.

Slyš, duše drahá, jak Pilát ještě jednou prohlašuje slavnostně nevinu Ježíšovu slovy: „Nevinen jsem já krví Spravedlivého tohoto.“ Hned na to pronáší rozsudek a vydává Ježíše na smrt.

Ó té nespravedlnosti, jaké nebylo nikdy na světě podobné. V téže chvíli, kdy soudce prohlašuje obžalovaného za nevinna, v tomtéž okamžiku jej odsuzuje!

Ne, můj Ježíši, ne ty, ale já jsem zasloužil smrti. Protože však chceš za mne zadostiučiniti, není to Pilát, který tě odsuzuje, nýbrž tvůj věčný Otec, který právem vyslovil nad tebou trest, jehož jsem já zaslouhoval. Miluji tě, Otče nebeský, který jsi neváhal odsouditi nevinného Syna, abys mohl osvoboditi mne vinného. Miluji tě, Ježíši, protože jsi ráčil vzíti na sebe smrt, které jsem zaslouhoval já.

Když Pilát Ježíše odsoudil, vydal jej do rukou Židů, aby s ním jednali dle libosti. — Tak tomu bývá, když odsoudí nevinného. Je vydán na milost a nemilost svým nepřátelům. Ach, ubozí Židé, tehdy jste vyřkli sami nad sebou svůj rozsudek. „Krev jeho na nás a na naše syny!“ tak jste tehdy volali. A pomsta Boží na vás přišla. Již nyní trpíte za tuto nevinně prolitou krev a kletba vaše bude vás provázeti až do skonání světa.

Můj Ježíši, smiluj se nade mnou, neboť i moje hříchy to byly, jež zavinily tvou smrt. Nechci však býti tak zatvrzelým, jako kdysi Židé. Chci tě vždy milovati, tobě se vždy líbiti.

*

Pozoruj, duše drahá, jak předčítají Pánu nespravedlivý rozsudek smrti. On klidně naslouchá a podrobuje se mu odevzdán úplně do vůle svého nebeského Otce. „Sebe samého zmařil, poslušen jsa až k smrti a to smrti kříže.“ Zde na zemi vyslovuje Pilát rozsudek a praví: „Ježíš ať zemře!“ V téže chvíli však i věčný Otec volá s nebes na zemi: „Můj Syn, ať zemře!“ A Syn odpovídá: „Hle, zde jsem, chci poslechnouti, přijímám smrt kříže.“

Ó dobrý Spasiteli, ty na sebe bereš smrt, které jsem já zasloužil? Na věky buď velebeno tvoje milosrdenství. Děkuji ti za to z celého srdce. Protože jsi však, ač zcela nevinen, vzal na sebe přehořkou smrt, proto též já s ochotou již nyní podvoluji se každému způsobu smrti, který mi určíš. Již nyní spojuji svou smrt s tvou smrtí a prosím, abys v této těžké chvíli stál při mně a svou milostí mě posiloval. Ó Maria, moje naděje, pros za mne.

12.

Jakmile rozsudek smrti nad ubohým Spasitelem byl vysloven, chopili se ho zuřiví katané, strhli s něho potupný plášť

a oblékli jej do jeho vlastního šatu. Měl býti odveden na horu Kalvarii, kde popravovali zločince a tam ukřižován. Pro to vzali dvě hrubá břevna, zhotovili z nich na rychlo kříž a nařídili mu, aby jej vzal na svoje zesláblá ramena a nesl na popraviště. Ó, jaká to ukrutnost! Od-souzenému kladou na ramena kříž, na kterém má sám zemřít!

Ježíš se nebrání. Ochotně, pln lásky přijímá kříž. Vždyť je to oltář, na kterém má obětovati svůj život za blaho lidstva.

Viz, duše, svého Spasitele, jak obtížen křížem, uprostřed dvou lotrů opouští dům Pilátův. Je to divadlo, na které s úžasem pohlíží nebe i země. Za ty, kteří usilují připravit ho o život, jde Syn Boží na smrt! Pohled na Ježíše na jeho křížové cestě byl tak bolestný, že židovské ženy, když jej spatřily, nemohly se zdržeti slz.

Nejdražší Spasiteli, pro zásluhy své křížové cesty, dej mi sílu, abych trpělivě nesl své kříže životní. Přijímám na sebe všechny bolesti a příkoří, jež jsi mi určil a prosím: „Dej mi sílu, abych je

nesl po celý život s pokorou a odevzdaností do tvé nejsvětější vůle.

*

Pozoruj svého Spasitele, jak se ubírá cestou křížovou. Krev teče z přechytných jeho ran, hlavu jeho věncí hrozná trnová koruna, na ramenou nese si těžký kříž. Při každém kroku obnovují se bolesti jeho ran. Každou chvíli klesá pod křížem.

Bože můj, jak velké bolesti vytrpěl tehdy ubohý Spasitel při každém kroku! A přece, jak touží po tom, aby již dospěl na horu Kalvarii a tam z lásky k nám na kříži zemřel! Pane, ty jdeš na smrt za mne? Též já chci z lásky k tobě zemřít. Dříve jsem o tebe nedbal. Zemřel bych proto bolestí. Nechci tě již opustit. Chci jediné tebe milovat. Ó Maria, vypros mi sílu, abych svůj životní kříž trpělivě nesl!

13.

Když Božský Spasitel dospěl všecek vysílen a pln bolestí na horu Kalvarii, svlékli s něho šat, který pevně přilnul k jeho zraněnému tělu a vrhli jej na

kříž. Ježíš rozpíná svoje svaté ruce a obětuje nebeskému Otci život svůj za spásu světa. Hned na to chápou se katané plni ďábelské zuřivosti hřebů a kladiva a přibíjejí Ježíše na kříž. Ó vy svaté ruce, které jste tolika nemocným navrátily zdraví, proč vás nyní přibíjejí na kříž? Vy svaté nohy, které jste se tak často unavily, hledající ztracené ovečky, proč vás probodávají tak bolestným způsobem? — Porušíme-li jen jeden jediný nerv lidského těla, bývají z toho bolesti často tak prudké, že člověk upadá až do bezvědomí. Jak velkou byla asi bolest Ježíšova, když mu na kříži prorazili hrubými hřebi ruce i nohy a to na místech, kde je nejvíce nervů a kde jsou nejcitlivější!

Můj sladký Spasiteli, tolik jsi tedy vytrpěl, abys mne spasil a vydobyl si mé lásky. A já tak často pro marnosti pozemské pohrdl jsem tvou láskou! Nyní však si jí vážím více než čehokoliv jiného.

* *

Již zvedají kříž s Ukřižovaným a zasazují do jámy, kterou před tím byli ve skále vyhloubili. Potom upevnili jej v zemi ještě kamením a kusy dřev a tak

visel Ježíš mezi nebem a zemí, ode všech opuštěn. Blízek smrti, zcela bez útěchy sám a sám, hledal někoho, u koho by došel útěchy. Nenašel však nikoho. Snad, ó Spasiteli, budou lidé míti s tebou útrpnost alespoň nyní, kdy zápasíš se smrtí? Ach ne! Slyším, jak jedni tě tupí, druzí se ti posmívají, opět jiní se ti rouhají, řkouce: „Sestup s kříže, jsi-li Syn Boží! Jiným pomáhal, sám sobě pomoci nemůže.“ Ó, vy ukrutníci! Ježíš již umírá, jak jste si toho přáli. Nemučte jej déle svými potupnými řečmi!

*

Hle, jak mnoho trpí umírající Spasitel na dřevě kříže! Každý jeho svatý úd pociťuje bezměrnou bolest. V pravdě smrtelná jsou muka Ježíšova. Za ty tři hodiny, co visel na kříži, nedostalo se mu ani toho nejmenšího ulehčení. Ať se opřel o ruce nebo nohy, všude tatáž krutá bolest, protože svaté jeho tělo viselo na vlastních ranách.

Pojď, duše, přiblíž se plna soucitu ke kříži a polib svatý ten oltář, na kterém umírá tvůj Spasitel z lásky k tobě. Klekni ke kříži a nech kapat božskou jeho krev na svou hlavu.

Ó Krvi Kristova, obmyj mne ode všech
mých hříchů a rozněř mě láskou ke Kri-
stu, mému Bohu! Bolestná Matko Páně,
která jsi stála pod křížem, pros Ježíše
za mne.

14.

Ježíš na kříži! Viz, duše, tento nej-
krásnější důkaz lásky Boží k tobě! Hle,
jakým způsobem zjevuje se tu Syn Boží
světu v posledních chvílích svého života!
Vidíme jej na kříži plného bolesti, ale
ještě více, plného lásky. Když o tom
kdysi rozjímal sv. František z Pauly,
zvolal třikráte u vytržení: „Ó Bože, ó
Lásko! Ó Bože, ó Lásko! Ó Bože, ó Lásko!“
Chtěl tím dáti na jevo, že nikdy nepo-
chopíme velikost lásky Boží k nám, jež
se projevila světu tak dojemně smrtí
Spasitelovou.

Dobrotivý Ježíši, pohlížím-li na tebe,
visícího na kříži, nevidím než rány a
krev. Pohlédnu-li do tvého Srdce, zřím
tam jen bezútěšnost a smutek. Nápis na
kříži hlásá tvoji královskou důstojnost.
Než, kde možno spatřiti na tobě znamení

tvé královské důstojnosti? Nevidím žádného královského trůnu, jen toto potupné dřevo, žádného purpuru, jenom tvé zraněné a krvácející tělo, žádné koruny, jen korunu trnovou, která tě mučí. To vše, můj Ježíši, hlásá o tobě, že jsi králem lásky, neboť nic nesvědčí o tvé lásce jasněji, než kříž, hřeby, koruna, tvoje přesvaté rány.

Na kříži Ježíš nežádá tak našeho soucitu, jako spíše naší lásky. A touží-li přece po něm, pak jen proto, abychom jej tím více milovali. — Ježíš jest dobrota nekonečná. Již proto zaslouží si naší lásky.

Můj Ježíši, je to možné, aby tě nemiloval, kdo věří v tvé Božství a pozoruje tě na kříži? Kolik žhavých šípů vysíláš do srdcí lidských s tohoto trůnu lásky! Kolik duší již připoutal jsi takto k sobě! Ó rány Ježíšovy, ohniska lásky, pojměte mne do sebe, aby i mne roznítily svaté plameny lásky Kristovy.

Můj milý Spasiteli, ujmi se mne, hříšníka, který se k tobě blíží pln bolesti nad spáchanými hříchy a který tě ode dneška chce milovati celou svojí duší. Miluji tě, můj Ježíši, lásko má, mé všechno!

Co činil Pán Ježíš, když jej pošťvaný lid zahrnoval na kříži potupou? Modlil se za lid řka: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.“ Otče nebeský, slyš svého přemilého Syna, který tě umíraje prosí, abys mi odpustil!

Hned na to obrátil se Spasitel ke kajícímu lotru, který ho prosil za milosrdenství a řekl mu: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji!“ Ó, jak pravdivými jsou slova, jež pronesl kdysi Bůh ústy proroka Ezechiele: „Pakli by bezbožný činil pokání, všech jeho hříchů nevzpomenu.“ — Můj Ježíši, kéž bych tě nebyl nikdy urazil! Poněvadž však jsem tě svými hřichy již zarmoutil, prosím tě za odpuštění. Pro své svaté umučení, přijmi mě po smrti, jako kdysi kajícího lotra, do svého království.

*

Když Ježíš nesmírně trpěl na kříži a svírán byl bolestmi těla i duše, hledal někoho, kdo by jej potěšil. Popatřil na Marii. Pohled na bolestnou jeho Matku však mu způsobil ještě větší muka. Rozhlíží se proto kol sebe, ale nenalézá nikoho, kdo by mu byl v jeho smrtelném

boji posilou. Hledá tedy útěchu u svého Otce. Ale i Otec jej opustil, neboť složil na něho hříchy celého světa. Tu zvolal Ježíš hlasem velikým: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ — Právě tato opuštěnost od Boha způsobila, že smrt Krista Pána byla tou nejtrpčí smrtí, jakou nikdo nikdy netrpěl — ani největší mučedníci nebo kajícíci světa.

Můj Spasiteli, jak jsem mohl tolik let žítí a na tebe nepamatovati? Děkuji ti, že jsi na mne nezapomněl. Kéž jsem vždy pamětliv tvé přehořké smrti a muk, jež jsi pro mne vzal na sebe. Kéž nikdy nezapomenu tvé lásky.

*

Spasitel poznal, že oběť je již dokonána. Aby tedy se naplnilo vše, co o něm bylo předpověděno, zvolal: „Žízním!“ Na ta slova namočil jeden z vojínů houbu do octa smíšeného s hyzopem a vznesl ji na kopí k ústům Ježíšovým.

Pane můj, proč si nestěžuješ na mnohé bolesti, které tě sužují, proč voláš: „Žízním!“ Ach, již ti rozumím, drahý Spasiteli, ty žízníš po lásce! Protože nás miluješ, proto toužíš také od nás býti milován. Pomoz mi, abych se zbavil

všech pozemských náklonností, které se k tobě neodnášejí. Dej, abych nemiloval nikoho leč tebe a abych si nepřál nic jiného, nežli co ty si přeješ. Ó vůle mého Boha, budiž vůlí mou. O Maria, Matko Boží, vypros mi milost, abych si nepřál nic jiného, leč jen to, co chce Bůh.

16.

Ježíš na kříži zvolna umírá. Jeho zrak se kalí, jeho svatý obličej bledne, srdce bije stále slaběji, celé tělo křečovitě se napíná. Když okusil octa, volá: „Dokonáno jest!“ Pán představil si v duchu ještě jednou vše, co mu bylo přetrpěti: chudobu, pohrdání, bolesti. Vše to obětoval ještě jednou svému Otci a dodává: „Dokonáno jest! Hle, Otče, mou smrtí jest dílo vykoupení světa, které jsi mi uložil, dokonáno!“ A zdá se nám, jako by se Ježíš ještě jednou obrátil ke všemu lidstvu a zvolal: „Dokonáno jest! Ó lidé, milujte mne přece! Učinil jsem vše, co jsem mohl. Více jsem již ani nemohl vykonati, abych si vydobyl vaší lásky.“

Ježíš konečně umírá. Sestupte andělé s nebe! Pojdte a buďte přítomni smrti vašeho Krále. A ty, přebolestná Matko Páně, přistup blíže ke kříži a popatř ještě jednou pozorně na svého Syna. Smrt jeho je nedaleko. — Spasitel poroučí svou duši věčnému Otci a potom dovoluje smrti, aby přistoupila a odňala mu život.

„Přibliž se smrti, vykonej svou povinnost, vezmi můj život!“ A hle, země se třese, skály pukají, hroby se otvírají, opona chrámová se roztrhla na dvě půle. Tělo Spasitelovo chladne, on sklání svou hlavu k hrudi, otvírá ústa a umírá. „Nakloniv hlavy, vydechl duši svou.“ Lid vidí, jak umírá a protože pozoruje, že se již nehýbá, volá: „Jest mrtev! Jest mrtev!“ Maria opakuje tato slova a volá: „Ach můj Synu, ty jsi mrtev!“

Jest mrtev! Ó Bože, kdo je mrtev? Zemřel původce života, jednorozený Syn Boží, Pán celého světa. Ó smrti Syna Božího, která jsi v úžas uvedla celé nebe! Ó nekonečná lásko! Bůh obětuje svou krev i svůj život! Za koho? Za svoje nevděčné tvory, neboť za ně umírá v moři bolestí a pohany. Ó nekonečná dobroto,

nekonečná láska! Můj Ježíši, ty jsi tedy zemřel z lásky ke mně? Proto tě též já miluji! Miluji tě, mé nejvyšší Dobro. Miluji tě, protože z lásky ke mně jsi zemřel. Ó bolestná Matko Páně, pomáhej svému služebníku, který si nepřeje nic vřeleji, leč milovati svého Spasitele.

17.

„Stála pak u kříže Ježíšova jeho Matka.“ Na této Královně mučedníků vidíme vtělený obraz bolesti. Zříme Matku, která zde stojí, aby byla přítomna smrti nevinně odsouzeného Syna. Při zajetí Kristově v zahradě Olivové, opustili ho jeho učedníci. Maria však ho neopustila. Setrvala u něj a patřila naň umírajícího. Matky prchají, vidí-li své děti trpěti a nemohou jim pomoci. Rády by vzaly na se bolesti svých dětí, na jejich bolesti však bezmocně hleděti nedovedou. Proto prchají a se vzdalují. Maria však tak nejedná. Vidí smrtelná muka svého Syna, pozoruje, že bolesti jej připraví o život, neprchá však, nevzdaluje se. Ano, ona se blíží ještě kříži, na kterém umírá její Syn. Ó Matko bolestná, dovol, abych též

já setrval s tebou u kříže umírajícího Ježíše.

Kříž je tím lůžkem, na kterém Ježíš končí svůj život. Je to lůžko bolesti, u něhož stojí zarmoucená Matka a hledí na svého zraněného Syna. Ó pohled', Maria, na svého Syna! Visí na třech hrozných hřebech, nenalézá klidu, ni odpočinku! Maria touží, aby zemřel aspoň v jejím náručí. Ale ani toho jí není dopřáno. „Ó kříži, vrať mi mé dítě! Ty jsi určen pro zločince, můj Syn však je nevinný!“

Uklidni se drahá Matko! Je to vůle věčného Otce, aby ti kříž nevydal tělo tvého Syna dříve, dokud nebude mrtev. Ó Královno mučedníků, vypros mi lítost a bolest nad hříchy!

Rozjímej, jak Maria Panna stojí u paty kříže a pohlíží na svého Syna. Ó Bože, jakého Syna? Syna, který jest jejím dítětem a spolu i jejím Bohem! Syna, který již od věčnosti vyvolil si ji za svou matku a který ji ve své lásce povýšil nad všechny svaté a anděly! Syna, který je tak krásný, tak svatý, tolik lásky hodný!

Syna, který jí byl vždycky poslušen!
Syna, který byl jedinou její láskou, protože byl Synem jejím a spolu i Bohem!
A tohoto Syna viděla před sebou umírati!

Ó Maria, ó nejzarmoucenější všech matek, mám útrpnost s tvým zarmouceným srdcem. Prosím tě úpěnlivě, doporuč moji duši svému Synu, který zemřel za moji spásu.

A ty, můj Ježíši, smiluj se nade mnou. Se sv. Františkem z Assisi volám k tobě: „Pane, dej, abych zemřel z lásky k tobě, neboť i ty jsi z lásky ke mně ráčil zemřít.“

OBSAH

I. SPÁSA

1. Život je sen, který brzy pomíjí	7
2. Čas je poklad nejvzácnější	9
3. Jednoho jest potřebí . .	11
4. Záležitost nejdůležitější	13
5. Nebezpečná zpozdilost .	15
6. Království Boží násilí trpí	17

II. HŘÍCH

1. Největší nepřítel .	20
2. Osudná neposlušnost	22
3. Nevděk nejčernější	24
4. Vzpoura proti Bohu	26
5. Život v nemilosti . .	28
6. Není pokoje bezbožným	30
7. Množství hříchů	32

III. SMRT

1. Trest za hřích	35
2. Zemřeš .	36
3. Smrt - lupič	39
4. Co ti prospěje celý svět v hodině smrti? .	41
5. Po smrti na tebe všichni zapomenou	43
6. Brána věčnosti	45
7. Zemřeš brzy . . .	47
8. Nevíme dne ani hodiny	49
9. Pamatuj na smrt	51
10. Smrt hříšníka je nejhorší . .	53
11. Blahoslavení, kteří v Pánu umírají	56
12. Dokud světlo máme, choďme ve světle	58
13. Příprava na smrt	60

IV. SOUD

1. Soud Boží .	65
2. Duše před soudem	65
3. Výslech	68
4. Rozsudek . . .	69
5. Dies irae - den hněvu	71
6. Těla vzkříšení	74
7. V údolí Josafat	76
8. Rozhodná chvíle	78
9. Rozsudek k životu	80
10. Rozsudek smrti	82

V. VĚČNOST

1. Nekonečná ztráta .	85
2. Oheň, jenž neuhasíná . .	87
3. Duševní muka zavržených	89
4. Peklo je věčné	91
5. Velká myšlenka	93

VI. LÁSKA BOŽÍ K NÁM

1. Podobenství o marnotratném synu	97
2. Bůh chce každého spasiti .	99
3. Nejkrásnější vlastnosti Boží	101
4. Bůh čeká, ale ne stále	103
5. Ježíš král lásky .	106
6. Láska přemohla Boha	108
7. Bůh milujícího miluje	109

VII. PROSTŘEDKY SPÁSY

1. Poklad nejvzácnější . .	112
2. Sjednocenost s vůlí Boží	114
3. Odevzdej se Bohu	116
4. Dvojí prostředek k nabytí svatosti	119
5. Věda svatých .	122
6. Kdo se modlí, ten se spasí	124
7. Modlitba rozjímavá	127

8. Modlitba před nejsv. Svátostí	129
9. Kdo chce za mnou přijíti, zapři se- be sám . . .	131
10. Světem pohrdej	133
11. Láska k samotě	136
12. Dobrý úmysl .	138
13. Duševní vyprahlost	140
14. Duchovní vlačnost	143
15. Nezneužívej milostí	145
16. Míra milostí . . .	147
17. Touha po nebeské vlasti	149

VIII. UMUČENÍ PÁNĚ

1. Umučení Ježíše Krista . . .	152
2. Ukřižovaný Ježíš rozněcuje srdce	153
3. Ježíš muž bolestí . . .	155
4. Slavný vjezd Ježíšův do Jerusalema	157
5. Ježíš se modlí na hoře Olivetské	160
6. Ježíš zajat a veden k Pilátovi	162
7. Ježíš před Pilátem a Herodesem	164
8. Ježíš bičován .	166
9. Ježíš trním korunován	168
10. Ejhle, člověk . . .	170
11. Pilát odsoudil Ježíše na smrt .	172
12. Ježíš nese kříž na horu Kalvarii	174
13. Ježíš přibit na kříž	176
14. Ježíš na kříži . . .	179
15. Slova Ježíšova na kříži	181
16. Ježíš umírá	183
17. P. Maria na hoře Kalvarii	185